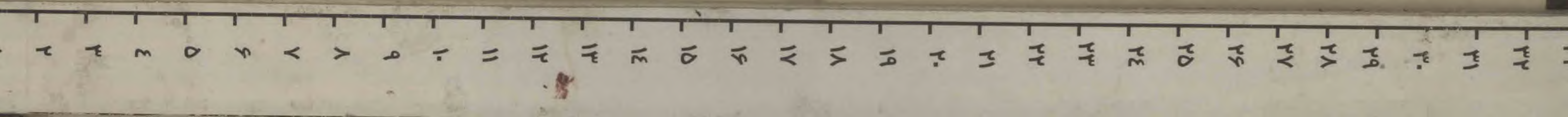
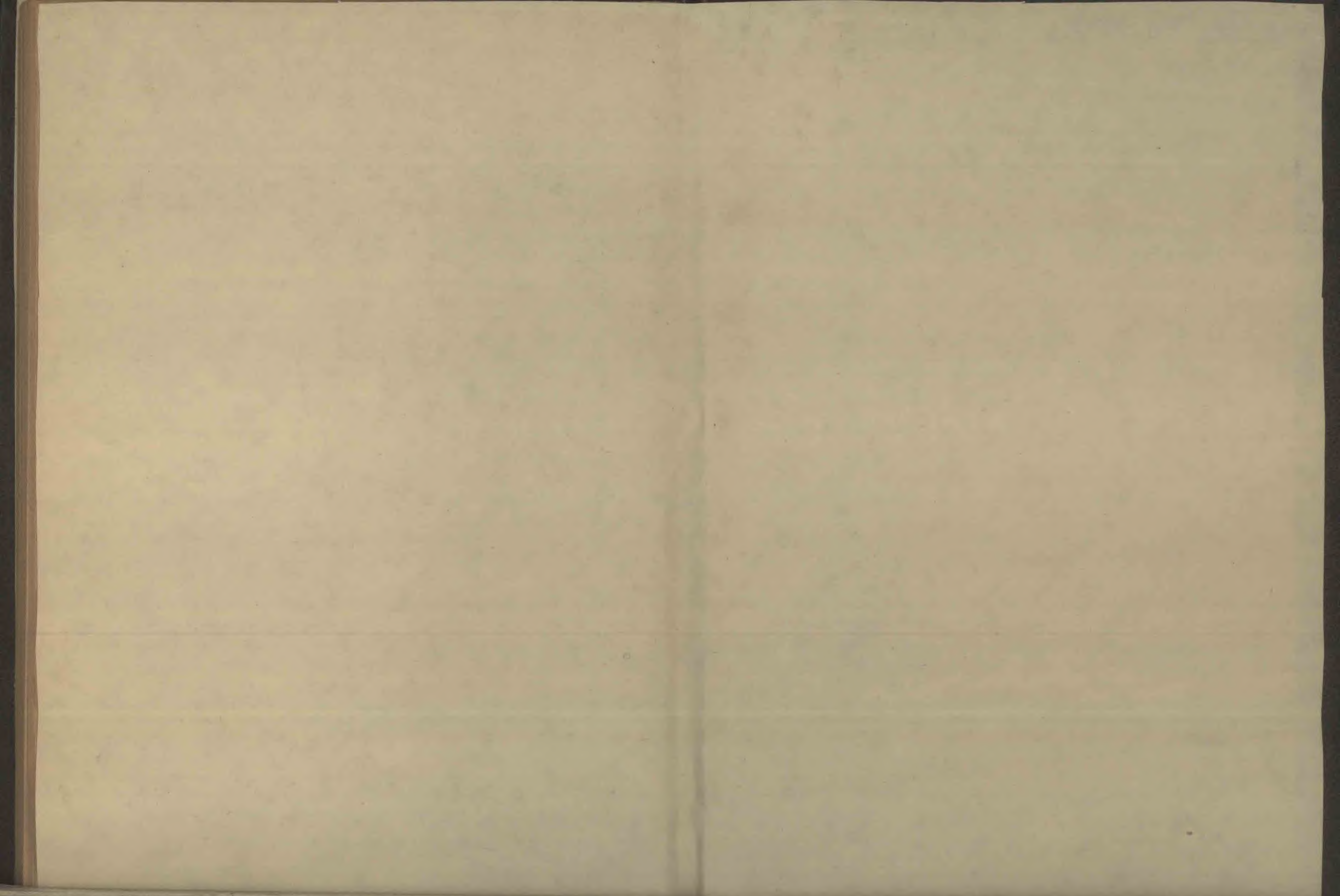

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُنِيرًا وَنَذِيرًا وَدَاعِيًا

إِلَى اللَّهِ بِآذِنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا

تخمین برده مع ترجمہ و مخمس فارسی و اردو و پنجابی مسمی بہ

۷۷۹۹۱۷

نظم الفراع

۵۶۶۲۶

مصنفه ابوالرجاء فقیر محمد عزیز الدین متوطن بہاولپور عفی اللہ عنہ

دائرہ مطبع حسینی واقع بمبئی طبع کردہ

بسم الله الرحمن الرحيم

یا ساهرا لللیل من حزن ومن آلام
ای بیدار مانده شبها بسبب حزن و غم
ماذا اعتراک من البلوی ومن لقیه
چه چیز است که از تو آید و چه چیز تو را آید
یا فاقدا للعیش من ضیق ومن سقم
ای گم کننده عیش بسبب غم و بیماری
آمین تذکر جبران پذیری سقیم
ایا بسبب یاد آوردن همایگی نیکو می سقیم

من حبت و معاجری من مقله بدم
آینه اشک اگر جاری شده است از چشمانت بخون

ایک بیدار است شبها چشمت از حزن و الم
چیت لاحق گشته جان را از بلوی زغم
اشکها ریزد ز چشم آینه با خون بهم
ایکه گم کردی فراغ عیش از درد و سقم
یا زیاد صحبت بهما یگان ذی سلم

کیون جاکتا ہے راتیں پراولہ کیا الم
کیا بن رہی ہے چاہتیرے باعث نفق
روتا ہے اشک خون جگر سے ملا بهم
غم عیش ہے تیرا سبب غلبہ سقم
کیا یاد کر کے صحبت یاران ذی سلم

در و فراق راتیں مینون ہرگز نیند آئے
آگہ و یکسان کی گذر یا جتدہ صد سخت آئے
راحتیری رت ہمنون اک بہاری مینہ دسلے
رنج الم نے غلبہ کر کے بھی عیش گنوائے
جان جان ذی سلم دی دل وچ یاد کرین ہمسائے

حتی م قند کبراح مجازمہ
تا کیے گری و نہ بگنے از بزم عیش کہ تھی ہند
الام تنشر دمعات مناضمة
تا کیے پراگندہ نمائی در ہی اشک تلوم را
قل ما اصاب من اشجان ملازمہ
گو چه رسیده است ترا از غما کے لازمہ
ایا زبیدہ است این باو از جانب محاذی کلہ

اقا و مض البرق فی الظلماء من اضم
یاد زبیدہ است برق و شبنم یک ز جانب اضم

تا کیے افغان کنے از درد و اسے بید و
گو چه بر جان تو آمد از غم و از درد و
یاشب تار از اضم برستے نمایان شد ترا
تا کیے سازی پراگندہ در اشک از کجا
یا زبید از کاظمہ سوی تو این دلکش ہوا

کب تک ہیکار و تائب غم سے ناتوان
دل کیون ہوا ہی غم سے کوزار و نیجان
کب تک کر گیا اشکوں کے در ہر گری رون
یا کاظمہ سے لائی صبا بوی خوش میان
یا بجلی رات کالے اضم سے ہے چکے بیان

ڈہانین بار دار سین و ردون ہر دم کتون تانین
دلہا حال جو گدیا ہو مینون آگہ سائین
ہمنون بال پسین کب گلیاری الیا جانین
آئی یاریاری کو لون عیش و اوڈا نہین
رات انیری کلی چکے یا او نہان در گاہین

الداء و القبض و سط القلب الزمنا
مرض تنگی در میان ل تو ہر دم و سقم گشتند
عیناک من ذابد مع الدم الومنا
چشما تو ازین سبب با شک خمین خست نمودند
فکلما تحتفی سق العوی امتنا
ہر صیت ہر چشمت اگر گوی بازیند یادہ اشک
لن میند پوشیدہ کنی از صحبت ابر و ظاہر میانند

وما لقلبک ان قلت استفق بهم
و صیت ات اگر گوی نمود ما ز زیادہ از خود میرود

دولت قبض مرض تا آمد و کردہ کان
راز حب چندانکہ پوشیدہ کنی گرد و عیان
گشت چشمت ز جوش روزین و غوغاشان
چیت چشمت اچو گوی بس شوند افزون دان

صبر چون دل را دی گرد و زیاده ناتوان	
قبض و مرضی ای که کیا جبه و لیلین جا	آنکمون نے تیری خون کا دریا بہا دیا
ظاہر کرین یہ عشق کو جتنا تو ہے چہیا	آنکمون کو کیا ہے جتنا تو روکے بہن ہوا
دل کو تو جتنا صبر دی او تنا یہ ہو خفا	
درد و الم نے دل وچ اگر تے تیری ل	اکہین نے رت بہن و ہر طرف و گاہ نالی
جتنا عشق چہا سنین او تنا اولٹا گول لکھا	شملین کہہ کوں وون تہین تا دورا جوں سنہا لے
دل کو صبر ہوں سہا سنین و لٹا تے ہیکے جالے	
اللون مصفرة والعین منسجمة	الکون مفتقد والعیش منسجمة
رنگ خست نہروست و شہت با شکمائی و ان زندہ	خواب ناپید است و عیش خوش شہ قطع
العقل ختبط و الصبر منعدم	ایچسب لصب ان الحب منکتم
عقل در ہم و بر ہم و صبر شکمائی ناپیدا	ایامی نیدار و عاشق کہ محبت نہان شہت
ما بکین منسجمة منة و مضطربة	
دریان شک زندہ ازوی و دل از آتش نہانہ زندہ	
رنگ میت زرد و چہانت چو نیان اشکبار	خواب گم از چشم و عیش خوش نمود انوکنا
عقل پایند جنون و صبر رار و در فرار	واند عاشق ایکد عشق او نگرد و آشکار
در میان چشم خون افشان و قلب بے قرار	
ہے رنگ زرد و آنکمون ہی بحر خون روان	نیز اوڑ گئے الم نے کیا عیش کو خزان
بہا گاہ صبر و عقل جنون سے ہو ناتوان	عاشق یہہ جانتا ہے کہ الفت ہے نہان
چشم اشکبار و جوشدل زار میں کہان	
ساو پیل رنگ ہی تیرا اکہہ تہین ندیان جاری	نیز ہی گئے عقل ہی نہو لگیو جگدی خواری
عقل جنون تہین و گادور یا صبری جگدی	عاشق من چہیہ ایہا عشقدی ویدن بہاری
دل دی سوزے بہن تہین اہہ ظاہر ہو ساری	
لائی آذاک من الآخر ان فی غل	الجنسہ ذروہن والقلب فی جلی

بوسید

بر سیکہ من سیدم تر اسبب غلبہما گرفتار در امر من مختلف	
لوکا الهوی کہ توف دمعاً علی طلی	مسنک لالحال فی قول و فی عمل
اگر ہی بودی محبت غیر سختی اشک انار سر محبوب	پریشان و محمول الحال در گفتار و کردار
ولا ارفقت لذكر البان و لعلم	
و بیتاب و خواب نیکیشی از جہت یاد کوں وخت بان نام محبوب	
من ہی بہیم گرفتار علل از غم ترا	جسم لاغر گشتہ دل ز سناک اندر ہوا
حال برگشتہ میان گفتن و کردار	اشک کے میر بختی گر حب نبودی جا بجا
کے نمودی رقت از زبان و ز نام دلربا	
دیکھوں ہوں تجھ کو غم سے گرفتار و بقرار	تن سوکھا کا تاد دل ہی لڑتا ہے زار زار
باتوین ہنگ و ہنگ میں آیا خلل کا خار	افت نہو لے اشک و لاتانہ بار بار
رقت نکرتا سنا جو تو بان و نام یار	
یار دی سکت نہو کیدان میں تہون خوب کیا	جہ لاغر غم تہین ہو یاد دل وچ خوش مایا
خلل تیری گفتار و چالے اور کردارین آیا	ہیکر عشق نہو نہا تہون و ندون کیون اجایا
سکے نافر نہ بیکل تہون لے رکمانداسایا	
تحرقت دمعاً و ناداً القلب ما خیرت	تہیم و جد اذا اذ اکرمت ما وعدت
غرق کردیدہ دریاں سبیل شک لاکہ آتش دل تو دگر و	پشیمان ہوئی غلبہ شوق کا گدایا دی جی ز کہہ بان کہہ
فمن وجودک ما یفشیك قد وجدت	فلیف تنکرم حباً بعد ما شہدت
پس از تن تو انجیز کہ افشای از تو نماید یافتہ شدہ	پہر گویہ منکر شیوی موتی راسین انکد گواہی داد
یہ علیک عدو فل الذمع و السقم	
بان حب بر تو گواہان راست اشک بیماری	
تن غرق اشک ہے یہ ہی دل جلتا بقرار	کریا و وعدی ہوتا ہے احزان سے شکبار
خود تیری تن سے راز ہوا تیرا آشکار	انکار کیونکہ کر سکے تیر کہ حب یہ یار
ہین دو گواہ اشک روان و تن زار	

۴ غرق در شہد و بیکر دامن آتش نہان + کردہ رسالت ہر آن شک شہد از تو بھان + بر تو ثابت شکستہ ز یاد باری بہر آن +
۵ شیوی جنون ناپاد و صدہ ان اشتان + چون شوی سحر ز سب داد و لایق دران

ڈنوں توری وچ ہنوز دی دل وچ ہرکین بنیں	کر کے یاد بچن دی دیکھ سوزون مارین بنیں
ظاہر تہن ہون ہون ہون ہون ہون ہون ہون	کیونکر نہ تون ہون ہون ہون ہون ہون ہون
ظاہر ہون ہون ہون ہون ہون ہون ہون	کر دی ہون ہون ہون ہون ہون ہون ہون
شَوْخُ مِثْلَ حَمَامَاتِ اللَّيْلِ أَشْجَبْنَا	فَصِيرَتْ مِثْلَ خِيَالِ مَحْنَتَانَا
میناے مانند فاختہ ہی لوانہت غلجنت	سیر گردیدہ مانند خیال انہت جوش محنت رنج
وَحَابِ جِسْمِكَ مِنْ قَوَظِ الْبُكَاءِ وَهَنًا	فِي أَشْبَتْ الْوَجْدَ حُطْنِي غَيْرِي وَهَنًا
وگدخت تن تو لڑ سیاری گریستن از روی تنی	و ثابت نمود سوز عشق دو خط اشک لاغرے
مِثْلُ الْبَهَارِ عَلَى خَدَيْكَ الْعُكْمُ	مِثْلُ كَلِّ زُرْدٍ بِرُودِ خُصَارِهِ تَوْشِيخُ السَّخْرِ
سیکشی صد نالہ مخزون زول چون فاختہ	چون خیالی ناتوان تابرتو تخت تاختہ
گشت جسم تو ز جوش گریہ ہا بگداختہ	غلجنت و خط رنج و اشک ساختہ
برخ زردت خطی رخ از سر شکست آختہ	
کرتا ہے مثل فاختہ کو کو میان غم	شکل خیال جسم ہوا دیکھ کر ستم
ہے جسم ناتوان سبب جوش چشم غم	الفت لے تیری رنجہ دو خط گردی رقم
چہرہ ہے زرد و سرخی اشک و سہ چون بقم	
فاختہ و انگن کو کو گردا ہر دم جوش سوا	لاغر ہو یون بنتا جدون عشق و ظلم کما
اکتہ دی راہون سوز جگرے سبب اعضا و	عشق لے تیری موندی او دون لکڑ کما
چہری زرد و تیری رت ہون جہر لائے	
لَوْعَاتُ نَارِ الْهَوَى كَالْبَرْقِ حَرَقَنِي	مِنْ كُلِّ مَا يَشْتَهِيهِ الْعَيْشُ فَرَقَنِي
شعلہ ہی آتش محبت ہون برق سوختہ ہر	از ہر آنچه کہ تقاضا میکند او عیش و سرور
فَلَيْتَهُ لَفَسَنِي بِاللَّيْلِ طَرَفِي	لَعَمْرُسُ نَعْلِي طَيْفٌ مِنْ هَوَى فَارَقَنِي
قرابن او نایم جان شیر و شب کا پیش آمد	آری شری کو خیال کی دوست سید شری
وَالْحُبُّ يَعْنِي مِنَ اللَّذَاتِ بِالْأَلَمِ	

دوستی حاصل میشود در لذت و حالیکہ مصیبت درد	
برق سان مار محبت سوختہ جان مرا	گرد از عیش و قرار و خواب شش کسر جدا
جان فدائی او کفر آمد شبان اندر	دیدش و خواب رخ بکشاہ صبرم شد زجا
می نماید عشق لذت را بے مواز بلا	
نار فراق لے دیا سبب جان و تن جلا	جو موجب نشاط تھی یک نخت لیگیا
قرابن صدم کے ہرے جب رخ دکھا دیا	آخواہ بین تو شعلہ جب اور جگیا
لذت کو چیتے ہی کرے غلبہ جب بلا	
بڑ کے اک محبت واسے تن من بگر جلا	دیکر غم و الم سببہ میون خوشیاں کسدا یا
جان و جگر سبب تن من میرا تو تن کول کما	خوابی اندر او پیاری اگر موکہ دکھا یا
ہو یا کتاب محبت ہر دم دیوی درد سوا یا	
مَا زِلْتُ تُشْنِبُنِي عَيْنًا وَنَقِصَتَا	أَمْضَا فَاكُمَا دَهْرِي مِنْكَ مَنُصِفَتَا
ہمیشہ نسبت میناں مرا بوی عین نقصان و عقل	باش و رنگ پس بدیدم تمام عمر خویش از تو انصاف را
لَوْ كُنْتُ تَعْلَمُ مَا بِي جُدْتَ مَرْحَمَةً	يَا لَأَعْنِي فِي الْهَوَى الْعَذْرَى مَعْنَةً
اگر میدانی اندہ چیز را کہ بہت شش من دیوی	ای ماست کنندہ من دوستی سوز و دامن از تو معنہ
رَمِيَتْ إِلَيْكَ وَلَوْ أَصْفَيْتَ لَمْ تَكْمُرْ	أَرْنِي شَوْكَ الْأَصْفَانِ نِيدِي الْأَصْفَانِ شِدْقِي لَمْ تَكْمُرْ
میکنی نسبت بقصان و عیم ہر زمان	باش کالصفافی ندیدم از تو ہرگز در جهان
گردانستی تو عالم رحم سیکردی بجان	ایلاست گر بچ بندیر عذر ناتوان
دور شو کے می بدی نصف شدہ از انصافان	
گنتا ہے عیب میرے تو ہر لحظہ درد	انصاف تجھے دیکھا نہیں تھر یو کہو +
چچا تا جو حال میرا رحم کرنا تو	ای پند دینے والے میرا عذر ہی سنو +
کرنا نہ پند ہوتا جو منصف تو دور ہو	
ہر دم ظاہر آنکے کردا کارن میری ہیشری	تھر نہ ہتا عمرہ ساری مین ہون کچھ بن جہیشری

جیکر جاندا از حسرت میری کردار گم گسیری	عذر میرا سن ناصح صبح دلون چنہ کسیری
حقیقۃً لَقَدْ خَلَقْتَ عَنْ حَالِي وَعَنْ أَمْرِي	الْإِلَهَ لَقَدْ خَلَقَ عَنْ حُزْنِي وَعَنْ ضَرْبِي
تا کی خندان شوی از دیدن حال بد من از محبت من	تا کی غافل باشی از دردی من از مضرتهای من
مَا كُنْتُ تَعْدِلُنِي لَوْ كُنْتُ ذَا الْبَصَرِ	عَدْلُكَ حَالِي لَا يَسْتَرِي مَجْهُولِي
نیدوی ملاست که من اگر میبودی تو صاحب بینایی	گذشته است ترا حال من نیست این پنهان شونده
عَنِ الْوَسْطَانِ وَكَذَا اسْتَحْسِرُ	از سخن چینان نیست دردم من منقطع شونده
تا کی خندی چو بینی جان من اندر وبال	تا کی غافل باشی از غم من از زلال
گر تو بینای بدی که لوم میکردی جدال	است بگذشته ز تو عالم عیان چو سخن کمال
براعادی نیست دردم منقطع در هیچ حال	
کبتیک بسبب گداییکه میرا به حال زار	غفلت که است ملک من چون سخت و تفکار
بنیاد اگر تو بتا ملاست نه کرتا یار	به حال میرا درد کا یک لخت آشکار
سب دشمنون به درد بهی رکتا نهین شمار	
کتون تانین بسین میری دیکه منون دا	غافل بهی که میری غم نهین برین قن تان دا
جیکر تون سجا کہا ہونا طعن ملامت کردا	لنگیا تہ تہ تون حال میری تہن او گیا ہے ردا
جانن ویری مردم زیادہ منون درد اندر دا	
مَا تَقُولُ بِمَحْضِ الْغُرْضِ أَذْفَعُهُ	فَبِمَا لَصِيحِكَ مِنْ إِبْغَائِي أَفْعَعُهُ
برخیز میگویی بسبب محض غرض نفسانیت دفع منیا اورا	بس تخم نصیحت تو بسبب کم عقلی خوش سگایم تخم را
مَا ذَا بَدَلْتُ لِنَفْعِي الْجُحْدَ مُنْعَهُ	مُحْضَتِي النَّصِيحَ لَكِنْ لَسْتُ بِمَنْعَهُ
آنچه خیر نیای از برای نفع من شش مانع میازم او را	خالص سخنی بر نصیحت را لیکن یتیم قابل آنکه بشنوم او را
إِنَّ الْمُحِبَّ عَنِ الْعَدْلِ فِي عَمَلِهِ	از برای عاشق از شنیدن قول ناصحان در کاری است

برخیز میگویی

هر چه میگویی ز جمل خویش در دغش تخم	تخم پیدا نشانی و من از قصب می کنم
جد و پرندم کنی لیکن من از تو میرم	پند تو خالص لیکن من دراکه بشنوم
زانکه کرم از سماع پند تا عاشق منم	
کتا به تو من سستا نهین ایکه بهی هزار	بوتا به تخم پند تو دیتا بهون من او کما </td
کوشش بهی تیری پیش نهین جاتی زینا	دی پند جتن چاره پستتا نهین من یا
براهون حبیب عشق سے رکتا بهون کاروبار	
سچی تون تان کرین نصیحت منون لہ باکو	بوین تخم من غفلت سیتی چنہ اہول بہلاکو
مینون اثر نہوند اہرگز جتن سر کپا کو	بک نہ سگسان تیری ناصح تو میری لکھناوی
عاشق پند نصیحت سنکے دورا ہوں و کما کو	
حَسْبُهُ خَصًّا مِنْ كَثْرَةِ الْجَمَلِ	فَكَمْ أَفَرَقَ بَيْنَ الْحَدِّ وَالْهَوَلِ
پند شتم اور دشمن زبانی نادانی خویش	پس برق نکردم در میان کشتن خذہ بازی
گر غفلت مرا حتی قمت بالجذل	إِنِّي أَتَعَدُّ النَّصِيحَ أَشْيَبَ فِي عَدْلِي
ناخوش دشم دیدن تا آنکه ایستادم از برائی جنگ	بدستیک من مہم تخم ناصح را کسیری است و ملاست خود
وَالْأَشْيَبُ الْجَدُّ فِي لُصْحٍ مِنَ التَّهْمِ	
و حال اکسیری دوست در نصیحت داون از تہمت کو	
دشمنش پند شتم از کثرت جمل و خطا	فرق اندر ہزل و جد ہرگز نشد روشن مرا
جنگ کردم بسکہ ناخوش دشم اور القا	مہم کردم نصیحت شیب را در نصیحا
گرچہ بودہ دور تر آن ناصح از ہر ناشر	
جمل اپنے سہوہ و نہین لیا ناصح کو خصم جان	جد اور ہزل من جب نکلیا فرق کچھ عیان
جہاڑ امین جا بکر بری شکل او کے بیگان	تہمت لکائے ناصح پیری کو کر زبان
تہمت سے گرچہ دور تھا وہ ناصح نہان	
دشمن جاڑ لیتا میں اوسون کیسیری دانی	اوسدی سح نون جاڑی میں ساری جہاڑی
کو جی اکہ میری چ کذری اوہوت تگسیریانی	عقل و ندیدی گل اوسے دیجاتی میں ایانی

تمت سے تباہ و دور دورہ اگر وہ دلجانی	
مِنْ تَوَمَّةٍ الْقَفْلُ ذَا الْمَعْرِفَةِ لَقَطَتْ	عَاذَ اسْتَعَاذَ الشُّعْرُ بِالْخُسْرَانِ مَا لَقَطَتْ
از خواہ غفلت این مغرور سدا رنگ و بد	عادت تباہ خویش را کہ بتند ز سبب ناخاری نیست
مَا جَاءَهَا مِنْ نَوَالٍ الْعَيْشِ مَا لَقَطَتْ	فَإِنْ أَمَّا وَتَيْتَ بِالْشُّعْرِ مَا لَقَطَتْ
آنچه پیش آمدہ است از زوال عیش نذیر اورا	تقصیق بسیار کند من بدی نذیرت
مِنْ جَعَلَهَا بَذِيرَ الشَّيْبِ وَالْهَرَمِ	
از جهت نادانی خود برسانیدن پیری و پختگی	
خود نشد بسیار این مغرور از خواب گران	ترک نمود آنچه سید از عمل اورا زیان
آنچه آمد از زوال عیش کے ذہنت آن	نہ نگرفت این بسا اتارہ و سرکش زمان
شامت جبل از نذیر پیری و ضعف توان	
خواب گران سے چونکہ نہ مغرور کہ ذرا	پیری سے آئی عادت بد سے نہ بہ ہشا
جانی سے عیش کے نہ خیر دار یہ ہوا	اتارہ میرا پند نہیں کچھ ہی مانا
پیری و ضعف جتنا رہے ہیں اسے دُرا	
غفلت تین مغرور بن گیا جتنا کچھ گویا	آیا بدیہا وجہ برایان اولیٰ تباہ سوا یا
دیکھ کے عیش سے عمر دانی ہرگز بچون نہ آیا	جبل تین نفس اتارہ سرکش ہر پل آیا
ضعف ہدیہ زور کہ کے جتنا ہے بھیا	
أَيَّامُ عُمْرِي فِي الْأَمَالِ كَيْفَ مَضَى	النَّفْسُ وَالْأَسْفَا جَعَلَا عَلَى سَطَا
روز دہائی عمر من در امثال سے کیا بفاہدہ مگو گذشتہ	نفس فوس ہست کہ از روی جل بر غیہ و ہست
فَمَا فَعَلْتُ لِشَيْءٍ يَخْتِجُ عَمَلًا	وَلَا أَعْدَتُ مِنَ الْقَفْلِ الْجَمِيلِ قَرِي
پس نمودم با نچیز سے کہ نجات دہانہ مرا عملی	وہیاف ذلت آن نفس زکرا در ہر نیک ہستی
صَنِيفَ الْقَرِينِ اس سے غنیمت بخشیم	
این مہمانیکہ فرو آمدہ است بر دم و حالیکہ غنیمت بخشیم	
حیف عمرم مہملگی گزشتہ در حوض فساد	نفس سرکش گشت غالبہ سوی خیرم نداد

من نادم

من نکردم آنچه کار آید مرا اندر سعاد	
از بے مہمان مہیا از عمل نمودہ زاد	
پیری تا آمدہ تو قیر من بر باد داد	
حرص ہوا میں عمر ہوئی میری سب فنا	غالب سے مجھ پر نفس بدافسوس ہو گیا
میں نے کئی وہ بات جو دیتی مجھے چڑا	مہمان کے واسطے کوئی تحفہ نہیں کہا
پاکر مجھے حقیر بڑھا پا جو سر چڑھا	
دی دلا سے دل نون جوئی ساری عمر گذاری	نفس نے سرفی غالب سے کردی کٹھنی ہاری
جو چہرہ اندی کمل غذا ہون کہ کل منون ساری	عمل اچھے تین مہمان کیے ہوئی کچھ تیاری
چہرہ بدیہا سر سے بیٹھا بخش ضعف خواری	
مِنْ أَيْنَ لِي خُسْرٍ أَعْمَالٍ آخِرَةٍ	كَمْ أَذْرَسْتُ شَيْئًا لَا تَأْمُرُ الْكَفَرَةَ
از کجا آرم عملگاریات کہ خیرہ ہم ہر ذرا اورا	نہ یاد ہم چیز را کہ کفارہ ہم اورا ہی عفو گناہ خویش
وَكَمْ أَجِدُ مَوْثِقًا كَمَا أَذْكُرُ	لَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ أَنَّي مَا أَوْقِرُهُ
وہیایم گزشتہ گاہی را ہر گاہ کہ یاد می دهم این را	اگر می دهم دانندہ این کہ تحقیق قطعی ہم غم شست مہیا خیرا
كُنْتُ سِرًّا أَبْدًا لِي وَمَنْهُ بِاللَّيْثِ	
می پوشیدم رازی را کفارہ شدہ است زور برین خضاب	
از کجا آرم عمل نیک از بے دفع خذاب	از بے عصیان منید اعم کفارہ و حساب
یاد چون آرم غمی یا بچہ ناسا ہے با صواب	دید می گزشتش از من غمی آید شتاب
پردہ میکردم برای پوششش او از خضاب	
نیکی کے اب عمل کو میں لا دون کماشی جا	سوچی نہ اب کفارہ گناہوں کا کچھ ذرا
کرتا ہوں یا وجہ تو نہیں مہا گنے کی جا	قطعیہ او کی ہوگی نہیں گریہ جانتا
کہ کے خضاب دیتا میں فی الفور اس سے چھپا	
کوئی عمل نکیتا ایسا جوادہ خالق بہاندا	بہتہ وجہ میری نہیں کفارہ کوئی ہی بدیاند
جا رنسن دی یاد جو کردہ عمل نکوی لہندا	جی جانان میں ایہ بڑا نان ہو بقدر اپندا
جو ہو یا سے ظاہر اس میں و سنی مال چپاندا	

فَلَا يَغْنَمُكَ الدُّنْيَا مِنْ هَرَمَتِهَا	عَجَزَتْ فَيُكَلِّمُ آمِرٍ مِنْ حِمَايَتِهَا
پس باید که مغرور سازد ترا دنیا تا بازگردد و گریه کنی خود	عاجز گردیده ام و هر امر از نگاه داشتن او
وَصَرَفَ النَّفْسَ قَهْرًا عَنْ سِفَاهَتِهَا	مَنْ لِي مِنْ دَجَالٍ عَنْ عَفَايَتِهَا
و بازگردان نفس را بقهر از بدیهای	کیست که من را از دجله از عفوایت
إِنَّ الطَّعَامَ لَا يَقْوِي شَهْوَةَ النَّفْسِ	كَمَا يُرَدِّدُ جَاهُ الْخَيْلِ بِاللَّحْمِ
از برای آنکه خوردنی زیاد نمیکند از روی حرص طعام	چنانچه بازداشته شود سرکش اسبان با گوشت
سینه زار و هر را منکر که نفرید ترا	باجلاش قانع و با شش زهرش در غنا
باز گردان نفس خود را عجلت از صیبا	کسر زورش در گنه کردن سپیداری فتا

حَرْصٌ بِرُخْرَدٍ كَمَا رِيَّ كَرْدُ دَاغِزُونِ أَشْتَهَا	
ست پیش تو دیکم که زمانیکه سبز زار	قانع حلال پر هو حرامون به باگ یار
جبر ابدی سے باز رکھ س بد کو زینهار	بیمه ست چه گنا چون تک جا بگا به مار
کما نیسه رفته رفته بهری حرص صد هزار	
هے کر کے دنیا ساری ات ول سر ناپون	بجه حرامون گرفتار عت جملال کمانون
روز زوری بدیان کولون انون بکشتانون	بدیان کردا ایبه تک عا دیل وچ ل ناپون
دور سی حرص چنگیر یا تون خون خون چنگ کمانون	
فَحَيْثُ لَيْتَ لَكَ فِي مُقْتَضَا عَصِي	وَأَنْ كَسَرْتَ مِنْ الْفَحْشَاءِ مَا عَفَى
پس جایگزینی نمودی برای خواستهای و بفرمانها نمودی	و اگر شکستی از بدیها خواست او را رگشت و فرو گذشت
فَأَنْتَ طَارِدٌ مِنْ حَيْثُ شِئْتَ إِلَى	وَالنَّفْسُ كَالْطِفْلِ أَنْ تَهْلِكَ شَيْءٌ عَلَى
پس تو گرداننده اوستی به طرفیکه خواهی	نفس چون کودک است بگذرین حال و بگذرین وقتیکه بگذری
حُبُّ الرِّضَاعِ وَأَنْ لَقِطَهُ يَنْقُطِ	
دوستی شیر خوردن و اگر باز داری او را بازمی ماند	
هر کجا ز می نمودی در هواش سر کشید	وز رعصیان خواست او را شکستی آر مید
خود تو گرداننده هر سو که هست او را پدید	نفس چون طفل است اگر گذاری او را برگزید
دوستی شیر زار و باز داری پس ندید	
جب زرم ہوگا ساس من او سک کر گاو خوار	تو بگا گناه سے ٹوٹیکا ہو کے خوار
هر طرف تو ہی پیر ناد الا او سیکا یار	بے نفس تیری ہاتھوین چون طفل شیر خوار
چوڑے تو لیکے دودہ پور بکری ہوئے مار	
تیری سر جبر ہے ایہ باغی جان تن نمی کتا	جیکر موڑین غصے نالے پیر نہ اوتھان دھڑا
پیرے والا تون ہین ادا جتنی جتنی سردا	نفس تیری ہمتہ نیکر و انگن دودہی کارن مڑا
چوڑین جیکر بندھا جاوے کھین انت و سردا	
حَقِصْ عَلَا هَا وَبَاعِلَا أَنْ تَغْلِيَتْ	فَاَطْلُبْ شِفَا هَا وَجَبِّبْ أَنْ تَحْلِيَتْ

پست زبندی اور دودار از نیکه بالاکشی اورا	دین شفا بی او عرض کنو دو را از کلا لست کنی او را زبندی
دَارِكْ اَذَا هَا وَ حَيْثُ اَنْ تَخْلِيَهُ	فَاَصْرَفْتَهَا هَا وَ حَاذِرًا لِّتُؤَكِّلَهُ
تداری نما ایادی او را و کنارش زین تنها گذاری او	پس باز درش از زردی و نیک تر از نیکه حکم سازی
اِنَّ الْعَوْنُ مِمَّا تَقِي لِيَصْمِ اَوْ لِيَصِم	بدر نیکه و اهر جا که غالب میکشد یا نیکه میگردد
دور درش از زبندی پست فرمایش نیک	صفتش خواه از گناه ترا و را از عمل پاک
مرد را گذارتنها تا که نماید ملاک	زود و او را باز گردان کن ز حکم نفس پاک
شد و اهر جا که غالب گشت یا کرد عیناک	
نیچا که او سکو او نیچا هرگز نمونے پائے	نیکه کادی سنگا گنسه او سوجا
تنها نچوژد یکسو آفت نکوی لاسے	پسیر و هوا سے ڈریو هوا اس چهره نچا
عیدی کر بی حکم هوا یا که جان کماے	
نیوان رکله سینون درون کما و متا و لاری	مرض گنه تین دی شفا تان چنگه کم سوزی
و هیان رکین هر یله اسدستان پر پاری	حاکم هو هوا نه اس مے رکین پر پاری
عیدی کرد حکم هوا و ایاوت جالون ماری	
مراقب لکھا لا تدرھا وھی ناعمة	لا تفتکرن بحال وھی هارمة
نگهبانی ناعما و نگذارش حالیکه نچا خوش رود	برگز غافل مشو از بدیع حال ناعما حالیکه گردان از مشق
لا تَحْسُنَ لَطْفَ فِيْهَا وَ هِيَ قَارِعَةٌ	وَمِنْ اَعْمَالِ هِيَ فِيْ اَلْاَعْمَالِ سَائِرَةٌ
گمان نیک هرگز مبر حق او را که در حالیکه سارده شد و عطا	و بسیار نیکداریش حالانکه او در عمل نیک چنده است
وَ اِنْ هِيَ اَسْتَحْلَتْ اَلْحَرْعَ فَلَا تَسِمْ	
و اگر او شیرین پیدا چرا که ای را مچانش در ان چرا که	
شو نگذارش میگذازش بشب خواب و بچاه	خاصد آنوقتش مشغول گشت از حب تباه
سن من بروی کن گرچه رود در نیک راه	گرچه سازد کار نیکو یک سیدارش نگاه
داند از شیرین چرا که ای در و گذار گاه	

سوتا نچوژد او سکی نگهبانی رکبیتو	حب خراب هو تو نه پر نه دی سوبو
بد جان نیک بی کرے گریه رود	تو رے عمل من حیت هوست هو لیو کبھو
میالکے جو اسکو چرا که نچوژد یو	
سودن ندیون اسون غافل منیدون گریه یون	هر دم و هیان رکین اس و اس تین من ندیون
تو رے ایچے کم کری ایچده بی بدید کر دین	هو نگهبان نیکه تو رے کردا لکده کر دین
جو چرا که دستا جازین اسون او تھی نچوژد	
فَاَصْرَفْتَهَا اِلَى الْخِيَارَاتِ كَا فِلَةٍ	اَلْكَفُّ لَهَا مِنْ اَمْرِ السَّيْرِ عَاجِلَةٌ
پس باز گردان عنان غمنا و اسوی نیکه ای	بند و نما او را از جمله امور هے بدی بجلی
لَا تَتْرُكْ الْحَرْمَ فِيْ الْاَحْوَالِ كَامِلَةٌ	كَمْ حَسَنَتْ لَذَّةُ الْبُحْرَى وَ قَاتِلَةٌ
زود گذار تبس کامل او را در همه حالهای او	بارها نفس نیکو شمر و لذت را بر ای در حالانکه لذت کشته است
مِنْ حَيْثُ كَمْ يَذَرُ السَّمَّ فِي الدَّخَمِ	
از آنرو که اند است آن مرد این که زهر در جرین پنهان است	
باز گردان سوی نیکه با فور او را عنان	از بدیها باز دارا بدست او را تا توان
حرم را از کف فرو گذار اندر هر مکان	چند نیکو لذت را در نظر سازد که آن
همچو سم در چرب محفی شد منیدانی نمان	
نیکه کیطرف پسیر لے جلد او کے تو عنان	جائے ندی بدی کیطرف هرگز اسیان
هشیار هو اسورین کر او کے امتحان	و کلاما کے وہ لذت تجھے لے ہی تیری جان
بسیا که مبتی چرب من بو سخت سم نمان	
اچھ طرف سے تون موڑین جنگی کم بجازین	فصل بری تین پسیر سے تون جلد رو او تے ازین
کوشش مول نچدین هر دم و چ نادی نازین	جنگه کرد کما ی لذت قاتل تون نچا زین
جنیون کچھے وہ مورے اندر تند ی کما زین	
تَخَذَ نَفْسِيْكَ مِنْ زَهْدٍ وَ مِنْ وَرَعٍ	وَ زَيْنَ النَّفْسِ مِنْ فَقْرٍ وَ مِنْ قَنَعٍ
پس گریه کامل خود از تقوی و از زینیر گاری	و از ستمه نفس خویش را از زین فقر و قناعت

وَلَمْ تَكُنْ مِنْهُمْ مَعْجُوبًا وَمَنْ طَمَعِ	وَأَخْشِ الدَّسَائِسَ مِنْ جُفَعٍ وَمِنْ شَبَعِ
دو بیکم از دین پیوسته نمائی و از کبر و طمع	و ترس از چیزهای روکیه پیشونده است از رنگی زاری
فَرَبِّ تَخَصُّصٍ شَرِّ قَرْنٍ التَّخَصُّصِ	
از برای آنکه بایسته شوی بسیار گزینی بدست زاری بسیار	
حصه کامل زهد و ورع بر گیر ای جوان	از قناعت شو غریز آرا فقر را دوست بمان
ساز پاکیزه و را از کبر و طمع اندر جهان	کن حذر از خیل دانش رسی و جمع الامان
	زانکه بسیار است بد جمع آمد از سیری عیان
کے زهد و ورع سے نصیب اپنا اکیبار	دی نفس کو تو فقر و قناعت عزیز یار
عجب طمع سے جہانت می تا تو نوی خوار	و خیل بھوک و بچ میں جو کرجای زینار
	بر بعض بھوک سیری سے ہی ہوتی ہے انگار
کامل حصہ زہد و ورع تمہیں لینوین یار یار	فقر و قناعت و اگستہ گستاہو و نفس سہارا
فخر و طمع تمہیں بندہ خاک کے کرتون ترش کنارا	و فرسوں بکبار جہان کری جو ایہ نگارا
	ہستے کہہ جورج تمہیں بہانے ہوندی بھارا
فَارْتَحِلْ إِلَى اللَّهِ مِنْ أَسْوَاعٍ مَا عَمَلْتَ	وَأَطْلُبِ الْعَافِيَةَ عُدَّتْ مَا سَلَفَتْ
پر گریز سوی حق تعالی پناہ بوی زبیدی کوہی	و طلبت دنیا و دنیاوی فتنہ از آنچہ گذشتہ است از گناہا
وَأَسْتَغْفِرْ لِمَا كُنْتَ مِنَ السَّعَافَاتِ مِمَّ مَصَفَتْ	وَأَسْتَغْفِرْ لِمَا كُنْتَ مِنَ السَّعَافَاتِ مِمَّ مَصَفَتْ
و طلبت دنیا و دنیاوی فتنہ از آنچہ گذشتہ است	و بر بقیہ بد اعمالی است از چہ گناہا تحقیق زشتہ است
مِنْ التَّحَارِيرِ وَالْإِنْجِيلِ حَمِيَّةٌ الدَّيْمِ	
از حرام و لازم گریخت خود را از اہل انشا این است	
از بد بیا گوئودہ سوئی مولا بر سپاہ	طلبانیت نما و زانچہ کردی عذر خواہ
ہر زمان زاری نماز حق طلب عفو گناہ	اشک نیز از چشمهای کو پرست انوس آہ
	از حرام و گیر بر سپہ نرا است تکیہ گاہ
بد کاسون خود کطرف بہانے پناہ	تا نگ عفو و عذر کرد کہے کوئے ہین گناہ

جو کہ چکا ہے بخش او سیکہ ہمیشہ پناہ	دول اشک اون انکسوں کہ جو سپر و زمین آہ
تا دیدنی سے اور بکڑ لازم اب یہ راہ	
جندہ بریری کم پر انمان حق تمہیں نک ناپین	عذر گندہ دی ربی الے کرتون خیمہ صباپین
ہر گمری ہر ساعت عجزون بخش او سید عالمین	ہنجون دول اون اکسین تمہیں جہ پور انکسین
	لازم بکڑ بر سپہ بر انون بچون تا ایتا نہیں
فَذَكِّرْ الْمَوْتَ وَالْعُقُوبَةَ وَالْكَفْهَةَ	وَجَنِّبِ الطَّمَعَ وَالْذَّنِيَّ وَالْبَسْهَةَ
پس یاد مروت و عقوبتی را و توشہ کافی را بر آہ	و بریز نما از طمع و دنیا و فریبهای این ہر دو
وَأَتْرِكِ الْبِدْعَ وَالْكَهْوَاءَ وَنَشَهَهُمَا	وَحَالَفِ النَّفْسَ الشَّيْطَانِ وَخَصَمَهُمَا
و ترک نماید عتہا را و ہوا را و فراموش نماید	و خلاف منافق شیطانی او و بغض نماید کن این دو را
	وَأِنْ هُمَا مُحْضَاكَ النُّصْحَ فَانْقِصِ
	و اگر این ہر دو مخالف نصیحت باہم ہستند بدو را
موت و عقوبتی یاد کن بر توشہ کافی ہر دو را	طمع و دنیا چیت خواہ ایجان معافی ہر دو را
دور کن بدع و ہوا کو ترک وافی ہر دو را	نفس شیطانی گویدت چون شو خلافی ہر دو را
	مستم کن گر چہ باشد نصیحت صافی ہر دو را
کر یاد مروت و مشرے دونو کا ز اوراہ	دنیا و طمع چوڑوی مت بولیو آلہ
بدعت ہوا کو بھول نو گمراہ و تباہ	شیطان و نفس جو کہ کہین ہوں خلاف خواہ
	بچے ہی ہوں تو جہوتہ کا کراونہ اشتباہ
موت و قیامت یاد رکھین بنہ خراج نہانیا	چوڑ طمع و دنیا دونو اگلے کے لئے چلے
بدعت چھڈ سہ ہوا ہے نالے ہی نہا و نہان	نفس شیطانی و اتی مخالف دونین بہت اگلے
	جو ہما جائزین تو رین بھی دونین مرید ہی لے
فَإِنْ أَطَعَهُمَا فَمَا دَعَا إِلَهُكَ	فَقَدْ تَخَيَّبَ وَلَكِنْ تَقْلَحْ عَدَا حَتْمًا
پس اگر فرمانبرداری کنی این دو را تو بچہ اندکی مانگنا	پس تحقیق زانچہ آئی و ہر گز شکار کردی زانچہ خواہ
خَالَفَ بِمَا آمَرَ أَمِنْ يَفْهَمُ اجْتِنَا	وَلَا تَطْعَمْ مِنْهُمَا خَصْمًا وَلَا حَتْمًا

مخافت غایبان آنچیز که می نماید این هر دو ابقینا		و فرمانبری کن ازین دشمن که نفسش حاکم بر شیطان است	
فانت تعرف کید الخصم والحکم		از برای آنکه تومی شنای گردشمن و حاکم را که بدستند	
گرامت میکنی در هر چه گویند از گناه		شرسار آئی بفرود خاسر و مگر در راه	
کن خلاف امر هر دو بالیقین یا بے پناه		طاعت شان گرد بود دشمن و گر حاکم خواه	
زانکه داسی بد بود مگر سود و باد شاه			
کنا جو او سکا مانیکا تو بدین کچه ذرا		پایه کا مخلصی نه قیامت کو مطلقا	
جو کچه کسین خلاف او نهو سکا تو گرد کما		اس دشمن و حکم کا نه فرمان لاسجا	
بد بے فریب خصم و حکم تو بے جانتا			
جیکر آگن من اماندا کر سین تون بریا		روز قیامت مول نه تیسے تیدی کچھ بیا	
جو کچه آگن پست کرین چاهین تون جنگی		حکم نان من ایہ دشمن حاکم و دشمن بی کسان	
جانر واپن تون مکر و نالرو غیبت لجان			
ها قد نصحت قلبی مره فی شغل		فقد هدمت بناء الدین من خللی	
خبر شریف نصیحت ام آواز کلام ازین غیبت		بہ تحقیق سا کرده ام بنائی و خیرش را خلیل خود	
انی لمن کثر الذل و النار فی جمل		استغفر الله من قول بلا عمل	
بسیک من نسبت ی گناهان ترس مجیم بستم		آفرین بخوانم خدا تعالی از لغت با وجود کردن	
لقد نسبت به سلا لید غقیم		تحقیق نسبت کرده ام باین امر زنده را شمشیر کیم	
داد منت پندی دل من است از غلش نفور		پس خل اندر بنای دین من آمد ضرور	
متم از فرط گناه خود خجل پیش غفور		عفو حق خواهم نه قول بے عمل یوم نشور	
بجی از بر نازا زانده اور دم ز زور			
شکوه کما و لیک نه سینه کسا عمل		دین کے بنا میں ڈال دیا اک بڑا خل	
فرط گناه سے ہون بہت خائف و جمل		الشیعے بخش مانگون پے قول بے عمل	

بجی جنایا با سنجہ کو میں نے یہ بے محل			
کرو اتیون نیک ہدایت آپ نہ کرو کما یا		دین و اگر میں بیکر کما می اپنا چاؤ دیا	
شرم گنہ تین دہا جانوان حیلہ تہنہ آیا		آگیا ہوران عمل نکیتا تو نہیں بخش خدا یا	
عورت سندھون کچھ اینون من نے جار جانا			
فما ترکت هولا الا ظفرت به		وما هو الخیر للسامع اشکرتم به	
پیرنگی شرم گناہی الکرانہ عمل در آوردم اورا		و آنچیزی بود بر شنوندگان اشارت کردم بر کردن او	
لقد تهنيتك عن ان تترك به		اگر تات الخیر لکن ما التکرتم به	
ہر آئینہ منع کردم ترا از گناہی کہ تباہی نمود من کردن		امر کردم ترا بیک لیکن فرمانبردار شد من خود بان	
وما استغفرت فاقول لک استغفر		در است نشدم و تقاسرت کردم بدان بیعت گفتن ترا	
فیت در عالم گناه الا که کردم جملہ را		وز پے نیکی بساج گفته ام اینو بیا	
در گنہ جکل زدم من منع فرمودہ ترا		کردست امر نیکی لیکن خود کردم خطا	
خود گشتم راست گفتن چیت با تو است آ			
دنیا میں جو بد کیا ملا کام خود کیا		نیکی کا سننے والوں کو نیکیو کہد یا	
کر منع بد سے شکو میں خود یا نودہر لیا		شکوه کما کہ نیک کرو خود نہیں کیا	
میں نے نمانا کہنا تجھے کیا کہ مان جا			
میں تین مول نہ چھے جو جو جک جک بریا		کل جنگیری اور ان لون میں ساری بنائی	
تینون شملہ بر آیان تہین کہیہ سر اپنے پائی		آپ بر آیان کر کے دشمنان کہان جنگی	
راہ مکتبہ تینون آگمان رہ بر آجا ہاے			
قد صارت النفس عن جدائی غافلة		فحيث يكسف شمس العمر افسلة	
گشتہ است نفس من از غایہ ہا من غافل		پس رو قتیکہ در سون آید خوشیہ حال کے فرور وندہ	
فكيف فعل ما انقصحت قافلة		ولا تزدت قبل الموت نافلة	
پیرنگی نہ خواہم کرد ہمراہ خود بر دم زندگی		و توشہ نہ خواہم راہی سفر آخرت پیش از موت پہنچانہ	

وَلَمْ أَصِلْ سَوَاءً فَرَضٍ وَكَمَا أَصِمُّ

وَنَبْكَدُ اشْتَمَ سَوَاءً فَرَضٍ وَرَوْزَه نَدِ اشْتَمَ سَوَاءً

نفس من شد زانچه کار آید و را غافل تمام
چون کنم بهره نبرد م قافل را زین مقام

جز نماز فرض و روزه من نخواهم برد و ام

نفس ایستادن من بود غفلت و کور
بهره نه قافل کو لیا چون کیست کور

روز نماز فرض و روزه من نخواهم برد و ام

بهر که پیا غفلت و الانفس بر می پیا
کیون کرسان قافل کوئی من بهره نه پیا

فرض نماز و روزه دی با جهون نفل اگر نیا

عَفَلْتُ مِنْ عَمَلٍ يَنْجِي لِعَذَابٍ عَدَا
غافل مانده ام از عمل که نجات دهد از عذاب
فَعَلْتُ مَا هُوَ أَتَى مِنْ عَطَا بَرِّهَا
فعلت آنچه که از او آید از عطا پروردگار
ظَلَمْتُ سُنَّةَ مَنْ أَحَبَّنِي لَطَافٍ إِلَى
ظلمت سنت کسی که مرا دوست داشت با لطافت
تَرَكْتُ دَمَ طَرِيقَةِ الْكَلْبِ كَزَنْدِ شَيْدَا شَبَّانَا نَاثِلَانِ
ترک دم طریقه کلبه که زنده شد شب تابانان

أَنْ أَشْتَكْتُ قَدْ مَاهُ الْقَصْرِ مِنْ دَرَمٍ

که شکایت کردم دو پای مبارک می رخ را از بیت آباد

زبان عمل غافل شدم کو سازم فردا را
آنچه منته بود آو خ کرده ام من بار را

از قیام شب شدندی رخ ز آنا شش دوا

غافل هوا و اهل و علقه جو دیکه کل نجات
کیس گنوا می جمل سے بد کامو عین حیات

تھے پانوں سو سے جو کٹری ہوئی ساری رات

غافل ہو یا اوس علماں تین جو کمل منون بجای
او گن باری چلے آگے نفس آئے شیطانی

جو سبہ آتین روح عبادت کر کے بر سجاندی

فَجَاهَدِ النَّفْسَ حَقَّ الْجَهْدِ بِالتَّقْوَى
وَأَفْرِغْ الْمَالَ بَدَلًا فِي رِضَا الْمُسْكِي
جہاد نفس حق جہد بالتقوی
و خالی نمود خزانہ مال را از روی صرف نمودن رضا

فَكَأَجَاءَ مِنْ غَنَمٍ عَطَا كَرَمًا
وَكَمْ كَرْدَانِ زَاكِرِ سَنَكِ احْتِشَاءِ خُودِ رَاوِدِ عَمِيدِ
نکما جاء من غنم عطا کرما
و کم کردان زاکر سنگی احتشای خود را و پر عید

تحت الحجاره کشما مثل فکلا دمر

زیر سنگ تیکاسه که صفت داشت که نازک جلالت

كَرْدَازِ تَقْوَى نَفْسِ خَوِشِ أَنْوَرِ جِهَادِ
از کرم داد آن غنیمت را که در دستش فتاد

سنگ صبر ابر نیگا به که بد نازک نهاد

كَرَّكَ جِهَادِ نَفْسٍ سَاحِبِ لَيْلٍ تَمِي كَامِ
پاتے غنیمت آپ لائے ز فیض عام

پتھر کے پیچے پیٹ جو نازک تھا نرم تمام

كَرَّكَ جِهَادِ بَهْلَةٍ لَيْتَةِ نَفْسِ نَوْنِ مَارِوَجَايَا
بخش کریدی بکیان نون جو کچھ تہ وچ آیا

پتھر بیدیدی پیٹ اوئے تجو پٹ تین نرم سوا با

وَبَيْنَ الْحَقِّ مِنْ عِلْمٍ وَمِنْ أَدَبٍ
وَبَيْنَ الْحَقِّ مِنْ عِلْمٍ وَمِنْ أَدَبٍ
و باین الحق من علم و من ادب

وَبَيْنَ الْحَقِّ مِنْ عِلْمٍ وَمِنْ أَدَبٍ
وَبَيْنَ الْحَقِّ مِنْ عِلْمٍ وَمِنْ أَدَبٍ
و باین الحق من علم و من ادب

عَنْ نَفْسِهِ فَارَاهَا أَيْتَامًا شَمَمٍ

انجبت نفس مطروا وینفخ و انحضرت کامل سمیت التفات فرمود	
خلق را کرده مہذب و از عجم و عرب	کرد خوش اطہار حق ہم از علوم ہم ادب
نفس خود را کرد تا ویسی بجمع و با لقب	کو ہزار گشتہ آمیش او فرمان طلب
رخ بگردانید ز آفتاب است بہت بس عجب	
ہمانا فعال خلق کو کیا عجم و کیا عرب	ظاہر کیا حقوق کو کیا علم و کیا ادب
نفس اپنے کو ادب کیا با جمع و با لقب	آئے بہار زر ہو کہ فرماؤ و خارج اب
سو نہ پیر ایک دم لیا بہت ہی کیا عجب	
عجم عرب کون بہت کر کے راہی پیر لیا	علم و ادب سب ہم چنگیری ظاہر و کمالی
رخ کے تکتہ تین ہر دم ویند نفس رنج	حضرت آگے سونا ہو بہت ہی ہمارے آخر
بہت دیکھ کہ غرض نہ کہد امونہ او دہر ہے	
قَوْلَ الَّذِي مَطْهَرُ الرَّحْمَانِ صُورَتُهُ	وَفِي عَجْوَدٍ لَهَا لَفْظَتْ غِيُورَتُهُ
اگر کسی است کہ نظر کا فلان حق تعالی صورت	واند دنیا قہم است کہ بغرض است و غیرت آنحضرت
فَزَهْدٌ هَا غِنَى عَنْهَا حُبُّ مَرْتَبَةٍ	وَالْكَدُّ زَهْدٌ فِيهَا حُبُّ مَرْتَبَةٍ
پس غنودا و از روی بے نیازی از این عقل مغز	و ہو کہ داند بے نیازی را از ان ہزار رنج و رت حضرت
ان الضروفه لا تعد و علی العوض	
بہر یک ضرورت امتیاج غلبہ نیکند بر گاہد اشتہا حقیقت	
مظہر حق اوست کا در صورتش گلشن کدہ	زال دنیا فاشہ بد غیرت او سرزدہ
عقل از روی غنا زان قہمہ انکاش بدہ	بہ ضرورت باعث تاکید زہد او شدہ
برنگاہ حق کجا غالب ضرورت آمدہ	
ہے وہ کہ صورت اوسکے ہی خود نظر خدا	دنیا تے قہمہ اوسکے ہی غیرت نے سچ دیا
کو وہ جان عقلی اوس بد کو رد کیا	زہد او سکا اگر ضرورت ہی تھی مانع آہوا
غالب ہنوز و روح کے نگہ خدا	
صورت پیاری حضرت ہی ہر نظر خدا	دنیا سے کہ یہی کو جی حضرت بول نہ بای

عقل نے اوس فریب توں برجا پیچہ ہر	
زہد نے کیتا جا کنا رہ توڑی ضرورت آہ	
ہو ندی کہ ضرورت غالب او ہر حفظ الہی	
بَيِّنَاتٌ يُطْعِمُ يُسْقِي سَرَبَهُ لَيْلًا	فَقَلْبُهُ لِعِطَاءِ اللَّهِ مُسْتَعْنَةً
بیگانہ را نہ دیکھ نہ پوچھا نہ دیکھ نہ پوچھا اور ایش	بیان مبارک ہی سببش حق تعالی بے نیاز بہت
طَفِيلُهُ صَارَ مَنْ فِي الْكُونِ مَوْجُودًا	وَكَيْفَ تَدْعُو إِلَى الدُّنْيَا فَرَمَتْهُ مَنْ
طفیل ذات وی گشتہ است ہر آنچہ جہاںست موجود	و چگونہ بخواند سوسے دنیا ضرورت آنکسی را
لو کلاہ لم یخرج الدنیا من العدم	
کہ اگر بخودی وی موجودیرون نیامدی دنیا انعدم	
شب برحق او خوراند ہم بنوشاند و را	بہت با انعام حق پیوستہ قلبش پر غنا
شد طفیل ذات او ایجاد عالم از خدا	سوی دنیا خواہش چون کسے باشد چرا
گر بخودی او کجا موجود گشتے این سرا	
حق پاس را تین کہاتا ہے میکے وہ	ستنی دل ہے فضل خدا سے وہ رہنا
کوین نے ظہور اوسکے سبب کیا	دنیا کی طرف کیونکہ جبکہ ایسا پر حیا
ہوتا نہ وہ تو بہت کمان ہوتے یہ سرا	
را تین حق دی پاس اوہ بکرمند الہی کہاندا	بے نیاز ہے فضل خدا نا اہ سر دار جہاندا
ہو یا او سدی کارن حق ہمیں خلق نہیں ماندا	کہتوں ضرورت کردی اوسنوں مانتہا ماندا
حیکر اوہ نہوندا عالم روح ظہور نہ اندا	
فَذَاةُ نَفْسِي رُوحِي عَشَارَتِي أَلُوِي	طَفِيلُهُ رُفِعَتْ فَضْلًا لَوْ أَلُوِي
وہاں نفس من روح من قبلیکے یار من الدین من	طفیل ہی بلند کردہ شدہ از روی فضل علم لوی
فَذَاةُ شَمْسٍ فَضْلُ حُرْدَتِ عَنْ فَيْتِي	وَلَا تَسْتَدِ الْكُونَيْنِ وَالتَّقْلِي
بہ ذات مبارک ہی خورشید فضل است کہ مجھ کو کہ شدہ اندا	بنایت ستودہ شدہ ہر دنیا و آخرت و ہر جان
وَالْفِرَاقَيْنِ مِنْ عَرَبٍ وَمِنْ عَجَمٍ	
و سفر ہر سر دو گروہ از عرب و از عجم	

نفس روح و خویش و آبا و اجداد	شد طفلیش مرتفع فضلا لوی را هم لوی
مهر نور آمد مجرورات او از سایه با	بودی ثقلین محمد خواجه هر دو سرا
شاه جن و انس عرب هم عجم نور خدا	
مین اور میری عزیز چون سببه شاه پر خدا	فضل او اسکے سے لوی کا بلند ی پر عیو لوی
سے مهر نور پاک و سائی سے ہے جدا	احمد بنی کہ جسکے ہیں فرمان مین دوسرا
سردار جن و انس و عرب اور عجم کا	
میرا خویش قبلہ مین ہی اوس تون کول لہیا	علم لوی دا اوسنے فضلون و جاو کدیا
فضل و اسو سچ ذات اودی کد مول لہیا	یک محمد شاہ جهان اور عبد اللہ جابا
عرب و عجم آئے جن آدم سبہ نون رہ لایا	
لہ علی کل من بعث الیہ ید	اذا تہ فی مقام الکل مستند
مرا اور برہر کے کہ فرستادہ خدا تیا ل فضل و است	پس ذات مبارک سے در مقام جملہ معتقد علیہ
یہ تبیین امر الخیر و الشر شد	تبیینا الامر الناس ہے فلا احد
جسکے ظاہر شدہ است امر خیر و نیکو لہیا	پیشتر است فرستادہ و باز از پند نیست بکسی
اگر فی قول لا منہ فی لا نعم	
راست تر در گفتن نہ از آنحضرت و نہ در گفتن آری	
است اور افضل بر جملہ رسولان و بشر	ذات او در مقصد جملہ بود خوش را بہر
شدا و ظاہر ہمہ افعال نیکی سبب	حضرت ما امر و نہای کہ چون اوس دگر
نیست اندر گفتن آری و فی زور است تر	
ہے جملہ مرسلون یہ ہی فیض اوسکے اور عجز	ہے خاص و عام کے لئے اوسکا کرم کا طر
نیکی کا ظاہر اوسے ہو اسے جہان مین دور	حضرت ہمارا امر و مانع بعدل و جور
ان اور مین مین سچا مین اوس سا کوئی اور	
عالم ہے پیغمبران ساریان اوسن فیض لہ ہوا	خاص ہے عام و مطلب مقصد اوسن سببہ تہیو
ظاہر ہوئی اوس تون جگہ سچ سچ لکوی	علم کریند انہی کریند حضرت ساو اسوئی

آہن ناہن مین دی وچ سچا اوس تون بیانہ کوئی	
هو الجواد الذی اغنت لفاعتہ	لینفہ انتعت ہما کنا عتہ
اور جواد ہی چہ جواد ہی کہ غنی نموده ہمہ عالم رافع سال	برای نفس خورشید تمام گشت لوی فروتنی قناعت وی
هو الذی فی علی یجی اطاعتہ	هو الجیب الذی ترجی شفاعتہ
اوست کہ گشت کہ در وقت قیامت نجات بخشد فرمانبردار	اوست و شہید کہ اسد طلب غنی اوست شدہ شود
لکل قول من الاقوال مقتض	
در ہر وقت ترس از ترسہایک پیش آئندہ است	
آن جواد است او غنی سازد گدایا نرا ز جود	ہر خود بودش قناعت با تواضع در جود
اوست کا مدد بخیت فرمان بری کرد رجود	آن صیب است او کہ دار دہر کے امید زود
زود شفاعت را بہر ہولے کہ پیش آئندہ بود	
ایسا نمی ہے وہ گد او و نکو کردی شاہ	قانع تھا اور تواضع کری تا وہ دین پناہ
چروا نیگے جو پیر دی او کی کری تو واہ	ہے وہ صیب جسکی شفاعت امید گاہ
ہر قول مین ہے آنکے ہو دی جو سدر راہ	
کردا شاہ گدایان نون کر فیض بے سوزا	نال تواضع اور قناعت کردا خوب گذارا
جیکر حکم اوسید انفسین انت ہوا چٹکارا	چہرے کر شفاعت سببہ داو صیب پیارا
ہر مولون جواہر ان او تمان آگے سے ہمارا	
عام نداء قوی المستضعفون یہ	اھل الشفاء غذا مستشفعون یہ
عام ہے فیض او قوی شدہ ضعیفان سبب	ساحبان نامی فردای مشرب شفاعت کیندہ کا تندر
بالحق والنصر فار المؤمنون یہ	دعی الی اللہ فالمنس مسکون یہ
بشانت حق و ظہور نصر فار گدایانہ و مؤمنان سبب	خواند بسوی مقالی بر نیکی تہ کان بدو
مستسکون بحبل غنی منقص	
چنگل زندہ گاندہ برنی کہ نیست اندک پیرہ چہ جا لکڑی ہم	
عام فیض او ضعیفان و قوی اندر جہان	بر شفاعتہ سے او نماز نذر فردا عاصیان

نصروا حق ز فیض یافته خوش مومنان	خواند سوره حق پس کوزه چگل ز جان
در رسن ز دوست کو باره نکرود از میان	
ه فیض عام و جلد ضعیف او سے بین قوی	پاینگه مجرم او کے سبب کل کو مخلصی
فتح و حق او سے پاکے مومن جو سے سبھی	سوی خدا بلایا ہوئی تابع بنے
مگر اسے وہ رسن جو نو باره پھر کیے	
عام ہے فیض اوسید ایندین کوی تون ی	دینہ قیامت چہرین او تن و غش ہو بکاری
فتح لہ ہے سبہ مومنان او تن ہی حق دی	سیر طرف خدا دی جہان مہی حکم نیاری
مگر لیونے رسی تانین جو کوی نوی یاری	
شمس الہذا کذا فاد الخلق فحق افق	من نور یر اسستار الکل من خلق
خوشدایت روشن نمود افق را و جلیک ثابت در افق	از روشنی دی روشنی یافت ہر جہ بود از جہا
فا عظمی الفضل و التفصیل من خلق	فاق الذین فی خلق کو فی خلق
بہر دہ بزرگی و زیادتی و بزرگی از نظر حق ساری	خالق گردید حضرت جمیع انبیاء علیہم السلام و صورت ظاہری و باطنی
و کم یذا لوقہ فی علم و کرم	
و کم یذکون و جمیع انبیاء علیہم السلام حضرت و علی علوم و کرمی کو	
کرد و خورشید ایت از افق روشن جهان	گشت زور روشن بعالم چشم جملہ مردمان
دادہ شد فضل و بزرگی بر رسولان ایمان	فاق اند صورت و سیرت ز جملہ مردمان
گشت و چون اونیت در علم و کرم کم زمان	
خورشید ابتدائی دیا جب کو چمک	سارا زمانہ روشن اسی نور سے ہوا
فضل و شرف اوسیکر خدا نے عجب یا	سبہ سلوک خلق میں خلقت میں ہے سوا
علم و کرم میں کوئی نہ مثل اس نبی کے تھا	
سویچ چہرہ ہدایت والا عالم نون چمک یا	ساری خلق دیان اکہیان دل روشن کو کہا
فضل تے تقوی سبہ یقون اوسے نہتا یا یا	سیرت صورت وچ بنیان مہین او بہت ہوایا
علم و کرم وچ مثل اوسیدی کوی نہیں او یا یا	

لساننا فی مبادی وصفہ حسن	من نور کل نار الکفر منطمس
زبانهای او ابتدای وصف او اکمل و معجزان است	از نوروی مبارک سی جلا آتش کفر و روشنندہ است
من فیضہ انبیا و الخط مقبوس	و کلہم من رسل اللہ ملتقمس
از فیض ذات مبارکش جمیع انبیاء علیہم السلام مقبوس گزیدہ اند	و ہر ایشان از انعام آنحضرت چشم دارندہ اند
عزفا من البحر و رشفام من الدیم	
کف آبی از دریا فضلش پاکیدی از مایان جوش	
گنگ شد اندر بیان وصف او مار از بان	مار کفر از نور آتش گشت نابود و نہان
حصہ از فیض او بردند خوش پیغمبران	آرزو دارند جلد مرسلان ز آتشہ جان
از سحاب و کیدین پاکف از بحر روان	
موج او سکے میں تو اپنی زبانیں میں گنگ لال	آیا ہی او سکے نور سے سبہ کفر کو زوال
ساری بنی ہن فیض سے او کی ہوئی نہال	ساری ہن کرتے حضرت احمد سی سوال
دی چوس مینہ سے او کی دریائے کرنوال	
وصف اول موج گنگا ہو میان نخلی نہیں بانوں	اگ کفر دی بجہ گئے جدا ہر یاجن اسما نون
سبہ پیغمبر شکن آئی علیا نصیب نہا نون	عرض کریدی حضرت اگے سبہی لون بجانوں
چلو دیہہ دریا تنین یا چوسن مہینوں نون	
الکنا یلون لک یہ فی محلہم	الکنا یلون بالنصارہ بعد ہم
سوال کنند گاہند از آنحضرت در او دودانت خود	شال گردندہ گاہند بشک آنحضرت او خوش گشتن
النصار قون الیکہ کل جہم	ق و اقون لک یہ عند جہم
خپ کنندہ گاہند برای راضی نمودن آنحضرت جملہ کوشش	و ہا شونہ اندیش آنحضرت بر حسب مرتبہ بخود
من لقطۃ العلم او من شکلة الحاکم	
از جہت تحصیل اندکی از علوم فی نہایتش پاکیدی از حکمت پاکیدی	
رفت مقدار خود دارند از وی آرزو	شال اند اند شمارش کہ آن نیک خو
خپ کوشش بہار ضایش نمودہ موبو	جملگی استادہ پیش او مودب رو برو

نقطه از علش میخواهند و شکل از حکم او	
کرتے ہیں یہ سوال ہمارا بڑی کمال	لشکر میں اسکے ہو گئے شامل یہ دیکھ حال
او کی رضا کا کہتے ہیں ولین فقط خیال	حد اپنے پر کرتے ہیں یہ ہوسا منے نال
حکمت کے شکل و علم کا لفظ کریں سوال	
اپنے درجے چاہتے ہیں اوس تہیں تہی سوا	شہ دی شکر دی وج شامل ہو دیکھ جالی
ایہ خیال نہیں ہو راضی اسان کنون عالی	سبکہ کھلوئے اوسدی کے اپنی صد نہالی
علمون حکمون دیہ نصیب ہمدہ نہ سانون عالی	
لَا ذَنْبَ لَكَ فَكَذَّبْتَ بِكَ لَكَ فَكَذَّبْتَ بِكَ	فَقَدْ دَنَتْ بِكَ اللَّهُ بِكَ وَرَتَهُ
نیکو بیک شہ سبکہ کے تہیں تہی سوا	پس رفتان شد از جمال حقیق بدر بود آنحضرت
وَقَدْ نَبَتْ لِعِطَاءِ اللَّهِ جُودَ رَتَهُ	فَهُوَ الَّذِي تَمَتَّعْنَا وَصُورَتَهُ
ویرستہ کر تہ بخش حقیقی عقل و نشو	پس است اگر تہ گشت کمالات اپنی صورت ظہری آنحضرت
تَمَتَّعْنَا جَنَابًا بَارِسَ الشَّيْخِ	
پس گزید آنحضرت را از نو کہ جیب ساخته آفریندہ خلایق	
شق صد شش چون شد گشت کدورت جلا دور	از بار حق منور گشتہ این رشک بد دور
شد مذهب با عطار حق و راعقل و جور	اوست اگر معنی و صورت تماش گشتہ نور
پس گزیدش بر خلقت از کرم رب غفور	
شق کر کے سینہ جملہ کدورت دے گنوا	یہ چاند نور حق سے عجب خوب جگہ کا
حق مذهب او کو کیا دیکے اک ذو کا	جب وہ تمام معنی و صورت میں ہو گیا
تب اپنی دوستی لئے حق نے اوسے چنا	
چیر کے سینہ قدرت نال غل غل گنوا یا	نور خدا دے اس جن نون کیا چمکا کر یا
عقل کمال خدا نے بخشیا حد تہیں بہت سوا یا	صورت سیرت دی وج جودن رتبہ کامل بابا
حقنے لطفون چکر اوسون اپنا دوست بنایا	
مَبَادِلُكَ وَسَعِيدٌ فِي مَيَامِينِهِ	بِالْزَّغَبِ مَنْصُوفٌ رُحُوقٌ فِي مَطْلَعِينِهِ

سبکست یون با مینہای خوش جہانیاں	
بترسانیدن خوان دایمی شدہ انصاف و شکست	بترسانیدن خوان دایمی شدہ انصاف و شکست
بجرا د عن سہیم فی موازینہ	بجرا د عن سہیم فی موازینہ
تہا نوہ شد از بون ہنگ در مقدار قدر خوش	تہا نوہ شد از بون ہنگ در مقدار قدر خوش
نَجْوُ الْكَافِرِ فِيهِ غَيْرُ مُنْقَسِمٍ	
بجسیت من در وی صلی اللہ علیہ و آلہ و صحابہ وسلم نیست پذیردہ	
بست فرخ ذات پاکش بر ہمہ اہل جان	کرد منصورش خدا با عجب اندر سرکان
از سہیم خود مجر د آمد آن عالی شان	در محاسن از شریک آمد سترہ بگیان
جو ہر حسن در اسکے تقسم کردن توان	
عالم یہ ہے تمام مبارک وہ خوش لقا	منصور حق سے جنگین ہے رعب سے ہوا
العدوی قدر کوئی نہیں اوس سا دوسرا	ہے ایک وہ شریک سے خوبین مطلقا
خوبی کا جو ہر اوس میں نہیں تقسم ذرا	
اوسدی ذات ہون مبارک واسطے اہل جان	یاری جنگ دی وج اوہ لہذا کافر و تہون ماندی
کوئی برابر اوسدی ناہین برگز و نیکیا ندی	رکند انانی اپنا نہ اوہ وج تمام جہاندی
اوسدی حسن جو ہر گز قسمت ہول نہماندی	
اَنْزَلَ وَجْجٌ دِيَهْفُ دِي فِي حَقِيهِمْ	وَدَخَّرَ خَلْقَ النَّصَارَى فِي مَسِيهِمْ
بگذار کشا جہود از کشک گفتن غر مصلوۃ اللہ علیہ و آلہ و صحابہ وسلم	بگذار کشا جہود از کشک گفتن غر مصلوۃ اللہ علیہ و آلہ و صحابہ وسلم
اِذَا شَرَكُوا سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	دَعَا مَا اَدْعَاةُ النَّصَارَى فِي نَبِيِّهِمْ
زیکہ اثبات کیا کہ مذہبی حق تعالیٰ است آنحضرت	بگذار کشا جہود از کشک گفتن غر مصلوۃ اللہ علیہ و آلہ و صحابہ وسلم
وَاحْكُم بَمَا شِئْتَ مَدْحًا فِيهِ وَخُتْمًا	
و حکم نابا سپہ خواہی و رمج وی مصلوۃ اللہ علیہ و آلہ و صحابہ وسلم	
بگذار از قول جہودان در غر و افترا	ترک کن چیرے کہ گفتہ این نصاریٰ بہترا
گفتہ ایشان بد نمودہ شرک و شان خدا	بگذار از کذب نصاریٰ و رسیج اندر ثنا
حکم فرما ہر چہ خواہی وصف او نیکو نما	

دعوی کیا ہو جو اوستے در گذر	چو را و سکو جو نصاری کی وصف شرک پر
بوسے وہ شرک بدای جو بوسے وہ سر بر	دعوی او نہو سکا چو ژدی تو وصف میں کر
اور جو کہ جا ہی وصف میں تو کدے جیظ	
جو وصف عزیز ہو دان کیتے اسول مول نجابین	گندی جو نصاری بڑا و تول پیر نایب
شرک ہوئے برا کیتے لپین گل ملائین	چو ژ جو اومان کیتان کو جان عیسی کان ثنائین
جتا جاہن دل و جیشک حضرت نون دہائین	
قُلْ مَا بَدَأْتُكَ عَنِ الشِّرْكِ فِي حَقِّهِ	فَنَعْتُهُ كَمَا يَسْعَى مَا قُلْتُ مِنْ حَرْفٍ
گو بجز شرک در وصف آنحضرت	پس تعریف وی گنجائش نیدارد او انکوئی ازینها
صَلِّ عَلَيْكَ يَا لَاهُا شَيْئٌ مِنْ شَيْءٍ	فَالنَّسَبُ إِلَيْهِ مَا شَيْءٌ مِنْ شَيْءٍ
درود بفرست بر آنحضرت تا آن حدی که خواہی از کمال محبت	پس نسبت کنات سارک به آنحضرت اگر خواہی از شرف
وَالنَّسَبُ إِلَيْهِ قَدَرٌ مَا شَيْءٌ مِنْ عَظِيمٍ	
و نسبت نامسوی قدر آنحضرت ہر آنچیز را کہ خواہی از بزرگی	
ہر چه خواہی گو بغیر از شرک در وصف جناب	نعت او ہرگز ننگید کہ چہ ساری صد کتاب
از شرف بفرست در ہر دم درود و جیاب	ہر چه خواہی از شرف کن سوی داتش انتاب
شو ہر چه خواہی از تعظیم قدرش کامیاب	
جز شرک اسکے وصف میں جو چاہے کہد کہا	وصف او سکا سو کتاب میں جاتا نہیں کہا
جب سے درود جتا تو جی چاہے پڑہ سنا	نسبت شرف کی او سکو جو جی چاہے دی لگا
قدر او سکا جتا چاہے تیراجی تو دی بشما	
شرک بنان سبہ الکہ کما میں ج کچہ تونین ہاندی	سو کتابان لکھیں تو ٹری نعت نہ مول ہاندی
پڑہ درود محبت نالے جان جان عمر ہاندی	اوسدی ذات دہون دی نسبت چہ پیش فاندی
اوسدی قدر و دہانوں جو کچہ سن تیری وج اندی	
إِذْ لَيْسَ يَدْرِكُ عَظَمًا مَا خُتِلَ	لِنُصْرَةِ الْحَقِّ الْخُتْمَانِ أَسْرَسَكَا
زیر آنکہ اگر کہ نہ پویدہ پیر کمال است و آنحضرت اندوی	برای یاری داون دین حق حقاقت و آنحضرت را

ملاحظہ فرمائے

جَوَامِعُ الْخَيْرِ طَرَا قَدْ أَمَدَلَهُ	فَإِنَّ فَضْلَ رَسُولِ اللَّهِ لَيْسَ كَهَ
کلید تمام خوبیاں امداد فرمودہ و بر اشد شرف و کمال	پس تحقیق فضل فرستادہ خدا صول شریف و کمال نیست را
مَدَّ فَيُغْرِبُ عَنْهُ نَاطِقٌ بِفِيهِ	
نمایند پس بگویند اظهار نماید از و گوئند کہ زبان	
درک عظم قدر او کے میکند اہل جہان	حق فرستادش برائی نصرت دین در جہان
کرد امدادش خدا جملہ کمال و خوبیان	نست فضل احمد مختار احد و کران +
تا کہ گویای مطلق اور بیان کردن توان	
رفت مے جو او سکو کمان پاسکے کمان	بہیما ہے حق نے نصرت دین کے عیان
امداد او سکو حق سے ہو میں جملہ خوبیان	فضل رسول حق نہیں کہتا حد و کران
تا موندہ سے کہنے والا اوستے کر کے بیان	
و ہم و گمان تبین ہون او حیرت آفرین	دین دی کارن حق نے بہیما پیش مے کفر و
سبہ چنگیا بیان اوسون میان وہ سزار شہر دا	فضل سول خدا اہر گز حد نہ موندہون و ہروا
کیون بیان اوسونین و اکوی بولن والا کردا	
فَكَفَّرَ مِنَ اللَّهِ اعْطَى سَيِّدِي نِعْمًا	أَجْنَبِي سُلَافَةً رَافِقَهُ عَظَمًا رَمًا
رخ نہ ہوا حق تعالیٰ اوہ خد مزار با صول شریف و کمال	زندہ خود آبدین سارک تی استخوانہای بر سید را
و اعطی الشرف من رب العرش قدما	لَوْ كُنَّا سَبْتُ قَدَرَهُ أَيْ قَدَرَهُ عَظَمًا
دوادہ شرف و بزرگی از پروردگار مردم و قدیم	اگر سنا سب قدر وی می بود سجات و از روی بزرگی
أَجْنَبِي أَسْمُهُ حِينَ يَدْعِي دَارِ سَلِ التَّوْحَمِ	
زندہ میگو نام مبارک و دیکہ خواندہ میشد استخوانہای سیدہ	
دادہ شد از فر و با سوار ما چندان عطا	زندہ کرد آب داتش از لطف مردہ را
از قدم شریف بخشیش خدا در دوسرا	در بزرگی گر بقدر او بدی آیا تھا +
زندہ میگشتی زناتش مردہ صد سالہا	
حقے دے گئے اوستے نما جوہن سوا	آب ان سے مرویو پھر زندہ کر دیا +

شرف و عطا قدم سے اوسے حق ہے دیا	ہوتے جو اوسکے قدر اور پر معجزے عطا
نام اوسکا ایک مرد سے کو دیتی ہے ہم جلا	
نہمان حق تہین و ڈیان با بیان اوس درجہ بازی	اب دہن تہین جہندی کیتے مردی و بیانی
شرف قدم تہین حقے اوسون بخشی نال خربانید	جیکر قدر موافق اوسدی معجزی اوسد آندی
اوسد انا نواسان جب لندی مردی کرا و نمازی	
فَعِنْدَ بَارِسَاتٍ تَوْجُو الْقَبُولُ بِهِ	صِدْقًا قَبْلِنَا مَلْجَاؤَ النَّاسِ قَبُولُ بِهِ
پیش رو کا رخشاں اسید سیداریم قبولیت را بقبول	ازدی تصدیق قبل قبول کردیم نیز اگر آدمیان بول از حکم
كُلُّ صَعْبٍ لَنَا صَادِقٌ السَّهْوُ بِهِ	لَمْ يَتَّخِذْنَا بِنَا لِقَائِهِ الْعَقُولُ بِهِ
ہر سخت برا آردیدہ آسان بسبب الطاف آنحضرت	تکلیف کرد آنحضرت ملا با بچہ کیک در ماند عقلمند بود
حَسْبُ مَا عَلَيْنَا فَاكَمْ نَنْتَبِ وَ كَمْ نَهْمِ	ازجت کمال شفقت برایش شک نکویم حیران نشدیم
از فضیلت پیش حق داریم اسید قبول	کرده ایم از صدق مقبول آنچه آورده بول
بهر طریق سخت گشته نرم بر ما از اصول +	استحسان نموده تا عاجز از کوششی عقول
شفقت حیران نکشیم دزد و رشک چون جہول	
حکوم سبب اوسیکے ہے اسید ہون قبول	لا صدق ہم نے مان لیا لایا جو رسول
آسان ہوی ہین سخت جو تہی سر بر اصول	لایا نہ وہ جہولے پریشان سبب عقول
حیران نوے شک کیا اوس مین ہو جہول	
ہے اسید قبول کرے رب اوسدی کان سانون	حکم نے دی من لیو سے سہی دلون کمانون
اوس تہون جو جو شکل آئے تہر آسان سانون	اودہ اندس جو در ماندی ہوندی اسین کچانون
لطف کتیرا شک آندو سے نہ حیران کمانون	
فِي دَرْجَتِكَ رُسْتِي قَدْ حَارَوْهُمْ وَ سَرِي	كُلُّ خَيْرٍ لَنَا مِنْ رَاحَتِهِ جَرِي
در درجہ تہندی حیران شدہ وہم میر مردان	ہر خیر خوبی و تہری برای از دوست مبارک می گشت
سِرِّ عَظِيمٍ لَمْ يَخْفِ عَنْ فِكْرِنَا طَرَا	أَعْيَنِي الْوَرَى فَعَمَّ مَعَنَا فُلُوسُ طَرَا
سیر عظیم لہ مخفی عن فکرنا طرا	آعینی الوری فعمم معنا فلول طرا

دازی است بزرگ کہ مخفی ماندہ از فکر ماہ	عاجز و اندک محاورات و ریاضاتی کما لا آنحضرت نیست کہ دورہ
لِلْقُرْبِ وَالْبُعْدِ فِيهِ غَيْرُ مُتَفَحِّمٍ	
وقت قریب و بکرم دور و بون شان کما لا آنحضرت غیر از عجز و فہم	
رتبہ اش از درک عقل مردمان آمد مزید	جملہ نیکیا بر اسے ماز دست اوسید
سر مخفی بہت کز افکار آمد ناہید	کار خلق از فہم معنائش بحیرانی کشید
غیر عجز از درک اندر قرب و بعد او ندید	
ہے اوسکے درک رتبے مین حیران جہا	سبب نیکیان مین ہمہ اوسیکے ہون عیان
ایسا وہ سید کہ ہے فکر و کس نہا	فہم معانی مین ہونی عاجز مین سبب بیان
نزویک دور و کیا سجا ہو کچھ بیان	
اوسدی درجی ہمیں ہون سبب عاجز خلق جہانی	سبب چکا بیان اوس تہون حال سانون ہو یا
راز ہے مخفی ہمیں کولون اودہ انوار ربانی	اوسدی سنی ہمیں گدی لوگ ہو حیرانی
نیر ہے ہو یا دور ہمیں یہ اسرار نہانی	
كُنَّا كَحَضْرَةِ الَّذِينَ مِنْ عَضِدٍ	يَجُودُ أَهْتَدِي لِلْخَيْرِ مِنْ قَسِدٍ
کافی است ترا جہا آنحضرت برای قوت دین بازو	سبب کہ ہم بہت یافتہ شدیم نیکیا از امر شد
تَنْقَرُ عَنْ سَنَاءِ الْكُلِّ مِنْ بَلَدٍ	كَالْتَّمِيسِ تَطْفُرُ لِلْعَيْنَيْنِ مِنْ بُعْدٍ
نور یافت از روشنی دمی تمامے از شہر	مانند خورشید کہ ظاہر میشود ہر دو چشم را از دور
صَغِيرَةٍ وَ يَكِلُ الظَّرْفُ مِنْ أَمِيرٍ	
خورد دست و خیرہ میا ز چشم را از نزدیک	
ہست کافی مرزا آنحضرت دین آنحضرت	دیدہ شد از جود او رشد و ہدایت و جہور
شہرا از پر تو اش گشتہ ہمہ سرشار نور	ہمچو خورشیدی کہ ظاہر گشتہ در شہیت زور
خورد و تیرہ میا ز چشم را ایک از سفور	
ہے کافی ہم کو قوت دینکے لئے وہ شاہ	پایا ہے ہم نے رشد کا اوسکے کرم راہ
آفاق جگہ گاہا کلا جو نور سے ماہ	سورج کی طرح آنکہہ کو ہر دور جگہ واہ

چونکہ یہ خیرہ کرن سے کرے نگاہ	
دین وی کارن کا فی ثنوں جبکہ ان تین	سادی او موشن کیش راہ ہدایت تائین
اس سوچ روشن کیتیاں عالم وح سہا مین	جنیون سوچ چوٹانکے دورن اکہ لائین
جیکر نون دیکھ سکدی کتری اوس تائین	
عَلَاو سَدَّ دَمِنْ وَهِنْ شَرِيعَتَهُ	اَخْتَصَى عَنِ الْفَهْمِ فِي الدُّنْيَا حَقِيقَتَهُ
بند گردید بند ساخت رستی شریعت خود را من شریعت	مختصی شد از فہم دنیا با کئی مہارت مبارک خود
فَكَلَّ خَيْرُ لَنَا اَبَدِي طَرِيقَتَهُ	وَكَيْفَ يُدْرِكُ فِي الدُّنْيَا حَقِيقَتَهُ
بہ نام نیکباری فرمودی راہ آن نیکے را	و چگونه در دنیا بند درین سر فانی حقیقت وی
قَوْمٌ نَبِيًّا مَرَّسَتْ لَوْ عَقَبَهُ بِالْحَلْمِ	
گروہی خفگان کہ پیغمبر شدہ اند از وی محبت و تائید بخدا	
شرح آن عالی منہ محکم شدہ از ذات او	گرد مختفی وقت خود را از عالم سو بمو
گشت بر ما ظاہر از ذاتش ہمہ فعل نکو	کے تواند در کہ کنش کرد آن جمع عتو
گشتہ شافل ز ولذات و خواب الودہ	
مالی ہے شرع ضعف سی اونی قوی کیا	مختفی حقیقت اسپے کو فہم کج کر دیا
روشن طریقہ اوسے ہوا ہمہ خیر کا	کیا جانے قدر او سکادہ دنیا میں پر ہوا
جو شافل اوسے عین میں اور خواب میں ہوا	
ہے بلند شریعت اپنے محکم کرد کماے	اپنے ذات بلند نون اونی دنیا وچ چپائی
نیکیا ندی سہیڈاٹ اسانوں شفلت نال تائی	کیونکہ لہن حقیقت اوسدی دنیا وچ تو کماے
جو اوسے تہون ہو کے شافل نون ہوئے	
يَقِيمُ فِي حَرِّ وَجْهِهِ مَنْ لَهُ بَصَرٌ	لَيْسَتْ لَوْ صَافِيَةً حَسَدٌ وَلَا حَصَرٌ
حیران دماشق میبود درین دمی بباری کے کرا و چشم	نیست لہو صافی نیکی آنحضرت را حدی و نہ شمارے
اَنكَارُ حَذَلًا قِيَا فِي شَرْحِهَا قَصْرًا	فَتَبْلَغُ الْعِلْمِ فِيهِ اَنَّهُ كَبَشَرٌ
نگاہی دانایان ما و شرح آن وصفنا قاصر ماندہ	پس جا رسید علم در وی اینجاست تحقیق خیر آدمی

وَ اَنَّهُ خَيْرُ خَلْقِ الْاَلَمِ كُلِّهِمْ	
و تحقیق حضرت ایشان بہترین مخلوق خدا تعالیٰ است از ہر تائین	
آنکہ در چشم مجنون گشت چون دیدان جمال	نیست حد و حصر اوصاف ورا اندر خیال
حاذقان و ہر در احصای و صفش گنگ لال	حد علم است اینقدر کہ ہست انسان کمال
اوست نیز از جملہ مخلوق بہتر در خصال	
ہوئے بہین اکملین والی اوسی من پر خدا	وصف اوسکے ہوشیار سو یہ بات ہو کجا
سبہ حاذقون کا فکر بیان قاصر آہوا	بیان تک تو بہینہ علم کہ ہے بندہ خدا
اور بہین جو آفریدہ وہ جملہ سے ہے سوا	
و کیلک صورت دیکھین والاد لون کردا باری	وصف ان اوسدیان سول نہ اون وچ گفتا شاری
جو سیانے جنگوج ہوندی وصف کن تہون باری	علم اتہون تک پہنچے آدم آہے حضرت باری
سبہ مخلوق خدا تہین اُسے بہتر نی سہانری	
عَلَاو عَلَى رُتَبَةٍ اَعْطَى الْمَلَامُ بِهَا	وَحَلَّ فِي مَنْزِلٍ جَلِّ الْمَقَامُ بِهَا
بند شد ندا حضرت بر مرتبہ کہ دادہ شد مقصود ان	و محل فرمودند در منزلیکہ بزرگ ہست مقام نمود ان
طَفِيلُهُ نَالَ كُلَّ اَقْتِيَا مِ بِهَا	وَكُلَّ اَيَّ اَقِي الرُّسُلِ الْكُلَامُ بِهَا
طفیل حضرت ایشان یافتہ ہر رسالہ بتیون در مقام	و ہر یک پیغمبر کا آوردہ مذہب غیر ان بزرگ آن معجزہ ہمارا
فَاِنَّمَا اَفْضَلَتْ مِنْ نَفْسِهِ بِهَيْمِ	
پس این نیست کہ رسید است از نور مبارک آنحضرت بدیشان صلوٰۃ علیہم و آلہم	
رفتہ بالا در مقامی دادہ شد دروسے مرام	کہ ممکن منزلے را بہ جلیل اور مقام
از طفیلش یافتہ جملہ رسل مروی قیام	جملہ اعجازی کہ آوردہ ز حق رسل کرام
تصل گشتہ نشان از نور ان خیر الانام	
پہنچا بلند رتبے پہ مقصد اوسے ملا	منزل میں پہنچا ایسے کہ تی وہ بزرگ جا
اوسکے طفیل سے ہوئی وصل سبھی ہا	جو معجزے کے لائے ہیں عالم میں انبیا
حضرت کے نور سے ہوئی حق سے او بہین عطا	

پشتا و دوی نصیب اوئے مقصد حق توں پایا	اوس مکان پر جا کر مینیا جو کوئی نہ اوتہاں آیا
سبب غفلت اوسے دی اوتہاں بنیان تمام اوتہاں پایا	ہر بنے جو معجزہ جنگ پر اپنے ولری لایا
نور نبی تین سبب سے بنی کہ کمال او پایا	
فَاتِهَ اسْوَقَ كُلِّ مَوْ اَكْبَهَا	فَاتِهَ بَحْرُ نَوْ دِهْمَ سَوَا اَكْبَهَا
پس برستیکہ آنحضرت بادشاہت ہر شکر بیان اوتہاں	پس حق پر آنحضرت بریا نورست اوشان زیر پای اوتہاں
فَاتِهَ عَاتِنُ جَوْ دِهْمَ مَشَارِبَهَا	فَاتِهَ شَمْسُ فَضْلِ هَمَّ كَوَا اَكْبَهَا
پس برستیکہ جانش چشمہ جود شاہان جان و شکر بیان اوتہاں	پس حق کو حضرت تاق فضل است و جلیستارہ آن اوتہاں
يُظْهِرُنَ الْاَنْوَارَ هَالِلًا لِّلنَّاسِ فِي الظُّلُمِ	
ظاہر کیکنند آن کو کتب ہی آن آفتاب بر آسماں و خلقت جہاں	
زانکہ جلیستارہ اویند و حضرت بادشاہ	جملہ کاریز ویند او بحر نور اندر گاہ
چشمہ جود اوست و جملہ جانوشیدن زراہ	اوست مہر فضل و جملہ چون ستارہ نور خواہ
کرده ظاہر نور او بر خلق در لیل سیاہ	
وہ شاہ ہے یگانہ و مرسل ہے سبب سیاہ	در یاسے نور وہ یہ بین کاریز در گناہ
چشمہ جود کا سہی پینے کے اوتی راہ	خوشید فضل وہ پیتارے ہن نور خواہ
لوگون کو او سکا نور دکھا نوین شب سیاہ	
شاہ شہان ہے حضرت ساد اشکر اوسلاری	نورہ او را حضرت سہی نالے و گن کاری
چشمہ جود اپنے اساد اساری و گن کاری	سویح فضل دار و روشن حضرت نبی سہی ہن تاری
اوسدی نور تین لوکان اگے را تین بکین باری	
لَنَا كَثْرٌ ظُلُمًا غَيْمِيَّاتٌ دُجَى	اَمَّا دَبَارُ مَنَاقِبِي اَنْ يَفِيضَ ضِيَا
ہر گاہ کہ بسیار گشت از روی غلم تاریکیا ہی غلاست	ارادہ فرمود خداوند نادیکو فیضان فرماید روشنی را
شَمْسُ اِهْدِا بَيْتِهَ اَضْحَمَتْ مِّنْ مَّشَارِقِهَا	حَقُّ اِذَا طَلَعَتْ فِي الْكُوْنِ عَمَّ هَدَا
خوشید ہدایت روشن گشت از مکان طلوع خویش	تا دقتیکہ طلوع فرمود در جہان عالم گشت نور ہدایت

هَمَّا الْعَالَمَيْنِ وَ اَحْيَتْ سَائِرَ الْاَحْيَامِ	
او تمامی عالمیان را وزندہ گردانید مہلکہ استہارا	
گشت چون بسیار ظلم و کفر و عصیان ز او جا	خواست ایزد اینکه خلق خوشتر آنجست ضیا
تانت غرضشید ہدایت از مشارق فرخا	گشت چون طالع شدہ عام از طلوع او ہدا
در جہان وزندہ کرد از نور خود مخلوق را	
اندھیرا ظلم و کفر کا جب جگہین برہ چلا	پا ہذا لطف سے جو بیج دی ضیا
شرق سے اپنے مہر ہدایت کا جگہ کا	طالع ہوا جو عام ہو گے جگہ میں ہر ہدا
اوس مہر نے تمام جہان کو دیا جلا	
ملک جہاندی اوئے تیا جہاں تخت اندازا	پا ہیا حق نے اسانوں ہی ایا نور ہما ہارا
سکھیا اسے شرق کو لون سورج ہر ایا را	جدون اہر یار روشن ہو یا اوس تین عالم ہارا
خلق جہان دی ہر اے تینوں زندہ ہو دوا را	
تَحْيَوْتُ فِي مَبَادِي حَيَاتِهِ خَدَقْتُ	فِي قُلُوبِ عَشَائِقِهِ مِنْ شَوْقِهِ حَقَقْتُ
حیران گشتہ اندر ابتدائی حسن آنحضرت دیدہ ہا	در دل عشاق شان از غلبہ تیش شوق شان شوقی است
لَمْ يَسْتَطِيعْ اَنْ يَبَيِّنْ وَضْعَهُ خَلَقْتُ	اَكْرَمُ مَخْلُوقٍ بَنِي زَانَهُ خَلَقْتُ
نورین نمیدارند بیان امر گویانانہ وصف شان آنحضرت و ایمان	چو گشت رت بجای کار استہ او را خلق عظیم نشان
بِالْحُسْنِ مُشْتَمِلٌ بِالْبَشَرِ مُشْتَمِلٌ	
بخوبی شتمل است و تازہ روی کے نشانہ شونذہ است	
گشت در اول نگہ حیران حسن او نظر	در دل عشاق از شوقش بود جوش شر
شرح حش کے تو اند کرد و انا سر سبر	بارک اللہ حسن و خلقش زیب داودہ بیشتر
باجمال و تازہ روی کے شتمل ہم شتر	
حیران ہن آنکھین دیکھ کے اوس ماہ کا جمال	عاشق کو شوق وصل سے ہے لہن شتمل
ماذق ہن اوس کے وصف کے کہین گنگ لال	اللہ ری حسن تسیہ وہ اخلاق کا کمال
خوبی و تازہ روی پر رکتابہ شتمل	

پہلے نظر اکسین نوں اوس سون نصیبانی	شوق وصال تہین عاشق دل وچ کد سونہا
اوس کو وصف تہوں سب سبیا باخبر ہو گئی	وہ وہ صورت سیرت جنون بی تالاتی
حسن محاسب ستاسدی نور بیری بستانی	
کالتفری فی حرف و التفریح فی لطف	کالتفری فی زلف و التفریح فی زلف
مانند نور است آنحضرت در حرف و مانند روح در پاکیزگی	مانند سر است در ناسرہ او مانند فتح است در پاکیزگی
کالتفری فی صدق و التفریح فی شغف	کالتفری فی توفیق و التفریح فی شرف
شغل در کمون است در صدف و چون شغل پر وہ نفل	مانند شگونہ است در تازگیہا و چون چہارہ در بزرگی
والبحر فی کرم و الذہر فی حکم	
و چون دریاست درخشندہا و چون زمانہ در عہدہ عظیم	
انچو نور اندر حرف آمد جو روح اندر لطف	چون سرہ در ناسرہ چون فتح اندر جنگ
انچو لولو در صدف چون شگ سہان و شغف	انچو گل در تازگیہا و چون بید اندر شرف
انچو بحر اندر کرم چون دہر در محبت بکف	
چون نور حرف میں آوہ چون روح لطف میں	مانند نقد کہو توں میں چون فتح نصرت میں
چون در صدف میں وہ کہ ہوشک شغف میں	چون گل ہے تازہ چکی ہے چون برف میں
چون بحر جود میں ہے وہ چون دہر صفت میں	
جنیون نور حرف وچ جنیون پاک وچ روحانی	جنیون کد کہو گیان وچ جنیون جنگ وچ فتح
جنیون موقی وچ صدف دی جنیون شگ آہو بانی	جنیون گل ہو تازہ جنیون چند شرف لاثانی
جنیون دریا موی کر دی جنیون محبت ستانی	
و حید عصر شجاع فی سلا لہ	حبيب حق فرید فی جلالہ
یک زمانہ است سخت دلیر است در خاندان خوش	دوست خاص حق تعالی است گنہ است خراب ذات خوش
مید جلیش اکھا دی فی ملا لہ	کاتہ رھو فرد فی جلا لہ
خواب بر باد سازندہ لشکر اعدا است در وقت مال خود	چنانست کہ آوہاں نیست کہ نہاںست نہمت کی خوش
فی عسکر حین تلقاء و فی خیم	

در لشکر عظیم است اندر زانیکہ تالائی باو در دبدبہا	
آن وحید عصر کہ تاز اندر خاندان	دوست ایریز فرد و شرف کمال مغروران
وقت خمش میکند نابود جملہ کافران	چون بود تنہا بچشت گریبان کاهران
چون ملاقی کردی اورا است در فوج گران	
کیا زمانے کا وہ بہادر نب میں ہے	وہ دوست حق یگانہ بلا شک حب میں ہے
نابودی کافرون کے او کے غضب میں ہے	تنہا ہی وہ ہے تو بزرگی محب میں ہے
گویا کہ بہاری لشکر اوس کے عقب میں ہے	
اوہ یگانہ وچ زمانہ بہت بہادر نامی	دوست خدا دا بہت کرم جدا جگہ سلامی
وقت غضب دی مار و نجایں کافر ہر نامی	جدون اکمل طے تینون اوہ سلطان بدامی
گویا لشکر بہاری نال اوسیدی بہت نامی	
ترجی تبسمہ کالتفری فی لطف	اذا شکم جن القلب من شغف
خواہی تیرے خندیدن اوشان اندر شاہ سپاہ و تازگی پاکیزگی	تیرے کد کد مفریاد ویرانہ و شوق و شوق از شدت لولہ شوق
یحبی القلوب بما اجتاز من حرف	کاتما اللؤلؤ المکنون فی صدق
زندہ مفریاد و دہائی خلق را بچہاں کد بگویند الفاظ	چنانست کہ در پی پوشیدہ است در صدف
من معذک من منطق منہ و متبسم	
ازدہ کان کہ محل نطق است از دہ کان و متبسم	
در کلمہ پیش از لطف چون ماہ تمام	چون سخن گوید شود مجنون دل از لطف کلام
سازد از کجرف صد دل زندہ آن عالمی تمام	در کمون گشت گویا از صدف بیرون خرام
ازد و کان از کان نطق دہم ز کان اتمام	
ہنی میں دیکھیگا تو اوس لطفین چو ماہ	وقت کلام دل پسے لذت سے ہوتاہ
اک حرف وہ لاکھ ہے دل زندہ کردی واہ	گویا صدف کھلین ہن موتے پسند شاہ
وقت کلام و جبکہ سننے وہ جہان پناہ	
چن دانگون جس دی ہدا چہرہ مک کئی	شوقون دل بیتاب کرید اسنا جسدن لائی

فوج دی وح ہے اک بل بل مرکب نون بخوابی	
شَمْسُ اِلْهَادِيَةٍ اَضْحَىٰ وَهُوَ مُنِيرٌ	وَقُلْ قُلْ ضَلَالٍ وَهُوَ مُنِيرٌ
خوشید ہدایت طلوع فرمود در حالیکہ ظاہر شونہ است	و شب آہنگ کرد سایہ گمراہی در حالیکہ پیر شونہ است
وَسَيُكْفِّرُ قَصْرُ دِينٍ وَهُوَ مُنِيرٌ	وَبَاتَ اَيُّوَانُ كَسْرِي وَهُوَ مُنِيرٌ
و شکر گشت اساس قصردین در حالیکہ بلند شونہ است	و شب گذرانید صفحہ کمان خسرو در حالیکہ از غم گشتہ است
کشمیل اصحاب کسری غنیمتیں	
متمدنیوں دیناران کسری نیست ہم آیندہ +	
تافت خورشید ہدایت روشن نمود آفاق را	زنگ کفر و سایہ اش را از بہان بردہ صفا
قصر دین مستحکم آمد مرتفع اندر بنا	قصر کسری شد منزل کنکرافتادہ و را
قوم کسری ہجیمان بگست و از ہم جدا	
مہر داجو چمکا تو روشن ہوا جہان	اندہیرا کفر کا ہوا نابود اور نہان
دین کے بنا کے ہو گئے مستحکم حیان	کسری کے قصر کا بنیہ گری گنگری وہان
کسری کے قوم ہوئے مہوئی جملہ بے نشان	
ابہر یا سورج روشن ہوا اوس تہوں عالم سارا	کفراتے گمراہی و امتیاسم تمام اندہارا
ننگ دین و امحکم ہوا باقی بلند نیارا	ماری نوشیر و اندی کہنے ہوئی پیرا یارا
ہجیون شکر نوشیر و نڈا و کہو و کہہ سکھارا	
اَلْقَتْ وِلَادَتَهُ الْكَفَّارُ فِي جَهَنَّمَ	ذَلُّوا قُلُوبًا وَجَدُوا الْيَعْقُوبُ مِنْ كَهْفٍ
اگند ولادت مبارک دی کفار از ادرتس و بیم	خوار گشتند پس یافتند برای پناہ گرفتن جا امن
بَلَوُ الشَّيْطَانِ طِينٌ وَالْكَفَّارُ مِنْ ضَعْفٍ	وَالْمَنَارُ خَامِدٌ اَلْاَلْفَايِسُ مِنْ سَفٍ
بگشتند شیطان کا زان از حمت ضعیف گشتن خود	و آتش فارسین فرود میر نہ گشت و سکا آواز زمان از حمت نہ خود
حَلِيمٌ وَالتَّوْبَةُ سَاهِي الْعَيْنِ مِنْ سَدِيمٍ	
بر کسری و جوئی فارسین ساکن شدہ است چشم از حمت پریشانی	
گشتہ از سیلا و او کفار خائف سخت خوار	جلد گم کرد و نہ جائے امن و رواند فرار

کافر و شیطان ز فراطع کربان زار زار	
از تاسف سر و شد در دیر کا کفر ناز	
نہرا شد خشک آب از سبکہ غم آمد ہزار	
کفار دوسے او کے ولادت کے تے خراب	دلت لے پینہ کے نہ باقی ہی تھتا ب
روتے تے مشرک اور خون پر تھا اک عذاب	دیر و ن آگ جوش الم سے بھجرتا ب
صدمون سے نہر کا بھی ہوا خشک جگہ آب	
اوسدی جہنم تہیں سبہ کافر دوی اس تہیں	خوار ہوئی گم گیتیوں نے اودہ جاجوہن ہینا تہیں
ضعف کنون شیطان کافر سبہ تہیں تہیں	دیر والی سبہ کل ہو بھگہ گیا نین بہا تہیں
نہر دایانی غم تہوں سکا خبر تہوں نے نہا تہیں	
وَقَادَتْ الْكُفْرَانُ تَقَطُّعَ وَتَابَتْ قَهَا	وَقَطُّعَتْ خَيْبَرُ اَنْ خَرِبَتْ دُورُ تَهَا
و قریب گردید کمان کفر بانیکہ بریدہ شود زہ او	پیر ضرر و او فارس ما ایکہ خراب کہ وہ شد دیر او
وَسَاءَ سَاءَ وَاَنْ فَاضَتْ بَحْبَرُ تَهَا	وَقَطُّعَتْ خَيْبَرُ اَنْ خَرِبَتْ دُورُ تَهَا
و غلین ساخت خداوند قصبات و ایکہ فروفت اب دریا او	و شبانہ گاہ کہ وہ خیر بانیکہ بریدہ شد نہ درختا ئی او
وَمَرَّةٌ وَاَرْدُهَا بِالْغَيْظِ حَيْنَ ظُحَى	
و ایکہ بڑا گواہ شدہ و آئینہ اندر گشتیم و خود در حالیکہ آن آئینہ بود	
کرد فارس را تہ غم ایکہ مردار و پیر ناز	شد کمان کفر بے زہ کافران مردود و غار
تخل خیر شد بریدہ خیر سے در قید زار	سادہ را شد خشک آب تشنگانش بے قرار
دیدہ چون خالی برآمد و دوشا نرا از دمار	
فارس کے دیر ہو گئے سبہ سر بسر خراب	توتی کمان کفر کے زہ یکیک شتاب
خیر کے نخل کٹ گئے مومن تے کامیاب	ساوی کے حبشی کا ہوا ایک نخت خشک آب
پیا سے جو آئے اوس سبہ جلد و یکسر سرب	
فارس یا ندی آگ جو بچے رنگ تہوں ساوی	زہ کمان کفر سے رستے کافران تہ نہادی
خیر دی درخت کیشو نے جہنم غازیان تہی	ساوی والی غلین ہو جہنم خیر کا یا ساوی
تریا اگر دیکھ کے سکا کوچ و انکون کر لاوی	

<p>تَرَى الزَّمَالَ مَكَانَ الْمَاءِ مِنْ طَلَلٍ خوای دید جای آب روان از ریگ و انشتها كَانَ بِالنَّارِ مَا يَلْمِ الْمَاءَ مِنْ بَكَلٍ چنانستیکه مرقون با تیش ریگ پیریکه آب میاشد از ری</p>	<p>ظُهُورُهُ أَقْوَعُ الْكُفَّارِ فِي خَلَلٍ نمور آشوب علی شمر علی و اصحابه کفر از او وَمَوْضِعُ النَّارِ فِي التَّبَرُّدِ مِنْ حَلَلٍ و جایگاه آتش در سردی و حل و غلاب را</p>
<p>حَزَنًا وَ بِالْمَاءِ مَا يَلْمِ الْمَاءَ مِنْ ضَرْمٍ از حبت غم خوردن و آب لایق گردید پیریکه آب میاشد از آتش</p>	<p>حَزَنًا وَ بِالْمَاءِ مَا يَلْمِ الْمَاءَ مِنْ ضَرْمٍ از حبت غم خوردن و آب لایق گردید پیریکه آب میاشد از آتش</p>
<p>اِشْتَدَّ بِأَشَدِّ زَيْغٍ آبِ فُتْ شَدِّ رَابِ از تری گویا که آتش رست در او آشوب آب</p>	<p>اِشْتَدَّ بِأَشَدِّ زَيْغٍ آبِ فُتْ شَدِّ رَابِ از تری گویا که آتش رست در او آشوب آب</p>
<p>اَبْرًا اَزْ عَمٍّ جَوَّ آتَشٍ اِفْتَادَهُ النَّهَابِ پاشیده پدید آشد از ریگ آب فوشت شد راب</p>	<p>اَبْرًا اَزْ عَمٍّ جَوَّ آتَشٍ اِفْتَادَهُ النَّهَابِ پاشیده پدید آشد از ریگ آب فوشت شد راب</p>
<p>کُفَّارِ مِیْنِ ظُهُورِ سَیِّدِ اَوَّلِ حَلِّ اَبْرَا کفر مین ظهور سید او سک حل پرا</p>	<p>کُفَّارِ مِیْنِ ظُهُورِ سَیِّدِ اَوَّلِ حَلِّ اَبْرَا کفر مین ظهور سید او سک حل پرا</p>
<p>اَوَّلِ دِیْ ظَاهِرِ هَوْدٍ کَوْنِ کَافِرِ اَبْرَا اول دی جان کیم سارا دیر شو سیه فانی</p>	<p>اَوَّلِ دِیْ ظَاهِرِ هَوْدٍ کَوْنِ کَافِرِ اَبْرَا اول دی جان کیم سارا دیر شو سیه فانی</p>
<p>کُلُّ لَیْلِ الْحَقِّ فِي الْأَظْهَارِ قَاطِعَةٌ دین بلند میگردد و تبان گون روشنند اند</p>	<p>کُلُّ لَیْلِ الْحَقِّ فِي الْأَظْهَارِ قَاطِعَةٌ دین بلند میگردد و تبان گون روشنند اند</p>
<p>وَالْحَقُّ يَظْهَرُ مِنْ مَعْنَى وَ مِنْ كَلِمَةٍ حق که نبوت باشد ظاهر میگردد و از انوار ساطعه از انوار کلمه</p>	<p>وَالْحَقُّ يَظْهَرُ مِنْ مَعْنَى وَ مِنْ كَلِمَةٍ حق که نبوت باشد ظاهر میگردد و از انوار ساطعه از انوار کلمه</p>

<p>یافت حق از کلمه و معنی عجب رنگ ظهور</p>	<p>یافت حق از کلمه و معنی عجب رنگ ظهور</p>
<p>ظَاهِرِ دِلِّیْنِ حَقِّ کَیْ هَوْنِ طَرَفِ جَابِجَا دین هو گیا بلند تون کاسه سر جکا</p>	<p>ظَاهِرِ دِلِّیْنِ حَقِّ کَیْ هَوْنِ طَرَفِ جَابِجَا دین هو گیا بلند تون کاسه سر جکا</p>
<p>مَعْنَى سَیِّدِ اَوَّلِ هَوْدٍ سَیِّدِ اَوَّلِ هَوْدٍ</p>	<p>مَعْنَى سَیِّدِ اَوَّلِ هَوْدٍ سَیِّدِ اَوَّلِ هَوْدٍ</p>
<p>کِتَابِ دِلِّیْلَانِ حَقِّ لَیْلِ عَجَبِ نِیَارَا دین بلند هو اسر منیوان بتا نداهو یا را</p>	<p>کِتَابِ دِلِّیْلَانِ حَقِّ لَیْلِ عَجَبِ نِیَارَا دین بلند هو اسر منیوان بتا نداهو یا را</p>
<p>مَعْنَى هَمِیْنِ اَیْنِ کَلِمَانِ تَوْنِ حَقِّ ظَاهِرِ هَوْدٍ</p>	<p>مَعْنَى هَمِیْنِ اَیْنِ کَلِمَانِ تَوْنِ حَقِّ ظَاهِرِ هَوْدٍ</p>
<p>رَجَعُوا عَلَى سَمْعِهِمْ وَ الْبَصَرِ كَمَا ضَمُّ برودگان بر گوشهای ایشان و بینایان کابینه</p>	<p>رَجَعُوا عَلَى سَمْعِهِمْ وَ الْبَصَرِ كَمَا ضَمُّ برودگان بر گوشهای ایشان و بینایان کابینه</p>
<p>سَمِعُوا وَ صَمُّوا فَاعْلَمُوا أَنَّ الْبَشَاءَ بَرَكَةٌ گوشه زدند و شنیدند پس اهل کردند حقا خیر فی کلمه</p>	<p>سَمِعُوا وَ صَمُّوا فَاعْلَمُوا أَنَّ الْبَشَاءَ بَرَكَةٌ گوشه زدند و شنیدند پس اهل کردند حقا خیر فی کلمه</p>
<p>سَمِعُوا وَ بَارِقَةُ الْاَنْفَادِ اِلَیْهِمْ تَشْمَعُ شنیده شد آن اعلان و برق رسانیدن و دیده نشد</p>	<p>سَمِعُوا وَ بَارِقَةُ الْاَنْفَادِ اِلَیْهِمْ تَشْمَعُ شنیده شد آن اعلان و برق رسانیدن و دیده نشد</p>
<p>برق ترسانیدن حق را ندیدند انجنان</p>	<p>برق ترسانیدن حق را ندیدند انجنان</p>
<p>کَافِرِ کَلِمَةٍ وَ کَافِرِ مَعْنَى حَقِّ لَیْلِ کافر کلمه و کافر معنی حق لای</p>	<p>کَافِرِ کَلِمَةٍ وَ کَافِرِ مَعْنَى حَقِّ لَیْلِ کافر کلمه و کافر معنی حق لای</p>
<p>اَوَّلِ دِیْ ظَاهِرِ هَوْدٍ کَوْنِ کَافِرِ اَبْرَا</p>	<p>اَوَّلِ دِیْ ظَاهِرِ هَوْدٍ کَوْنِ کَافِرِ اَبْرَا</p>
<p>اَوَّلِ دِیْ ظَاهِرِ هَوْدٍ کَوْنِ کَافِرِ اَبْرَا</p>	<p>اَوَّلِ دِیْ ظَاهِرِ هَوْدٍ کَوْنِ کَافِرِ اَبْرَا</p>
<p>اَوَّلِ دِیْ ظَاهِرِ هَوْدٍ کَوْنِ کَافِرِ اَبْرَا</p>	<p>اَوَّلِ دِیْ ظَاهِرِ هَوْدٍ کَوْنِ کَافِرِ اَبْرَا</p>
<p>اَوَّلِ دِیْ ظَاهِرِ هَوْدٍ کَوْنِ کَافِرِ اَبْرَا</p>	<p>اَوَّلِ دِیْ ظَاهِرِ هَوْدٍ کَوْنِ کَافِرِ اَبْرَا</p>
<p>اَوَّلِ دِیْ ظَاهِرِ هَوْدٍ کَوْنِ کَافِرِ اَبْرَا</p>	<p>اَوَّلِ دِیْ ظَاهِرِ هَوْدٍ کَوْنِ کَافِرِ اَبْرَا</p>
<p>اَوَّلِ دِیْ ظَاهِرِ هَوْدٍ کَوْنِ کَافِرِ اَبْرَا</p>	<p>اَوَّلِ دِیْ ظَاهِرِ هَوْدٍ کَوْنِ کَافِرِ اَبْرَا</p>

پس صبح نمودند و مالیک محل خوف باطنهاشان بود	بلکن بود و در اظفار ایشان گرد گدازی نمودن ایشان
صَارَ التَّاسِفُ فِي الْجَوْشَنِ مَعَارِ وَنَعْمَ	مِنْ بَعْدِ مَا اخْبَرَ الْقَوْمَ كَاهِنُهُمْ
گردیدافس خوردن در صلاها مدوگاری ایشان	از پس آنکه خبر داد آن قوم را خبرگوی ایشان
بَيَانُ دِينِهِمُ الْمَعْرُوجُ كَمَا يَكْتُمُ	بَانِيكُ تَحْقِيقِ دِينِ اِيْشَانِ كَيْفَ اسْتَرْوَجَ خَوَابِ اِيْشَانِ
شد محل خوف در آن روز باطنهای ایشان	سرگردانگی که بود و شد گردار پس نهان
شد ز ایشان فرج و سرور و تاسف نده جان	پس از آنکه داده ایشان را خبر با کاهنان
آنکه این دین کج شان گردد اکنون ناتوان	
کبیر این خوف نماند و کفر ذلیل و خوار	طا هر جوتی چه جور را جاتا اعتبار
حزن و تاسف او نکا هوا آکے یار غار	بعد او سکے جو کما او نهین کاهن نے یہ بیکار
دین کج تمہارا ہے نہیں رہتا اب استوار	
ترتر خون کبندی کا فرد و ن سادی پیلے	جو سردار سندی نامی سنگدی و ج قبیله
غم و تاسف ہر دم کماندی در کنون گنیلے	خبر او نہان نون و قی جہون جہیری سن و سیلے
و گنگا دین نہ سے ایہو توڑی کرو لکھ جیلے	
وَلَعَدَ مَا زَلَزَلِ الْكَفَّارَ مِنْ رُجْبٍ	وَلَعَدَ مَا تَكْسِ الْأَعْدَاءُ مِنْ نَكْبٍ
و پس از آنکه لرزید کفار از نوب بیناکی	و پس از آنکه گون گشتند دشمنان از سبب بیناکی
وَلَعَدَ مَا أَشْهَدَتْهُ الْوَحْيُ مِنْ عَجَبٍ	وَلَعَدَ مَا عَايَنُوا فِي الْأَقْوَامِ مِنْ شُعْبٍ
و بعد از آنکه گواہی دادند بطور آنحضرت و شایان بیکار	و پس از آنکه شامہ کردند در کرائہ آسمان شعلہ آریز
مُنْقَضَةٌ وَقَقَّ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ ضَمِيمٍ	ساقا شونده است در جایکہ لاف شونده بود با خود ز زمین از زمین
پس از آنکه شد فرزل قوم کفار از عذاب	پس از آنکه سزگون گشتند اعدا و عذاب
پس از آنکه وحش داد خبر آن عالیشان	پس از آنکه از فلک آمد فرد و ناری شهاب
بر زمین ہر جا کہ بالا رفت شیطان فانی شتاب	

بعد او سکے رعب و زلزله کفار کو ہوا	بعد او سکے تے مخالفین سبہ گریز پا
بعد او سکے جانور سبے لگے بولنے ثنا	بعد او سکے جو گر گرنے لگے انجم سما
جس جا کہ سوے خراج زمین ہے جن چڑا	
بچے او سدی جو سبہ فروزون کنن ہاری	بچے او سدی جو سبہ دشمن نال صیت ہاری
بچے او سدی جو دیون گواہی جنگی خوش ناری	بچے او سدی جو ہمانون دکن لگے تاری
جنان نے جس دہرے اوتے اوتے پیر ہاری	
أَلَمْ يَلْقُوا وَشَرَّ الْجَانِ مُنْقَضَةً	قَدْ حَالَ بَيْنَ مَنَا هُمْ حَاجِبٌ ضَخْمٌ
نہ بزدیکرد و شر جنیان منقطع شونده است	تا کہ در میان آمد و میان مقصد ایشان پردہ مطر
لَمَّا الْمَوَاضِعُ فِي السَّمَاءِ جُمُوعًا	حَتَّى عَدَا عَنْ طَرِيقِ الْوَحْيِ مَنَعِيمٌ
پس گاہ کہ مقصد کردند بالا رفتن بر آسمان جمع نمودہ شدند	تا آنکہ گشت از راه ہے کہ وحی سے آید گریزندہ
مِنْ الشَّيْءِ طِينٍ لَيَقْفُوا أَقْرَبَ مَنَعِيمٍ	از جلد شیا طین کہ میرفت گریزندہ دنبال گریزندہ
حق بلند و شر جن از ہر طرف شد نا پدید	پردہ دوری میان طلب شان کسر شد
قصد رفتن بر سما چون کردہ عجب در رسید	تا رزاه وحی حق شیطان نہ رہتا بدید
شد گریزان ہر یکے اندر پس دیگر و دید	
حق ہو گیا بلند و سنا جینون کا شر	پردہ پڑا او نون کے مطالب میں آنکر
جانبے لگے او پر تو جیلے مبلہ سر سبز	تا وحی سے ہو نہ نرم و سوختہ جگر
اک دوسرے کیے پیچھے وہ بہا کے ہو مضطر	
حق بلند ہو یا ہر طرف نون جن نون پے خرابی	طلب تے او نہان وحی پردہ ہا را پاشا بی
جہون جہین لگے آسمان تر تا رجم شہابی	وحی دی راہ اتون تا نیتے اوہ گردہ غدا بی
اک دوے دی بچے و گداری پونڈی جن کنن	
مِنْ بَعْدِ مَا رَجُّوا ذُلَّ اِهْيَابَةٍ	لَا يَسْتَقِيمُونَ رُغْبًا فِي مُوَاجَهَةِ
پس از آنکہ رجم نمودہ شدند از روی خواہا جی	ایستادہ نمیتوانند شد از روی خوف دشمن در مقابلہ جی

صفہای جناب حضرت ابگشتان شاخا بنوشت

فرق عمامین بدیع الخط فی اللقم

شاخاے اندرخت از عجائب خط در میان راه

خوانده چون شد آمد منقاد پیش آن بام
وصف او از چمنای خورشید کرده ارتسام

بخش از خط عجائب در میان راه عام

بلو ایا جب رخت ہو منقاد آگیا
چهره کے قلم سے شاہ کے وصفین لکھا گیا

خط جیسے سج نے ہے راہ میں لکھا

فرمان بڑا رعب و یا جدہ سد یا ترہ شد کن شو
بخیا نیان کفیلان و صفان شد میان کھنکھ

بخت نال عجائب خط دیان رہ دی وچ بنائی

فی درک تجید الا و هام حائرة
علامہ الفضل من ممشاء باهرة

لقتیہ حر و طیس للہجیر حمی

گشت در ادراک مجیش عقل حیران و ضریر

شد نشان فضل حق طاهر زیر آن بشیر

داشتش از شدت گرما گاہ اندر سیر

عقل او کے درک سے تہ میں حیران ہو گیا

چلنے میں او کے دیکھا نشان عقلی فضل کا

اعجاز او سکا خور کی طبع شہر ہوا

بادل کی طرح شاہ جد ہر کو چلا چلا

گرمی سے غیر ذر کے آسان بنا

عقل نون اوسدی رتبہ دی وچ بن حیرانی
فصل خداوی راہ چلن وچ اوسدی نشانی

گرمی روز گرم نہیں کروا حضرت دی نگہبانی

بشرح مدبرہ تبدی مالکین کہ
کم یفعل الجذع کہ فی ان یان کہ

من قلبہ نسبہ منبر فیرہ القسم

شرح صدرش چونکہ شد مخفی شدہ ظاہر برو

دیر نمود استن اندر جبرش از گریہ فرو

بادش او سے دار و زشق قسم نکو

مخفی تو شرح صدر سے ہو گئے عیان

وقت میں تہاستون ہی با گریہ و فغان

ہے شق او کے دل سا قسم نیک ہے بیان

شرح صدر تہین جو کجیا غا ہر مہیا سارا

تنہا ہجرے تہون روند مار کے دواغہ

اوسدی دل دی نسبت رکھدا قسم بھی ہے نیکو کارا

تکلمت شہادۃ لکھ شوقیت بسیم

کلام کو گوشت بنی کہ بران کرہ شدہ بود پیر آلودہ

بر لقمہ عذب مر الما فی الطعم

آتشاد کو رو سار و میج آنحضرت قصیدہ منظوم

وما حوی الغار من خیر من کیم

و یاد کن چیزیں را کہ جمع او را غار از خیر و از گرم

وَكُلُّ طَرَفٍ مِنَ الْكُفَّارِ عَنْهُ عَمِي

وہر شے از کفران از دیدن آنحضرت کور شدہ بود

زہر آلودہ زہر بیان سخن گفتہ بشاہ
گشت از آب دہن شیرین آب تلخ چاہ

سومار اندر صفت گفتہ قصیدہ ہند خواہ

دانشہ از خیر و کرم در غار بگزیدہ پناہ
کشتہ کور از دیدن شان جملہ اعدا را گاہ

بولایم ہونا گوشت کہ ہے زہر بیان ملا
آب دہن سے میتا جگر تلخ آب تہا ہوا

خیر و کرم جو غار میں بیتے پیے خفا
کافرتے کور دیکھنے سے اوکے مطلقا

بولہا ہنیاں گوشت نبی نون میں چ زہر ملا
گورے کورہ دی آب دہن تین گئی چھ تلخا

کافر اندی سبھی ہوئے تہا یونی چہائے
کافر اندی سبھی ہوئے تہا یونی چہائے

تَفَاجَرُوا مِنَ الْكُفَّارِ اخْتَفِيا
ہجرت فرمودند ہر دو از نگاہ کفران مخفی گشتند

فَالصِّدْقُ فِي الْغَارِ وَالصِّدْقُ لَمْ يَكُنْ
پس صدق کذات مبارک حضرت بودہ رند بود صدق نہ

وَهُمْ يَقُولُونَ مَا بِالْغَارِ مِنْ آيَمٍ
وہل آنکہ ان کفار میگفتند نیست در غار احدے

گشت امداد خدا شازادہ اعدا پر دہ دار
صدق با صدیق اند غار خوش کردہ قرار

جملہ سے گفتند کافر نیست کس نہان بغار

ہجرت وہ دونوں کر کے جو نہیں جا چپی بغار
شر سے حجاب فضل میں حق تہا نگاہ دار

جمع عدو سے یارے ایزد ہی کافی یار
صدیق و صدق نے تہا کیا غار میں قرار

کافر کہیں کیا ہوا بیان ہنسن گزار

ہجرت کیلئے چپ کے بیتے دونوں جا کساری
کافی یاری حق دی ہو دشمن سبھی یاری

فضل الہی شامل ہو کر سبھی کم سنواری
صدق صدیق دونوں چاہیے چپ کر اند غاری

کشمندی کوئی نہ آیا اسے کافر ب دی ماری

الْقَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَلَى عَيْنِ الْعِدَّةِ تَوَعُّشًا
مِنْ بَطْشِهِ صَادَتْ الْكُفَّارُ ذَاتُ عَمِي

اگرند حقیقت پر چشمہائی دشمنان پر دہ را
از سبب قہر گشتند ہمہ کفران صاحب کوری

خَيْرُ الْبَرِيَّةِ لَمْ تَسْبَحْ وَلَمْ تَحْمِدْ
بہترین مخلوقات میں نہ عبادت کردہ نہ تحننہ

حق در آگندہ جو بر چشم اعدا دی پر دہ را
کشتہ نامینا ہمہ کفار از قہر خدا

دشمنان خاسر شدہ چون حق نمودن جہا
عسکریوت و ہم کبوتر بد گمان اشقیا

پر دہ نمودہ گشتہ گرد آن خیر الوری

پر دہ جب اکہین دشمنوں پر حق نے کر دیا
اندھ ہوئی تمام ندیکسا وہ ماجرا

خاسر ہوئے عدو ہوا حق حامی اچکا
تہا ناسیے کبوتر و تیرہی کب کیا

پر دہ جب حقیقت نہ گرد آپکے پیرا

دشمنان دی جب اکہین او پر حق نے پر دہ پایا
قہر خدا تہین اندھے ہو گئے اوجھے آیا

حق نگہبان اوسدا ہو یا دشمن غار اجایا
جالتوںے کبوتر دا و سر پر دہ نہیں بنایا

چکے لو کا ندے گرد نہ پیرا ابو خیال تہا

حَسْبُهُ اللَّهُ عَنْ جَمْعٍ مُصَادِفَةٍ
کفایت خدا عن کل فرج ذی مساعفہ

پس کافیت اور حضرت حقیقی از گردہ پیش آندہ
کافی گشت جناب حق آنحضرت از ہر کیصا عافیت

بَلَسَّحَ طَيْرٌ ضَعِيفٌ عَنْ مَلَأِ طِفَةِ
وَقَايَةُ اللَّهِ أَغْنَتْ عَنْ مُصَاعَفَةِ

بہ نیندن جانور ضعیف از الطاف بے نایت
نگاہ خدا تہین حقیقی بے نیاز کرد از غیائی جنید کر شدہ

مِنْ الدُّرُوعِ وَعَنْ عَالٍ مِنَ الْأَطْمِ

از زرد باو جلیه او از چیز های بلند از قلعه	
گشت کافی ایزد او را از جمیع دشمنان	لبس در از یارے هر کس ضایعی انس و جان
لطف حق نبوده پرده کرده مرغ ناتوان	شد گهبا نئے حق کافی را سبب جان
هم ز درج و خود و هم از قلعه عالی نشان	
حق کافی او کو حلا عادیسیه ہو گیا	مهر اک کے یاری سے اوسے ہر حضرت خدا
ثیری ضعیف نے جو نہیں جالاسیاتا	نقل خدا نے سب سے اوسیکو غنی کیا
ز ہون سے اور قلعه جو عالی رکھیں بنا	
کافی حق اوسینون اوس نہیں جو انومان آیا	ہر یک دی یاری کو لون حق نے اوسنوں بیجا
دالور بہت حقیر ترین جالاحقی بکرتایا	گنہبانی حق دی اوسنوں بے نیاز بنایا
ز زبان تہین اور طعیان تہین جو بلند تندی پایا	
قَدْ زَالَ قَوْلُكَ لَنَا أَنْتَ صَرَفْتَ بِهِ	عَلَى الْجَمِيعِ الْأَعَادِي قَدْ ظَهَرَتْ بِهِ
تحقیق نازل گردید خوار ی من ہر گاہ کہ یاری گنہم بدین حضرت	بر تمامی دشمنان فتح یافتیم سب مدد دے
فِي كُلِّ عَمٍّ عَظِيمٍ أَنْبَشْتَ بِهِ	مَا شَأْنِي الدُّخْرُ ضَيًّا وَأَنْبَشْتَ بِهِ
در ہر غم دالم کلان بشارت یافتیم از کرم دی	برنج و خوار ی نمود روزگار تھی ما برین بدین حضرت
إِلَّا وَنَلْتَ جَوَارِ أَمْنَهُ كَمْ نَحْمِي	
گرور رسیدم حمایت را از کو کہ ستم نموده شد آیت	
رفت دل من چون یاری بدو بگزیدم	فتح بر جلا عادی از طفلیش یافتیم
در ہمہ غمها از و دیدم خوشیها دیدم	چون پند از رخ و ہر دون بدانتش بردم
یا فتم از و سے پنا ہے کو شد کردہ ستم	
ہو یا عزیز یاری جو لے اوسے جا بجا	سبب دشمنوں پہ غالب اوسیکے سبب ہوا
ہر غم من خوش خبر مجھے وی لطف مونس	سچ زمانہ سے گیا ایک التجا
الایہ وہ پائے ہو ہر کہی جدا	
خوار ی میری سبب گئی جد یاری اوس من پنا	سببان دشمنان اوسے مینون اوس نے فتح و گنا

ہر سچ و جالی سنجے مینون دنی آسوکہبائی	
مینون سچ زمانے دتے جدہ میں چاہسائی	
اودہ پناہ لے سے مین اوس نہیں جکی آن بہائی	
شَفِيتُ مِنْ كُلِّ دَاءٍ عَنْ سَنَا خَلَا	لَصِرْتُ فِي كُلِّ حَرْبٍ عَنْ لَوْ دَدَا
شفا دادہ شدم در ہر مرض از کشت زبانا و مبارکش	یاری دادہ شدم در ہر گروہ جنگ بست و دشمن بنایش
بَلَّغْتُ كُلَّ مَرَأٍ مِنْ تَفَقُّدِهِ	وَلَا التَّمَسُّتُ غَنَى الدَّارِينَ مِنْ بَيْتِهِ
رسیدم ہر مقصود خوش را از سبب الطاف حضرت نشان	و طلب نمودم تو انگری دنیا و آخرت را از دست بکشتن
إِنَّا اسْتَلَمْتُ النَّدَى مِنْ خَيْرِ مَسْلَمٍ	
گر انکو جوہ دادم بخشش را از دستیکہ بہتر است از ہر دستوری	
یا فتم ز امراض بانور رخ خویش شفا	گشتم از حب بے منصور اندر ہر ہا
جملہ ما جاتم شد از امداد لطف او را	آرزو کردم نہ در دارین از دستش غنا
بوسہ دادم بخشش را از دست بر عطا	
مرفونہین اوسکے چہرے مجھو ہوئی شفا	حب سے مین اوسکے ہر کہین منصور ہو گیا
اوسکے کرم سے جملہ مقاصد ہوئی روا	چاہا نہ مین اوسے غنا و دجھان کا
الاک بوسہ بخشش کو اون ہاتھوں دیا	
مین شفا بر زحمت تہین موندہ دیکھے اوسلای	اوسدی حب تہین ہر حادثی مینون فتح آہی
ہر مقصود میرا حاصل مرد جو اوسدی ہے	دو جہان دی تو انگری مین اوسدی تہون بچا
اسیر جو نہ بخش تہان تہین جو بہتر کنون لگا	
الْحَقُّ الْكَرَمَةُ كَلَّ لَطْفًا لَهُ	عَرَّائِيكَ دَقَّ عَنْ فِكْرٍ آتٍ لَهُ
مقتالی گرامی فرمود آنحضرت را نا کارگرم درون حق	عجائیکہ مخفی بہتد از فکر عالمی ظاہر گشتند برائی آنحضرت
فَفِي صَبَإٍ تَبَدَّى مَا كُنَّ لَهُ	لَا تَكُنِ الْوَحْيَ مِنْ دُيَاةٍ إِنَّ لَهُ
پس ایم خورد سالی و ظاہر شد ندا مخفی بود بر آوی	منکر مشو الہامی از خواب نیش از برای انکہ آنحضرت را
قَلْبًا إِذَا نَامَتِ الْعَيْنَانِ كَمْ نَحْمِي	
دلے بہت کہ ہر گاہ خواب نہ اند و نیم ز گشیش بخواب میر و اذل	

تاکہ آرا بد و انعام حق کرده و را	گشت در طفلی در کشف حقائق مطلقا
کشف آنچیزش شده کز و مہا دار و خفا	منکر و جیبی شوکش دیدہ در خواب نصف
کود لے دارد نمی خوابد چو سپید چشمها	
اکرام او سکون نے کیا تا ہو آشنا	ظاہر مہواوہ او کو جو فکر و ن ہے چہا
خود لڑکپن میں سرخفی او سپہ گہل گیا	منکر تو خواب وحی سے مت ہر کہ اسکا تھا
وہ دل جو انکھیں خواب میں نہیں تہا وہ جاگتا	
حق نے اوسنوں سونہاں کیتا اپنی لطف کرم و	اوہ عجائب و ہنس جہاں کم نہ درک و فہم و
وچ نیگین کہلیا اوسنوں کہلیا لوح و قلم و	منکر تا جوین جو خواب میں کیسے رکھتا تھا کرم
دل اچھا سمجھان اکہین اوہ دل بول نہدا	
مُخْرَجًا مِّنْ حِذْرِ رَبِّهِ	طَرَا نَجْوَى الْخَلْقِ مِنْ أَدْفِ مَوْتِهِ
فخر است مر حضرت آدم علیہ السلام بسیار بزرگوار	تمام مخلوق نجات یافت از ادنی مروت او
لَا يُذِرُكَ الْوَهْمُ مِنْ أَقْصَىٰ نَفْسِهِ	فَذَاكَ حِينَ بُلُوغٍ مِنْ نَبْوَتِهِ
اور اک غمناک کرد و ہم از نہایت جو اندوی و	پس آن اہام حاصل بودہ از وقت رسیدن آنحضرت
فَكَيْفَ يُنْكِرُ فِيهِ حَالُ مُحْتَلِمٍ	
پس کیونکہ انکار کردہ شود در شان و محال خواب را	
فخر کرد آدم کہ شد پیدا چنین مارا پس	کرد چون ادنی مروت ست عالم سراسر
و ہم کے احسان اعلیٰ و را دانند قدر	تا رسیدہ از نبوت بود حالش این لگد
حال خوابی را کجا انکار زبان نیکو سیر	
دادا بنا جو اوسکا تو آدم کو فخرت تھا	اک ادنی لطف کر کے کیا خلق کو رہا
و ہم اوسکے مرتبہ کا کہاں مائی انتھا	ہے جملہ یہ زمان بلوغت کا ماجرا
انکار حال خواب کہاں ہو سکے ہتا	
آدم نون ایہہ فخر و داد جو پوتا ایسا پایا	توڑی جہی مروت کر کے عالم سہہ چیرایا
و ہم کہاں دی پچھن کو لون اوسدا قد بڑایا	و یہی بلوغت وچ نبوت ایہہ الہام سنایا

خواب و اسکرنا نہیں جو اوسنوں حق دکھایا	
أَعْطَاهُ رَبِّي مِلَّةَ الْخَيْرِ عَنْ وَهْبٍ	وَحَصَّهُ اللَّهُ بِالتَّكْوِيلِ مِنْ أَدَبٍ
دادا اسکو ور پروردگار من جمیع ایسا نیکو بہا بخش	و خاص کر داند اخذ حق اعتبار اکمال نمودن مخلوق از ادبها
عَطِيَّةُ اللَّهِ لَمْ تَخْجُرْ إِلَى سَبَبٍ	تَبَارَكَ اللَّهُ مَا وَحَّى بِمُكْتَسَبٍ
بخشش حق تعالی محتاج نیست سوی سبب	بزرگ است خدایتعالت پیگیری کسب کردہ شدہ
وَلَا نَبِيَّ عَلَى غَيْبٍ بِمَشْرِعِهِمْ	
و نیست پیغمبر بر خبر امر و کلام حضور غیبی از دستہم کردہ شدہ	
شد کلید جملہ خوبیا ز حق ادر اعطا	خاص کرد اور ایساں دین بتکبیل در می
بخشش حق نیست محتاج سبب و هیچ جا	نیست دخل کسب اندر وحی پاک آمد خدا
بر نبی شد اتہام غیب و استن خط	
حقے تمام نیکیان کین شاہ کو عطا	اکمال خلق کے لئے خاص او کو کردیا
محتاج فیض حق کا سبب کا نہیں ہوا	حق ہے بزرگ و وحی میں دخل کسب ہو کیا
تمت کسی نے یہ نہیں علم غیب کا	
کنجیاں سبھہ ہلایا ندیاں حق بخشا وے فرمایا	چنریا حقے تان سکھایاں سانوں سب ہلایاں
بخش خدا محتاج سبب امول نہونداں ایان	حق ہو ودا وحی نہ اندا جب کے سکھایاں
بنی نون تمت غیب جانن دی لائون بہت برائیان	
فَفِيضُهُ فِي الْوَدَىٰ بَاقِدًا إِلَى الْأَبَدِ	لَا يَخْبِتُنْ لَهُ أَنْكَارُ ذِي حَسَدٍ
پس فیض ذات مبارک و جمیع مردمان باقی ہست تا قیامت	پر نہ خفتند کہ در آن فیض اسکر گردیدن صاحب حسد
كَالْشَّمْسِ مُشْتَمِرًا مَا حَازَ مِنْ حَجْدٍ	أَيَاتُهُ الْعَزْءُ لَا يَخْفَىٰ عَلَى أَحَدٍ
مانند خورشید شمر اور آنچیز کہ بد و من گشت بہت فخرت او	معجزات او شان کہ روشن ہستند حقیت نہایت بزرگ
بَدُّ وَفَاءِ الْعَدْلِ بَيْنَ النَّاسِ لَمْ يَكُنْ	
بغیر آنہا عدل در میان مردم قائم نہیگر	
فیض او باقی ہست اندر جملہ عالم تا ابد	کی شود پوشیدہ از انکار کوری ذی حسد

بچو خورشید است روشن قدر او افزون رسد	معجزات روشنش مخفی نمائند بر احد
عدل جز اینها نشد قایم میان نیک و بد	
باقی ہے فیض شاد کا مخلوق میں سدا	انکار حاسد و نکاکان دے او سے چپا
سورج کی طرح شہرہ او سیکہ ہے جا بجا	روشن او سیکے معجزے ہر اک ہے جانتا
قایم نہیں ہی عدل جہان میں او نہیں سوا	
فیض ہے اوسد تا قیامت باقی وچ جہانک	حاسد منکر ہو کر تل نکلد ہر گز فیض او نہانک
سورج و انگ جہان وچ شہر اوسد شرف نہانک	اوتے کسی دی مخفی نا نہیں جو معجز روشن آنک
عدل سواد او نہاندی قایم نا نہیں وچ لوکاندی	
کہ من ظلام الدجی شرقت صباحتہ	کہ من علیل شفت و صلا ملاحتہ
چندین از تیر گویا یخت تار کہ روشن فرمود صبا چرمیادک	چند بیمار اسخت کشف عاف و نور دی وصال امریادک
کہ من عدیم النذا اغنت صباحتہ	کہ ابوا کہت وصبا باللس راحتہ
چندین از مفلک مینو کہ غنی فرمود بخشش و کرم و صلح	چندین بار بگو دیند از رخ میا کرم و سودن کفرت بکرم
و اطلقت ارباب من رفقہ اللہ	
دوار ہائید کفرت مبارک و محتاج را از دستہ دیوانگی	
چند تاریکی کہ نور روشن ساختہ	چند بیمار ان شفا از نوش و صلش یافتہ
چند مفلک از سخاوت سر مال افزاختہ	چند علت دست را چون سود و بر تافتہ
چند دیوانہ زدستش با خرد یرد اختہ	
کتنے اندھیر رنگے تجلے سے پر ضیا	کتنے مریض وصل سے پائے و دہن شفا
مفلک ہو او سیکے سخاوت سے اغنیا	کتنے جذامی ہاتھ جو سیرا تو بہ ہوا
کتنے دیوانے جط سے او نکو دیا چٹرا	
رخ منور نال اندھیر روشن کیتے لگے ہزاران	چنگا بھلا کرد ایل وچ دیہہ وصال بیمار ان
نال سخاوت ابر کرم و اگر دشاہ ناداران	چنگا پھر کے ہتہ کر نید اغا بران قی غنواران
سے دیوانے ہتہ جو پیرس و سد عقل دیان سال	

أصابنا الملك والملكوت بعتہ	عمت لكل من الأمصار بركتہ
برید ملک خاکی و افلاک کے رافعت ذات مبارک	عام گردید برای ہمہ شہر بارکت خامر انحصار
أغنت لكل ذوي الأعمار دولته	وأحيت لسنة الشهباء دعوتہ
بے نیاز گردانید ہر صاحب منقسی دولت انحصار	وزندہ گردانید سال قحط را کہ سیاه بود دعائے او
حتى حكمت غرة في الأعصر الدھر	
تا آن غایت کہ مشابہ شد آن سال قحط سفید را در سالہایا	
در زمین و آسمان لغت و فیض رسید	برکت او گشت اندر جملہ بلدان پدید
شد غنی ہر مفلک از انعام و جودش بر ضرید	سال تنگی از دعائش زندہ گشت دہر کہ دید
بچو غرہ بود در سال سیہ این سال عید	
پہنچازمین و چرخ کو فیض او سکا ایک راہ	برکت تمام شہر و زمین سی چمکا نوری ماہ
مفلک ہوے او سیکے بدولت سے بادشاہ	تمام سال قحط او سکی دعائے یہہ زندہ و ا
مشہور غرہ سان ہوا اور سال سب سیاہ	
فیض برابر زمین آسمان و سد ہو یا جاک	برکت اوسد شہر ان اندر ساریان پہنچے مبارک
یکے رچ گئے سب جگہ می فیض او سید کاری	قحط دس سال نون دعا او سیدی کرد یا بھلا کار
چینوین چٹک سے وچ کالے سالان وچ شمار کی	
أغشوشا لثین قد ساقوا للفقاح بها	فأظهر العاقل العالی السباح بها
سبز شد نگاہ ہما و زندہ ناقد ہا پادان طرف	پس ظاہر نمود کسیکہ نا و اندر بیان بود سخاوت را بدان سال
أراح كل ذوي الروح بها	بعارض جاد أوتحت البطاح بها
راحت یافت ہر صاحب روح راحت یافتی بدان سال	بسیب کر نیک رید کہ گمان پرورد خدا ہرگز را بسبب بر
سبب من الیمر أوسل من العزم	
عطانی کثیر از دریا یا سیلی سنگین از بند	
سبز صحر از گیاه و راند شویش استر ان	کردہ ہر مفلک سخا بکشا و دست خود بنان
یافت ہر فوی روح از فیض خوشش تابن توان	ابر باران شد کہ پندار می تو بطحی را بدان

رحمت پر عالمین کا وجود شہ عرب	انعام اور سکاء عام پر راجحی پہلی سبب
ذات اوسکی وصف واصفون بمعنی عجب	امید ما و جوئی نکیو کر اڑے ہو جب
ہوا و سہن حسن خلق بہت خوبی اور ادب	
ہر وجود مبارک و سد رحمت و ہاں جهانی	امید و الیاندیان کل امیدان حاصل تربت ہو یا
واصفانہ کی سبب و صفون بہت قدر و سید اجاثرین	کیون امید نکر کے ما و ج اوسون و ذوا فیضانی
وچ کر م تے خضدن خوش دی آوہ نکر کد اشانی	
بَيْنَ الْحَبَّتَيْنِ قَدْ بَدَأَتْ مُحَادِدَةٌ	فَأَنْزَلَتْ سُورًا مَادَامَ مَلِكُ ثَنَةٍ
در میان دو دوت تحقیق شروع گردید کلام کردن با یکدیگر	پرفر و آمدہ شدند سوزنہا کہ ہمیشہ مانند ہستند
فِيهَا مِنَ الْجَلِّ وَالْخَرِيرِ مَجْدٌ	أَيَّاتُ حَقٍّ مِنَ التَّحَارَاتِ مُحَدَّثَةٌ
و رانما از حلال فرمودن و حرام کردن گفتگوئی است	آیات ثابت ست از حمان کہ نوید شدہ بہت قابل لفظی آمانا
قَدِيمَةُ صِفَةِ الْمُوصُوفِ بِالْقَدِيمِ	
قدیم است معانی آن صفت از برای ذاتیکہ موصوف است بقدم	
در محبت و در حبش گفتگو آمد بہم	گشت نازل مصحفی باقی است کوتا نفع دم
بہت در وی بحث حل و حرمت و امر اہم	ہست آیتہای حق کہ حضرت شش آمد نغم
کو قدیم آمد بمعنی وصف موصوف قدم	
آئی جو دوستونین عجب گفتگو سلیم	نازل وہ سورتین ہونین دایم ہن اور عظیم
ظاہر کیا حلال و محرم پئے نفیم	آیات اوترین لفظ ہن حادث دریتیم
معنی قدیم وصف ہے اوسکی جو ہے قدیم	
دوستان لیل کیتیان کلان و غرر موزنمانی	نازل ہو یان سوزتان دایم ہن و جی جبانے
کہول حلال حرام و تونی کتے بہت آسانے	آیتان اوتریان حق تہن حادث جند لفظ ہن
معنی ہن قدیم وصف و سبب ہی جو ذات قدیم احسن	
بُصْرَةُ الْحَقِّ وَالْإِيمَانِ تَنْصُرُنَا	عَنِ الْمَهَالِكِ وَالْتَّيْرَانِ تَنْذِرُنَا
بیا کہ حق تعالی اور روشن کردن ایمان یاری سید ہند مارا	از جہا ہای ہلاک شدن از عذاب آتش و نزع سیر ساند مارا

بِحَبَّةِ الْخُلْدِ وَالْوُضْوانِ تَنْبِشُرُنَا	کہ تقترن بزمان و ہی تحیرونا
بہشت خلد و رضای حق تعالی خوشخبری میر ساند مارا	پیوستہ نیستند آن یات بر ما و حالا نکر خبر مید ہند مارا
عَنِ الْعَادِ وَعَنْ عَادٍ وَعَنْ إِرْمِر	
از بہشت و امور آخرت و از قصہ فرزندان عاد و از قصہ ارم	
ہست بالضرر و ایمان زحق مار الفصیر	از مہالک و عذاب آتش و نزع نذیر
بہشت خلد و رضوان خدا مارا بہشیر	باز مان مقرون نگشتہ بودہ بہر مانخیر
از سعاد و و زارم و زعاد و امر و سپدیر	
ایمان سے یاری دی ہمیں نصر خدا سے ہی	اور ناز سے ڈرا ہمیں ملک گئے سبھی
خلد و رضای حق سے بشارت ہی ہم کو دی	مقرون نہیں زمانیسے دیتے ہن آگئی
عاد و ارم سے اور جوہن امر اسروئی	
یاری کرد کہایں سادی حق تعالی ایمان نالے	ہر اندی سانوں اوس تو جو و نزع و ج کشالی
جنت ہمیں اور بخش خدائین خبران خوش و کمالی	کہیں زمانے نال نہیں پر سببہ دیندی چالی
عاد ارم دنے قصی آگے جو اسے حشر و چالے	
أَغْنَىٰ نَزْوِلِ النَّبِيِّ عَنْ كُلِّ مَنْقِبَةٍ	جَلَبَتْ لَنَا بِالتَّصَدِّقِ كُلَّ مَنْفَعَةٍ
لی نیاز گردانید نزول قرآن حضرت را از ہر وصف	کشیدہ آور دہر با چنگل رزون ہر منفعت را
عَجْنَا بِرُكْبَتِهِ فَوْقًا بِمَرْتَبَةٍ	دَامَتْ لَدَيْنَا فَنَاقَتْ كُلَّ مَجْزُوعَةٍ
بالا رفیتیم از سبب کت او از رتبہ بندی بر تہ کلان	باقیمانہ آن یات مذکور زوالہر سبب مذکور فائق شد ہر خصلت
مِنَ النَّبِيِّ إِذْ جَاءَتْ وَكُنْتُ دَمٍ	
کہ صادر شدہ نذر پیغمبران چون آمدہ نذر انجیر ہا و دایم نما نند	
شد نزول مصحف از ہر منقبت معنی ورا	چنگلی زد و در کشیدہ او نغمہ ابر بہر ما
رفتہ ایم از برکتش بر تہ بال از جبا	ماند دایم نزد ما فائق شد از اعجاز ہا
ز انبیا ہا یکہ ظاہر شد ساندہ دیر یا	
معنی نزول ہو گیا سب و صفون سے تمام	کینچی ہن ہمہ نفع جو تھی ساری اوسنے عام

بالا ہوا ہوا کے سبب اپنا بیان مقام	فائق وہ معجزون سے ہوا رکھے بیان مدام
جولائے اندیا نہ ہوا ایک اور نہیں دوام	
ہر صفت تھوڑے قرآن اوسنوں کافی ہو یا تمام	کھینچ لیا یا واسطے سادی نفع و ڈی سببہ عام
قدر بلند اوسے تھوڑے سانوں حاصل ہو یا انعام	فائق ہو یا ہر معجزی تین اودہ ہر گز تھے مداحی
ہو رہے جولائے سبھی نابے اونہان دوائے	
كَمْ لِلْعُقُولِ وَهْنٌ الْحِطَّ مِنْ تَبُّهِ	زَيْتَنٌ كَمْ بِجُودِ الْحَقِّ مِنْ جُبِّهِ
چندین برا عقول انصاف کا ٹھکانہ نہ لگا ہے	آرستہ نہ چند پر سجدہ حق تعالیٰ از پیشانی ہے
وَكَمْ أَزَلَّنَا فِي الْقَلْبِ مِنْ سَفْهِ	تَحْكِمَاتٍ فَمَا يَبْقَيْنَ مِنْ شُبِّهِ
چندین دور نمود آنچہ در دل ہوا بودہ از امور جاہلیت	حاکم گردانیدہ شدہ اندر فر و نیکدارندہ سببہ
لِذِي شَيْقَاقٍ وَلَا يَبْقَيْنَ مِنْ حَكِّهِ	
از برای خداوند خصومت و غیبت در دفع شبہ اعلیٰ ہر حکم	
چند بختیدند ز آگاہے نصیبی عقل را	چند زیبا ساختند از سجدہ حق جیبہ
چند جمل از دل نمودہ دور بختیدہ شب	محکمتے شبہ را نگذاشتہ در سینہ جا
بہر ذی شک و حکم دیگر نمیخواہد زما	
آگاہ کیلے عقل کو غفلت کو کر کے دور	پیشانیوں کو سجدہ و سبب بختا اونوں فی نور
سبب شبہ و جمل دل سے نکال دے اور غور	ہن محکمت باقی نہ شک رکھا کچھ ضرور
شک و الیکو حکم بہ نہیں مانگتے کچھ اور	
کتے عقلاں نوں بختے اونہان کی آگاہی	کتے متبے سنے کیتے نال سجدہ آہی
کتے دل تھوڑے دور کیتے غل غش تو بریائی	حاکم کیتیاں گیان دلائے تے شبہ چھوڑن کافی
ہو رہے حاکم منگدیان مولیٰ خود کرن بباد شاہی	
نِظَامُهَا أَعْيَتْ الْبَلْعَاءُ مِنْ عَرَبِ	عَنْ مِثْلِهَا عَجَزُوا الْإِلْيَانُ مِنْ سَبَبِ
حسن نظام قرآن مجید عاجز فرمودہ بلیغان از عرب	از مثل او عاجز شدند کہ بیارند سورۃ حسین
مِنْ قُوَّةِ كَيْدِ الْأَعْدَاءِ فِي حَرْبِ	مَا حَوَّرَتْ قَطُّ الْأَعْدَاءُ مِنْ حَرْبِ

از اشتغال نور آن آیت مگر با دشمنان بین در سوز تراشد	جنگ دہ شد آن آیت ہر گز در حال گمراہی با دشمنان
أَعْدَى الْأَعْدَاءِ إِلَيْهَا مُلْقَى السَّلَامِ	
دشمن ترین دشمنان بسوی آن آیت خواہند صلح را	
ایکم از انداز نظم او فصیحان عسرب	عاجز از آوردن مثلش بلیغان و رغب
گشت از نورش دل عدای دین پر از لب	جنگ ناکردہ شدہ لاکہ باز اندر حسرب
سخت تر دشمن با خود آمدہ بخشش طلب	
عاجز ہوئے فصیح سبب دیکر اوسکا خوش نظام	اوس جیسے کب بلیغ کوئی کہ سکے کلام
دل دشمنوں کا جل گیا دیکر اوسکا نور عام	منکر ہوا کوئی کہ سپرد یکہ انتقام
کتنا تما سخت آگے لگا کر نے خود سلام	
نظم او سیدی سببہ فصیحان گنگا کرو کیا یا	حرفا جیہا عاجز ہوئے توڑے بلیغ بنایا
دشمن نے اودہ قدر جو تہ اپنا جگر جلایا	منکر کوئی نہو یا ایسے دیکر وہ قدر سوا یا
توڑے سخت مخالف سے خود صلح کرن نون آیا	
أَبَدَتْ لِبَاقَتِهَا قُصُوفَ مَرَاكِبِهَا	لَمْ تَلَقْ عَيْرَ نِدَامَاتٍ لِحَايِصِهَا
ظاہر فرموتے لفاظا و نہایت جاودانہ دلی پائے	توڑی بیخیزند امتہا برادر و نہ دروازہ عیب جوی
قَدَّتْ فَصَاحَتُهَا عَدْوً وَمِنْهَا قُصُوفُهَا	رَدَّتْ بِلَاغَتُهَا دَعْوً وَمِنْهَا مَعَارِضُهَا
بشکست بند کرد فصاحت او جامی دیدن مخالف و را	رو کرد بلاغت آن آیات دعویٰ معارض آن آیات
رَدَّ الْغَيُورُ يَدَ الْجَائِفِ عَنِ الْحَرَمِ	
مانند رو کردن مرد رشک نڈہ دست خیانت کتہ از حرم حرم	
کرد ظاہر حسن نظمش غایت حسن بیان	جز دامت نیست حاصل از پئی اعدائی آن
خضم را در گفتگو نگذاشت جامی امتحان	رد بلاغت کرد دعویٰ معارض را چنان
از حرم زانکہ صاحب رشک دست خائنان	
حسن کلام کا بھی ہوا معجزہ ششمار	جو اوسمین عیب جونی کرے ہو وہ سخت خوار
توڑا فصاحت اوسکے نے میدان کارزار	رد دعویٰ عدویٰ بلاغت سے اوسکے یار

جیسا حرم سے غیرتے بد کو بٹائے مار	
اوسدی ویکہ فصاحت کی کیا کہوٹے دور بھٹا	عیب جوئی جو کرد اوسدی آخر بچپون تائے
بند مخالف پر رستے سمجھی کرو کہاٹے	ویکہ بلاغت دشمن اوسدی عوی سٹھ کے آٹے
جینون حرم تنون غیرت والا بدنون مار بٹائے	
ذَانِعَةً أَرْسَلَتْ لِلنَّاسِ مِنْ صَمَدٍ	هَذَا هُيَضَفُوهُ الْآرَاحُ مِنْ صَمَدٍ
ایں بتی بت کہ فرستادہ شدہ بت برادرمان زحقتا	ہایت و صغی سیکرند سبب دی روحا احد
كَلِمَاتُهَا كَيْظَامُ الدَّرِّي فِي عُقْدٍ	لَهَا مَعَانٍ كَمَوْجِ الْبَحْرِ فِي مَدَدٍ
کلمات وی مانند سفتن مروارید بت در رشتہ با	مرآن آیات معنات مانند موج دریائے درون کی درگیرا
وَفَوْقَ جَوْهَرِهِ فِي الْحُسْنِ وَالْقِيمِ	
وبالا تراز جوہر اندر یاد حسن و قیمت	
نعت ست این بہر مرد گشتہ نازل از خدا	ورہ الیش رو حمار از حد بخشہ شفا
لفظایش چون گمر کو سفتہ اندر عقد با	ہست معنایش چو موج بحر خود بی انتہا
لیک برتر از در و ریاست و حسن و بہا	
رحمت یہ بھی حق نے پی جملہ مردمان	بخشے حد سے روح کو گراہستہ الامان
کلمے میں جیسے موتی کی لڑیاں پرونیان	دریا کی موج جیسے معانی میں بیگران
برتر میں ایک حسن میں موتی سے اور گران	
لوکان کان سینت وتری ہو یا فضل خدائی	صاف حد میں روح نون کردی بخشے بہت صفائی
کلمے اوسد جینون پر دے موتیان لڑیائی	سغی اوسدی وجہ درود جینون موج دریا
حسن کی قیمت وجہ زیادہ موتیان تنون یہ پائے	
تُعْطِرُ الرُّوحَ مِنْ طِيبِ أَطْلُبُهَا	تُخَيِّرُ الْعَقْلَ مِنْ لَطِيفِ عَجَائِبُهَا
خوشبو مینا بند روح را از بوی خوش کلمات پاکیزہ او	حیران مینا بظن را از پاکیزگی عجائبات او
تَلَذُّذُ الْقَلْبِ مِنْ نَظْمِ أَوَائِبُهَا	فَمَا تَعَدُّ وَلَا تَحْصِي عَجَائِبُهَا
لذت می بخشند دل را اندر نظم حروف باز آئینہ او	پیشتر نہ می شود و ضبط کردہ نمی شود امور عجیب او

وَلَا تَسَامُ عَلَى الْإِكْتَارِ بِالسَّامِ	
وخریداری کردہ بیشود آن عجائبات را کثیری انما بلامت	
روح را ساز و معطر بوئی آن مشک تبار	عقل حیران از غرائبہاے او آمد بکار
قلب را لذت دہد تکرار حرفش بار بار	نیت از بہر عجائباہی او حد و شمار
کی خریدار شش ملال آرد ز کثرت زین بہار	
روح او کے بوی خوش سے معطر عجب ہوا	حیران کردی عقل کو پاکیزہ بہہ او
لذت ہو دل کو ڈونے تو جتنا پڑھے سوا	گئے میں آتے او کے عجائب نہیں ذرا
ان بہتون سے ملول خریدار ہووے کیا	
روح معطر اس تنون تہیوں کیا کم شک و غبردا	لہے رفر عجائب اوسدے عقل خاتمہ سردا
لذت بخشے دل نون جان جان اوسنوں قاری ہوا	گئے بجان عجائب سے انت نہ حد و حصردا
بہتے دیکھ خریدار اوسد اگدے ملال نکردا	
عَشِقْتُ نَمَّةً قَارِيَهَا فَنَلْتُ لَهُ	فَمَيَّجْتُ شَجَنِي شَوْقًا فَاجْلَبْتُ لَهُ
عاشق شدم نمہ خوانہ پلش دوستی شدم برای او	پس برالخت ازان من از روی شوق بچ لان نمودم ہوش
بَلَّيْتُ الشَّوْقَ أَبْلَاءِي فَجَلْتُ لَهُ	قَرَّتْ لَهَا عَيْنُ قَارِيَهَا فَجَلْتُ لَهُ
بلایا شوق فرسودہ شستم اپس مال شدم بی ذوق او	روشن شد بلبلاوت او چشم خواندہ او پس گفتم اورا
لَقَدْ ظَفَرْتُ بِجَبَلِ اللَّهِ فَأَعْتَصِمِ	
البتہ تحقیق بہر درختہ بر سر صال خدا تعالی پس چنگل درزن بدو	
نغمہ قاری شنیدم دی چو از من رفت ہوش	شوقا غالب شدہ چون کردم آن آواز گوش
بچو بیل مست گستم گفتش امیرد گوش	سرد شد پیش بدو گفتم ورا بادات نوش
رشتہ وصل قریب است این بت زن منشین خموش	
سنا تہا میں جو پڑھتا تافاری خوشنوا	لذت سے شوق غلبہ کیا مست ہو گیا
اوسکے طرف میں دیکھ کے قربان یوں کہا	شنند ہی ہر تیری آنکھ خوشحال ہی لگا
وصل خدا کا رشتہ تیرے ہاتھ پکڑے جا	

سن از قاری و امینون ہو یا شوق سوا یا	ہر کے سوا اندر دی شوقون اکیمان سیر یا یا
ہو یا بخت کولون اوسون کول بٹیا یا	قاری دی اکہ تندی ہو اوسون کول کما سنا یا
پکڑا یہ رسا وصل خدا و اہمہ ہی تیرے آیا	
أَعْطَاكَ رَبِّي مَلَكًا تَخَصُّصًا مِنْ حُسْنِهِ	فَإِنْ تَدَّ أَوْ مَرَّ بِأَدَابٍ قَرَأَتْهَا
دوہ تر پروردگار من آنچیز کہ در شمانی آید از تو نبیا	پس اگر لازم گیری باد بامی قرأت خواندن اور
لَقَدْ فَلَحَّتْ بِهَا فِي النَّشَاتَيْنِ إِذَا	إِنْ تَشَلَّتْ خِفَّةً مِنْ حَرِّ قَارِ لَطْفِ
الْبَتَّةِ رَسَّكَ رَأَى مِنْ طِفْلِ وَأَنْدَرُ دُجَانِ الْكُنُونِ	اگر بخوانی آن آیات را از ترس گرمی آتش دوزخ
اُطْفَأَتْ حَرِّ لَطْفٍ مِنْ وَرْدِهَا الشَّبِيمِ	
فروگشتی گرمی دوزخ را از آب آن آیات کہ سردست	
و ادحت نیکو نیما سیکہ نا بد در شمار	گرو را خوانی باد ادب قرأت رو در گار
در دو عالم از طفیلش بیشک آئی رستگار	گرو را خوانی ز بیم دوزخ و آن گرم نار
باز کشتی آتش زین آب سرد و خوش گوار	
حقنے وہ خوبان بن مجھے جو نمون شمار	لازم ادب سے پڑنا جو پکڑی تو اوسکیا یا
دونوں جہانین اوسکی بدولت ہو رستگار	ہیگا اگر تو پڑھتا سے بہر بیم نار
ویگا بجھا وہ پانی جو اوس کا ہی خوش گوار	
خوبی حقنے اچھے بخشی تدبیری گئے نجائے	جیکر اوسون پڑھیں اچھا جو ادب پھر سنائیے
دو بان جہان واسطے اوسد کون چٹکار پائے	درد دوزخ دی آگ نہیں پڑھ داجیکر اوسی بہرائے
سرد دوزخ نون پانی شہد اوسد اگر و کمائی	
طوبی لد اوسہ قد طاب فوہ بہ	فِي الْحَشْرِ وَالنَّارِ حَقًّا عَرَفُوهُ بِهِ
خوبیست برا خوانندہ او تحقیق پاکیزہ شد میں میرکت قرآن	در شہر و نشت تحقیق خوانند و است اور البیب عزت قرآن
فَمَنْ يَلْزَمُ دَرْسَهُ فَوَجَّهَ بِهِ	كَأَنَّ الْخَوْضَ تَبَيَّضَ الْوُجُوهُ بِهِ
پس آنکس کہ لازم گیرد خواندن او را تاج خواہند بر سرش میرکت قرآن	گویا کہ آن آب گریہ جو کو شربت کہ سفید میگردد و زیبا بد
مِنْ الْعَصَاةِ وَقَدْ جَاوَزَهُ كَالْحَسَمِ	

از عاصیان دور جا یکہ آند آن عاصیان بر حوض مانند انگشتانند	
حافظش را صد بشارت گشت پاک امرادمان	قد را و در حشر از رفعت بداند این و آن
ہر کہ لازم گیرد اورا تا جو رشتند چون شہان	ہست گویا حوض قرآن رو سفید آئند زان
عاصیان پس زانکہ بازنگ سپہ رفتہ دران	
مژدہ ہو پیر می آیکو منہ پاک و س سے ہو	اوسکے طفیل حشر میں پانیگا آبرو
دایم پڑھے تو تاج رکھے سر پہ حشر کو	گویا ہی حوض ہوتے ہیں اوس سے سفید رو
سب مجرمون کے کونے سے پاس لائے جو	
ہو سبارک پڑھنا الی پاک سو نہ اوس سے ہو	عظمت نال نجایے جدون حشر و ج کہلوو
تاج و تیس جو ہمیشہ اوسون پڑھ پڑھ رو	گویا وہ حوض منور عاصیان و اوسونہ دھو
چٹا کر کہا دے کالیان الی جو اوسو جیو وے	
وَكَا لَقَيْمٍ لِرُوحِ الْوَصْلِ عَاجِلَةً	وَكَا لَهْدَاءِ الْفَوْرِ الْحَقِّ هَرْوَلَةً
و مانند قسمت کنندہ بہت بر راحت وصل جلدی	و مانند راہ نمائندہ بہت بر ادبیافت حق شتابان
وَكَا لَدَلِيلٍ لِنَيْلِ الْخُلْدِ مَسْرُورَةً	وَكَا لَصِرَاطٍ وَكَا لِمِيزَانٍ مَعْدِلَةً
و مانند راہرست برای رسیدن منازل خلد و جنان	و مانند صراط بہت و میزان از روی عدل کردن
فَالْقِسْطُ فِي غَيْرِهَا لِلنَّاسِ كَمَا يَقْسِمُ	
پس عدل از غیر ایشان دین مردم رواج نخواہد یافت	
بچو قاسم بہر وصل حضرت مولا عیان	بچو ہادی سوی امر حق شتابان و روان
بچو رہبر کورسا مد سوی ماوی و جنان	چون صراط و بچو میزان دان بعدل و امتنان
عدل قائم غیر از اینہا نیست بہر مردمان	
گویا کہ بانٹنا ہی نسیم وصال کا	گویا کہ راہ حق کا دکھا تا ہی جلد سا
گویا بہشت جا نیکی را بہر ملائکہ	میزان اور صراط سا ہی عدل میں بجا
عدل اوس بر خلق میں قائم نہیں ہوا	
نعت و صلای و جہان و ہو وند و کمائی	راہ خدا و اثرت و کہا کر شوقون پڑد و کما

نعت خلدی نون ایہم رہبر اور یک جا پہنچے	مثل صراطے میزاندی بن عدلی میج سوائے
سواد انہاندی دج لوکاندی عدل نہ ہرگز ہے	
لَهَا غَرَابُ لَيْسَ الْعَقْلُ يُخَصِّرُهَا	يَلِدُ فَهْمُ الْمَعَانِي مَنْ يَكُونُهَا
در انہار غرابی اند کہ عقل شمار نمی تواند کرد انہار	لذت میدہمیدین شکر انگیر کہ تکراری نماید آن آیات
يُجَارِي فِي نَظْمِهَا مَنْ رَاحَ يُصَيِّرُهَا	لَا تَعْجَبَنَّ لِحُسُودِ رَاحٍ يَتَنَكَّرُهَا
جیران کردہ میشود نظم کلام آن کسی کہ بند اور اتنا بل	تعب کن از شخصی کہ چرندست در حالیکہ منکر آن آیات
تَجَاهَلُوا هُوَ عَيْنُ الْحَاذِقِ الْفَهْمِ	
از جہت تجاہل نمودن حال آنکہ او بہتر از یک است و نیک و پابندہ	
کی کند حصر عجایبہای او عقل سلیم	قاریش از فہم معنی لذتے یا بد عظیم
میکنند بنینہ را جیران این در نظم	منکر اندر منکر او از تعجب کان سقیم
از تجاہل آرد انکارش اگر باشد فہم	
عجوبی او کے عقل نہیں سکتی کر شمار	لذت سمجیہ معانی کی دجو پڑے ہزار
جیران ہوسن نظم سے او کے ضعیف یار	منکر تعجب او کا جو منکر ہو کوئے خوار
جہل اپنے سے اگر چہ ہو دانا و ہوشیار	
ہسن کو لون ہن عجایب و سب بہت سوائی	فہم معانی لذت بہتے و ج تکرار و کسائے
نظم عجائب دیکھنے والے جا جیران بنائے	نہیں تعجب حاسد اوسد اسکر ہو جو آئے
جہل کو لون ٹورے و ج جہاندی بہتے عقل کھائے	
قَدْ يَغْتَنِبُ الْحَاذِقُ خَيْرَ النَّاسِ مِنْ حَسَدٍ	قَدْ يَتَغَيَّرُ الشَّخْصُ عَيْنَ الْفَرَجِ مِنْ كَيْدٍ
کما ہی غیبت پنداید بہترین مردم را بسبب جوش حد	بیشک مغرض میدارد شخصی نہایت خوشی را از سبب غلبہ درد
لَا يَنْظُرُ إِلَيْهِ غَيْرُ الْعَيْنِ مِنْ أَحَدٍ	قَدْ تَنَكَّرَ الْعَيْنُ ضَوْءَ الشَّمْسِ مِنْ دَكِّ
نہی بندہ مردم کہ فہم سوائی عیب از ہر کس	تحقیق انکار پنداید چشم روشنی آفتاب بسبب درگزر تن
وَيَتَنَكَّرُ الْفَقْرُ طَعْمَ الْمَاءِ مِنْ سَقَمٍ	
وانکار میکند دہان مزہ آب را بسبب بیماری	

از حسد سازد گلہ ہمایہ نیکو خسلق را	خود گرفتار محن مبعوض داند فسرہا
شکر و سفید جز از عیب جہان سرتاپا	نور خورشید از رمد و چشم باشد بد تما
می نماید آب شیرین تلخ از مرض و بلا	
ہمایہ بھی حسد سے کرے نیک کا گلہ	سکتا نہیں وہ دیکھ خوشی ہو جو در اجد
احق جہان سے دیکھے ہر کیا عیب کے سوا	لگتا رمد سے بد ہی یہہ خورشید کا ضیا
پانی ہو میٹھا تلخ لگے مرض سے بُرا	
حسد دی ماری کرے ہمایہ نیک و بھی بریا	خوشی نون یکہ نہ سگد اجسیر بڑی مصیبت
لگدی بڑی کینہی تانہیں اچھے گل پرانے	اگہ نون در دہنیں مول نہادی سوچ دروشتا
میٹھا پانی مرض والے نون مونیہ دے تلخائے	
يَا مَنْ أَمَدَّ لِبَدَّيْهِ الْخَيْرَ رَاحَتَهُ	يَا مَنْ أَسَاعَ لِمَنْ يَرْجُو شَفَاعَتَهُ
ای آنکہ دنا فرمودہ برا خج کردن لہا کفرت مبارک خود	ای آنکسکہ عام فرمودہ ہر کسی کا امید نماید بخشش
يَا مَنْ تَبَدَّلَ لِعُتَاقِهِ مَلَأَتْهُ	يَا خَيْرَ مَنْ يَتِمُّ الْعَافُونَ سَأَلَتْهُ
ای آنکسکہ ظاہر فرمود از برا عاتقا خوشی کو بیا موز خوشتر	ای بہتر کیس کہ نیکو کردہ طالب احسان خدا مبارک او شانرا
سَعِيَ وَفَوْقَ مَثُونِ الْأَيْتِقُ الرَّسْمِ	
در حالیکہ دوانند پیادہ و در حالیکہ سواند پر پشت مادہ شتر انتر کنند	
ای نمودہ دست خوش از بہر بخششہا دراز	ای در فیض و کرم ہر اہل حاجت کردہ باز
ای جبین دلکشایت قبلہ اہل نیاز	ای بھی کا مد پے پیش محن تو محتاج ج باز
پایادہ نیز پر پشت شتر پائے دراز	
ای وہ کہ بذل مال حق و نرات تیر اکام	ای وہ امیدوارون کو تیر اہی فیض عام
ای وہ کہ حسن تیر کیے عاشق ہوئی تمام	ای وہ کہ جلد آتے ہیں محتاج سنکے نام
دوڑے ہوئی سوار بھی او تونہ شاد کام	
ایہ وہ کوئی جو مالہ دیدیان تہہ دراز فسرہا یا	کوئی امیدوار تیرے تہیں گیا نہیں ا جایا
ایہ وہ کوئی جو حسن تیر کی جگہ ج شور مچا یا	ایہہ چکا خلق را جو دہ تیر کی سببہ سوائی آیا

وَمَنْ هُوَ الدَّوْلَةُ الْبَشَرِيَّةُ الْمُتَقَرَّرُ	وَمَنْ هُوَ النَّصْرَةُ الْعَلِيَّةُ الْمُتَقَرَّرُ
وای آنکه دولت بشری است بر هر فقیر حاجت مند	وای آنکه نصرت اعلی است بر هر یاری گیرنده
وَمَنْ هُوَ الْغَايَةُ الْقَصْوَى الْمُتَقَرَّرُ	وَمَنْ هُوَ الْآيَةُ الْكُبْرَى الْمُتَقَرَّرُ
وای آنکه نهایت مقصود است برای هر انتظار کننده	وای آنکه آیت بزرگ است برای هر اعتبار کننده صلی الله علیه و آله
وَمَنْ هُوَ النِّعْمَةُ الْعَظِيمَةُ الْمُتَقَرَّرُ	وَمَنْ هُوَ النِّعْمَةُ الْعَظِيمَةُ الْمُتَقَرَّرُ
وای آنکه نعمت بزرگ است برای هر یاری طلبنده	وای آنکه نعمت بزرگ است برای هر یاری طلبنده
ای که دولت بهر محتاجان نویزده رسان	وای برای معتمدان تو اعجازی کلان
وای برای معتمد تو نعمت عظمی اعیان	ای ذات تیری دولت خوش بهر سالان
ای حسن تیر اغایت مقصود عاشقان	وای معتمد تو واسطه تو آیت کلان
وای معتمد تو واسطه تو نعمت گران	ای تیری کارن تو بهین دولت فیضانی
ای تیری کارن تو بهین دولت فیضانی	عاشقان کیت غایت مطلب تو بهین جانانی
عاشقان کیت غایت مطلب تو بهین جانانی	واسطه لشن واسطه دی تو نعمت و دی آسانی
لَمَّا دَعَاكَ إِلَيْهِ الْحَقُّ مِنْ كَرَمٍ	أَعْطَاكَ مَا كَلَّ عَنْهُ الْوَهْمُ مِنْ نَعَمٍ
بهرگاه که بخواند سوی تو را حق از سبب کرم	عطا فرمود به تو آنکه از غم از سبب کرم
جَمَعَ الْمَلَائِكُ قَدْ صَحَبُوكَ كَالْخِدْمِ	سَمِعَتْ مِنْ حَرَمٍ لَيْلًا إِلَى الْحَرَمِ
جماعت فرشتگان گردیدند شمار اصلی مانند خدمت گاران	سیر فرمود از حرم که در شب تا حرم بیت المقدس
كَمَا سَرَى لَبْدُ رُفِي دَاجٍ مِنَ الظُّلُمِ	كَمَا سَرَى لَبْدُ رُفِي دَاجٍ مِنَ الظُّلُمِ
مانند شب رفتن ماه چهارم در شب تاریک از تاریکیها	مانند شب رفتن ماه چهارم در شب تاریک از تاریکیها
خواند سوی خود ترا چون اینز و از کرم	با تو بخشید آنچه اندر و بهم ناید از نفسم

قَدَسِيَانُ كُشْتَهُ دَوَانُ الْمَذَرِ كَابِتُ جُودِ	سِيرُ كَرْدِي اَز حَرَمِ دَر شَبِّ عَجَبِ حَرَمِ
همچنانکه کشته در دوان اندر کابیت جود	سیر کردی از حرم در شب عجب حرم
حَقُّنِي بِلَايَا سِنِي طَرَفِ تَجَسُّو كَرَمِ	آيُنِي نَهْ وَهْمِ سِنِي جُودِ تَجَسُّو وَهْمِ
حق من ببلایا سنی طرف تجسس کرم	آین من نه وهم سنی جود تجسس وهم
خَادِمُ كَيْطَرَحِ سَاقِحَةِ مَلِكِ سَارِي تَبِي هِمِ	لَيْكِرُ حَرَمِ سِيَرِ كِيَا شَبِّ كُوتَا حَرَمِ
خادم کیطرح ساقحه ملک ساری تبی هم	لیکر حرم سیر کیا شب کوتا حرم
جِيَا هُوَ سِيرُ جَانِدُ كَارِ تَوْنِيْنِ اِيَكِدِمِ	جِيَا هُوَ سِيرُ جَانِدُ كَارِ تَوْنِيْنِ اِيَكِدِمِ
جیا هو سیر چاند کارا تو نین ایکدم	جیا هو سیر چاند کارا تو نین ایکدم
جِدُونِ حَقُّنِي كَرَمِ تَبِيْنِ تَوْنِيْنِ اِيَكِدِمِ	اَوْدَهْ كَجِهْ دَلْسُ لُطْفُونِ تَوْنِيْنِ اِيَكِدِمِ
جدون حق من ترم تبی تونین ایکدم	اوه کجه دلس لطفون تونین ایکدم
نُؤْكَرَانِ دَانِكُ فَرَشْتَهُ دَوْنِ تَوْنِ بُوَا سِدَا	حَرَمِ كَيْ تَوْنِ اَقْصَى تَانِيْنِ رَاتِيْنِ سِيرِ كَرَا
نؤکران دانگ فرشته دون تون بوا سدا	حرم کی تون اقصی تانین راتین سیر کرا
جِيْنُونِ رَاتِ اَنْدِهِيْرُ تَوْنِ جَانِدُ نُونِ كُچِرُ چِلَا	جِيْنُونِ رَاتِ اَنْدِهِيْرُ تَوْنِ جَانِدُ نُونِ كُچِرُ چِلَا
جینون رات اندهیر تون چاند نون کچر چلا	جینون رات اندهیر تون چاند نون کچر چلا
وَصَلَّتْ بِاللَّهِ مِنْ أَفْضَالِهِ صِلَةً	سَاقُوا إِلَيْكَ مِنَ الْفِرْدَوْسِ أَحِلَّةً
واصل گشتی با خدا از افضال او اتصال بزرگ	ساقوا الیک من الفردوس احلله
مَرَّ الْبَرَقُ عَنِ الْآفَلَاكِ عَاجِلَةً	وَبِتَّ تَوَقَّى إِلَى أَنْ نِلْتَ مَنَزَلَةً
بگذشت برق از بهر آسمان باجلدی تمام	و بخت تو رفتی تا آنکه نلت منزلت
مِنْ قَابِ قَوْسَيْنِ كَمْ تَدْرَكَ وَلَمْ تَزَلْ	اَز مَقْدَادِ دُكْحَانِ مَنَزَلُكَ اَوْرَاكُ كَرْدَه نِيْشُو دُكْحَانِ مَنَزَلُكَ
از مقعد دو کمان منزلت که او را کرد نه نشو دو کمان منزلت	از مقعد دو کمان منزلت که او را کرد نه نشو دو کمان منزلت
يَافَتِي اَز فَضْلِ خِيَا بَا ذَاتِ خِيَا وَصَلِي عَجَبِ	بِهَرْتِ اَوْرَدَنْدِ اَرْجَنْتِ بَرَا قِي رَا شَبِّ
یافتی از فضل خیا با ذات خیا وصلی عجب	به رت آوردند از جنت برای رات شب
اَز فَلَكَ بَگَزْدَتِ مَرْكَبِ مَجْمُوعِ بَرَقِ اَنْدَرْجَبِ	رَفْتَهُ بِالْاَلْجَدِي يَافَتِي فَضْلُ وَقَرَبِ
از فلک بگذشت مرکب مجموع برق اندرجب	رفته بالاجدی یافتی فضل و قرب
بَجُودِ قَرَبِ دُكْحَانِ نِي دَرْ كُشْتِ وَلِي طَلَبِ	بَجُودِ قَرَبِ دُكْحَانِ نِي دَرْ كُشْتِ وَلِي طَلَبِ
بجود قرب دو کمان نی در کشت ولی طلب	بجود قرب دو کمان نی در کشت ولی طلب
ذَاتُ خَدَا سَ فَضْلُ سَ وَاصِلُ تَوْجَاهِ هَوَا	لَا نِي بَرَا قِ خَلْدُ سَ اَسْوَارِي كُوتِي سِرَا
ذات خدا س فضل س واصل تو جها هوا	لا نی برا ق خلد س اسواری کوتی سرا
اَيَا هُوَا بَلَنْدُ كِه يَافَتِي تَوْنِي جَا	قَرَبِ كَمَا نُونِ سَ نَهْ سَجِهْ لَ نَهْ مَاسْ كِه جَا
ایا هوا بلند که یافتی تون جا	قرب کما نون س نه سجه ل نه ماس که جا
وَاصِلُ نَالِ خَدَا يَ هُوِيُونِ فَضْلُ خَدَا وَكَمَا يَ	تِيْرِي كَارِنِ جَنْتِ تَبِيْنِ اَكْ عَجَبِ بَرَا قِ لِيَا يَ
واصل نال خدا ی هویون فضل خدا و کما ی	تیری کارن جنت تبی اک عجب برای لیا ی
اَكْزَدِي جِلْدُ اَسْمَانِ كُوْلُونِ حَاوِيْنِ اَوْرَقْدَمِ اَوْبَا	جَهْرُ اَكْيُونِ بَلَنْدُ تَوَاتَا تَا اَوْدَهْ رَتَبِ پَا
اکزدی جلد آسمان کولون حاوین اوردقم او با	جهر اکیون بلند تو اتا تا اوه رتبه پا
قَرَبِ كَمَا نَانِ كُوْلُونِ نَاكُوْفِي اَهْدَانِ نِي مَثَلِيَا جَانِي	قَرَبِ كَمَا نَانِ كُوْلُونِ نَاكُوْفِي اَهْدَانِ نِي مَثَلِيَا جَانِي
قرب کما نان کولون ناکو فی اهدان نی مثلیا جان	قرب کما نان کولون ناکو فی اهدان نی مثلیا جان

<p>قَدْ أَوْصَلْتَكَ مَوَاهِبَ الْعَطَاءِ بِهَا بدستی رسانیده ترا موهبت با بخشش حق تعالی بدان مقام وَقَدْ مَنَّكَ جَمِيعُ الْأَنْبِيَاءِ بِهَا وفایز گشتی تحقیق بعبادت حق تعالی بدان موهبتی وَمَقْدَمُ سَائِلٍ زَاهِدٍ سَمِعَ بِلِسَانِ مَنْزِلَتِ</p>	<p>قَدْ خَصَّكَ اللَّهُ فِي كَشْفِ الْخَطَايَا بِهَا تحقیق خاص فرمود ترا خصلت پاکیزه در آن محل ببرد وَقَدْ مَنَّكَ جَمِيعُ الْأَنْبِيَاءِ بِهَا وَمَقْدَمُ سَائِلٍ زَاهِدٍ سَمِعَ بِلِسَانِ مَنْزِلَتِ</p>
<p>وَالرَّسُولُ تَقْدِيرُ تَحْدِيدٍ وَهُوَ عَلَى خَدَمِ وہند رسولان بچون مقدم سائست کردہ شدہ بر خدمت کنندگان</p>	<p>وَالرَّسُولُ تَقْدِيرُ تَحْدِيدٍ وَهُوَ عَلَى خَدَمِ وہند رسولان بچون مقدم سائست کردہ شدہ بر خدمت کنندگان</p>
<p>خاص فرمودت درین انعام با کشف غفلت پیشوائیت برگزیدہ جمیع قوم انبیاء</p>	<p>کروہ واصل با خودت از روز انعام و عطا یافتی تحقیق از داد ارتش شریف لقا</p>
<p>هم رسالت تقدیم شوی بر بندہ حق تعالی کیا ہی خاص تجھے وصل دی نہان آگے ہی آپ پیچھے ہی سب انبیاء روان</p>	<p>پہنچا دیا ہی حق تعالی سے تجھے وہاں دولت لقا کی تجھ کو ملی مفت رائیگان</p>
<p>چون آگے ہوتے ہنشد و پیچھے خدمت دوان خاص کیتا تنیوں رب او تیار کردہ کہو کیا سبہ بنیان تے رسولان تنیوں الگ لایا</p>	<p>جہنوں بادشاہان نون آگے کردی خدمت و رعایا بخش شان خدیایان تنیوں سڈ کی او تیار کردہ کہو کیا انعام لقا خداوائے خوش ہو کے پیشک پایا</p>
<p>اُنْمَرِئَتْ حَتَّى سَابَقَتْ الْوَقَاتُ بِهِمْ سیر کرانہ شدی تا بحدیکہ سبقت بردار ایشان در جاربیدن وَأَنْتَ تَخْتَرِقُ السَّبْعَ الطَّبَاقَ بِهِمْ و تو ہی پاریدی بقت طبق آسمان را از میان ایشان</p>	<p>مَشُوقًا أَمَّا سَيَرَّتْ الْوَقَاتُ بِهِمْ رفتہ پیش تو پیادہ راندی تو بر بق را سوار با ایشان وَسَقَتْ حَتَّى تَجَاوَزَتْ الْمَسَاقَ بِهِمْ وراندی مرکب تا بحدیکہ گذشتی جای راندن را با ایشان</p>
<p>فِي مَوْكِبٍ كُنْتَ فِيهِ صَاحِبُ الْعَلَمِ در جمعی عظیم از ایشان کہ بود در آن موکب صاحب نشان</p>	<p>فِي مَوْكِبٍ كُنْتَ فِيهِ صَاحِبُ الْعَلَمِ در جمعی عظیم از ایشان کہ بود در آن موکب صاحب نشان</p>
<p>سیر کردی تا کہ سبقت بردہ اندر و ثاق زود گذشتی ز نہ اطباق این نیلی رواق</p>	<p>پیش تو جملہ پیادہ تو سوارہ بر بر اق راندہ خوش تا کہ گذشتی تو از حد مساق</p>

<p>در سپاہی کہ ہدی صاحب نشان و طمطراق</p>	<p>در سپاہی کہ ہدی صاحب نشان و طمطراق</p>
<p>آگے پیادی سب تنی تو تیار اکب براق مرکب چلا کے قطع کیا تو نے سب مساق</p>	<p>کر تا ہوا تو سیر و نہیں پہنچا جا و ثاق طی کر گیا تو چرخ کے جملہ جوئے طباق</p>
<p>شکر سے جنین تیری نشان کا تھا طمطراق</p>	<p>شکر سے جنین تیری نشان کا تھا طمطراق</p>
<p>آگے تیری سبہ پیادے تو براق چلایا حد چلانوں تہیں تون لگیا تیرہ قرب داپایا</p>	<p>سیر کر نیدیاں لامکان پر تنیوں رب پہنچایا سبہ آسمان چیر کے او پر تون ہن جلد سد پایا</p>
<p>شکر و ج سے جہنم اتیر اتیر اقدار سوا یا</p>	<p>شکر و ج سے جہنم اتیر اتیر اقدار سوا یا</p>
<p>تَرَكْتَ فِي السَّيْرِ مَا حَبَّبَكَ مِنْ رُفُقٍ بگذاشتی در سیر تلک از کہ ہمراہ تو بودند از رفیقان رَفِيقَتِي فِي مَوْعِدِ الْفَقَاءِ بِمُسْتَقَرٍّ بالارفتی در مکان وعدہ دیدار با آن حد بلند</p>	<p>وَجَزَّتْ وَحْدَكَ مِثْلَ الشَّمْسِ فِي أَفُقٍ و گذر فرمودی تنہا مانند خورشید در کرانہ آسمان حَتَّى إِذَا كُنْتَ تَدْعُو شَأْوَ الْمُسْتَقْبِقِ تا آن وقتی کہ فرود گذشتی پیش شدن از بر پیش شونده</p>
<p>مِنْ الدُّنْيَا وَلَا مَرْتَقَى الْمُسْتَقْبِقِ از جہت نزدیک شدن بدانجا و گذشتی بالای برای بالاروندہ</p>	<p>مِنْ الدُّنْيَا وَلَا مَرْتَقَى الْمُسْتَقْبِقِ از جہت نزدیک شدن بدانجا و گذشتی بالای برای بالاروندہ</p>
<p>ہمراہ از ایک قدم بگذاشتی در رہ روان رفقہ بر موعود دیدار بالا خوش چہان</p>	<p>بر افق چون مہر تنہا تاختے نور افکنان تا فرود گذشتی پیشی نی پیشی کنان</p>
<p>پیچ از قرب و نہ بالای پے بالاروان</p>	<p>پیچ از قرب و نہ بالای پے بالاروان</p>
<p>رستے میں چھوڑ سکو تو جا پہنچا لامکان جا پہنچا جای قرب و تعلیٰ میں تو وہاں</p>	<p>تنہا بزرگ خور کے کئے قطع آسمان چھوڑے نہ جای قرب کے اور نیکی درین</p>
<p>پیشی میں اور بلندی میں چھوڑا نہ کچھ نشان</p>	<p>پیشی میں اور بلندی میں چھوڑا نہ کچھ نشان</p>
<p>راہ دی اندر رستہ کیوں تون اپنی ساتھی سار اودہ بلندی پائی تون فی حقنہ کم سنواری</p>	<p>سورج و انکون گذر کیتا تون کمال چرخ کنار قرب ہی اندر جا ہوا راندی تدرجہ چمدی پیارے</p>
<p>اونچی و نیچی والی کہتے چہد سیا کچھ نان باری</p>	<p>اونچی و نیچی والی کہتے چہد سیا کچھ نان باری</p>
<p>بِنِعْمَةِ الْوَصْلِ قَدْ أَصْرَتْ مُسْتَلْذِنٌ وَصَلْتَ شَاوَابَ دُرٍّ كَمْ يَصِلُ مَنَعِدُنْ</p>	<p>بِنِعْمَةِ الْوَصْلِ قَدْ أَصْرَتْ مُسْتَلْذِنٌ وَصَلْتَ شَاوَابَ دُرٍّ كَمْ يَصِلُ مَنَعِدُنْ</p>

بنو صلی الله علیه و آله و سلم	رسیده جای که با دراک نمکان میرسد نفوذ کنند
رَفِعتَ حَتَّى لَکُلِّ صِغَرٍ مُسْتَنِدٌ	خَفَضْتَ کُلَّ مَکَانٍ بِالْإِضَافَةِ إِذْ
بند کرده شدی تا بجای که هر صغیر عالم را گشتی بر پشت افتاده	پست فرمودی بر مکان را بقیاس آن مقام که یافتی تا وقتی که
فَوَدَّعْتَ بِالرَّفْعِ مِثْلَ الْمَفْرَدِ الْعَلَمِ	نکرده شدی به بلند ساختن مثل بلند کردن یکانه که مشهور عالم
یافتی از وصل تنها التذاذ و زلف	دیده جایی که درک او محال است از فهم
رفته بالا و پس افکنده حبل خدم	پست کردی بر مکان را با اضافت آن حرم
خوانده چون گشتی بر فعت میجو مغر و از علم	
خوان وصال سے تجھے تنها ہی حظ ملا	پہنچا وہاں کہ عقل ہی حبل کی نارسا
پیشکجا جهان کو او پچا تو اتنا وہاں ہوا	پہنچا جو تھا مکان اضافت سے کر دیا
مفرد علم سار فاعل سے تجھ کو بلا لیا	
نعت وصل دی تھیں اکیلا تو نے حظا و نمایا	جستہ وہم نہ پہنچی ہرگز او سے قدم نگایا
پتہ دی پیچھی سبہ فون ستیا اتار تہہ پایا	ہر مکان فون او سدی نسبت نینوان کر دیا
وانگن مشہور گیانی او چا تینون جدہہ بلا یا	
وَصَلَّتْ شَاوَا عَلٰی عَنْ مَوْصِلِ الْبَشَرِ	رَأَيْتَ مَنْ جَلَّ عَنْ وَصْفٍ وَعَنْ خَيْرِ
رسیده جانی کہ برتر است از رسیدن آدمیان	دیده ذاتی را کہ برتر است از وصف کردن و از خیر و انوار
مَلَحَالٍ مِنْ حَجِّ رَفِعتَ عَنِ الْبَصَرِ	كَيْمَا تَقْوُونَ مَوْصِلَ آيٍ مُسْتَتِرِ
آنچه در میان بودند از حجابها برداشته شد از چشم	تا آنکہ ہر ورشدی بوصال کلام وصال کامل است با ستار
عَنِ الْعُيُونِ وَسِرِّ آيٍ مُسْتَتِرِ	از چشمها و رازی عظیم الشان کلام را کہ کامل است در انکشاف
رفته بجای کہ بالا است از وہم جہان	دیده آنرا کہ بیرون است از وہم و میان
آنچه بود از پردہ با برداشته شد از میان	تا شوی فایز بوصلی وہ چه وصلی بس نہان
از نگاہ و دیدہ رازی چہ رازی بے نشان	

پہنچا ہی تو وہاں کہ نہیں پہنچا کوئی وہاں	دیکھا اوسے کہ وصف سی برتر ہو و بیان
او ٹھوٹے سب نظر سی جو پردی ہو بیان	تا پہنچی جا کے وصل کو کیا وصل بس نہان
آنکہوں سی دیکھا راز کو کیا راز بے نشان	
جہتی بیتوں او میان تھیں وہ بلند مکانی	وٹھو اوسنوں جو بہت سی اونچا کنون خبر بیانی
اوٹھ گئے جو پردی آپے حایل درمیانی	تا وصال تھیو ہی کیسا بہت وصال نہانی
آنکہیں تھیں اتنے راز چتو ہی کیسا بی نشان	
أَعْطَيْتَ مَا جَلَّ عَنْ وَصْفٍ وَعَنْ دَرَكٍ	مَضَيْتَ كَالْبَرْقِ مِنْ عَرْشٍ وَمِنْ فَلَكٍ
داده شدی آنچه پر کہ بزرگ است از وصف و از دراک	گذشتی مانند برق جہندہ از عرش و از آسمانہا
وَصَلَّتْ مَا لَمْ يَصِلْ مِنْ خَصٍّ مِنْ مَلَكٍ	فَخَرَّتْ كُلُّ فِجَارٍ غَيْرُ مُشْتَرِكٍ
رسیده آنجا کہ نہ رسیدہ آنجا کہ کسی خاص کردہ شدہ از فرشتہ	پس جمع فرمود ہر چیز را کہ شکر کردہ شود و نہ گنیت اشتراک نہ شدہ
وَجُرَّتْ كُلُّ مَقَامٍ غَيْرِ مُزْدَحَمٍ	وگدشتی ہر مقامی را کہ نیست در وی اتہوی کردہ شدہ
داده گشتی آنچه بالا است زادراک بیان	از فلک و زعرش بگذشتی تو چون برق جہان
رفته جایی کہ آنجا کہ نہ رفت از قدسیان	فخر ہادی بری از اشتراک این و آن
تیرنی انوہ بگذشتی تو شاد از ہر مکان	
برتر جو وہم و درک سی تھا وہ دیا گیا	عرش و زعرش سی برق کے مانند تو چلا
پہنچا وہاں جہان کہ فرشتوں کا پر چلا	ہر فخر تجھ کو بے خلش غیر کے ملا
تھا تو ہر مکان سے خوش گذرا بر ملا	
اوہ کجہ ملیا تینون او تھان وصفون بہت سوا یا	بجلی وانگون عرش و فلک تبین جلدی لنگ نہا یا
پیتون او تھان کوئی فرشتہ او تھان مول نہا یا	سبہو فخر تون لدہا کلیان کوئی شریک نہا یا
ہر مکان تبین کہلا لنگہوں تا ہا غیر داسا یا	
وَقَرَّ أَقْسَامُ مَا حَيَّيْتَ مِنْ رُحْبٍ	وَقَدَّقَ أَنْوَاعُ مَا أَوْلَيْتَ مِنْ خُبٍ
و تمام گردید بہا چیز دادر خدشا از مر حب گوشتہا	و باریکت انواع چیز کہ پیشکش شمار کردہ شدہ از تحفہ ہا چیدہ

وَجَدَ اصْنَافَ مَا أُذِنَتْ مِنْ قُرْبٍ	وَجَلَّ مَقْدَارُ مَا أُذِنَتْ مِنْ رُتَبٍ
و بزرگ است اصناف چیز که نزدیک کرده شد بدان رتبه ها	و بلند شد مقدار چیز که والی کرده شد شمار از مرتبه ها
وَعَزَّ اِذَا لَكَ مَا أُذِنَتْ مِنْ نِعَمٍ	
و قریبیت رسیدن من از نعم موجود چیز که اذن شد بر من	
شد تمام آنچه بتو گفتند نوع مرصفا	است باریک آنچه داده شد بتو از تحفه ها
پس بزرگ است از حد وصف بیان قرب شما	عالی از قدر است رتبه کوشده با تو عطا
برتر از ادراک بر تو است انعام خدا	
جو مرصفا تجوی تھی وہ تجھ کو ملی تمام	نازک وہ تحفہ میں جو دنی حقے تجھ کو عام
جو قرب آپکا بھی بلند او سکا بھی مقام	عالی وہ رتبہ میں جو ہوئے تجھ پہ اختتام
نادر ہی درک سے جو کیا حق نے احترام	
تمام جتنی حق فی فضلون تینوں اکہ سنائے	بہت عجائب تحفے تینوں لطفون حق تینوں آئے
قرب بہت اوہ خاصے رب جو تون او تہا پائے	رتبہ بہت بزرگ جو مولا او تہا پائے ہی بخش فرمائے
نعمتان بہن کنون اوہ باہر جو حقے قدر و دہائے	
اَلْكَفَرُ لَنَا جَنَى فِي اَنْ يَضُنَّ لَنَا	بَعَثَ الْاِلٰهَ الصِّدْقِ كِي يَطْمَئِنُّ لَنَا
کفر بہ گاہ کہ جنایت نمود درین امر کہ رنج رساند مارا	فرستاد حق تعالی ہدایت را تا اطمینان بخشد بہ مارا
فَاَسْعُوْا لِلرِّضَا عَدُوًّا كِي يَخْلُصَ لَنَا	بُشِّرِيْ لَنَا مَعْشَرَ الْاِسْلَامِ اِنْ لَنَا
پس بدوید سوی رضای او تعالی تا رحم آورد بہر مارا	خبر دہد بہت برای ما کہ وہ اسلام تحقیق بہن ست کہ مارا
مِنَ الْعِنَايَةِ وَ كُنَّا غَيْرَ مُنْتَهِيٍّ	
از عنایت حق جای بہت محکم کہ نیست خراب شوندہ	
کفر شد چون در پی این کو دہد مارا عذاب	دین فرستاد از عنایت حق برای ما شتاب
تا کہ رحم آید بسوی او سوی آن جناب	ای گروہ مؤمنان مارا بشارت کز ثواب
است جا از لطف ایزد کو تو خود شد خراب	
غالب جان پہ کفر کا اندھیرا جب ہوا	حق نے رسول بھیج دھکیا رہ ہوا

چاہو اوسیکو رحم کرے تپ تا خدا	ای مومنو بشارت رہ بہن حق نے دیدیا
اپنے کرم سے رکن جو قائم رہے سدا	
رنج و تاجد بہ کفر نے سانون ایک اندھیرا چھایا	راہ ہدایت بھیج پیغمبر حق نے آسان دکھایا
اوسدی طرف کرو سجد زاری تا ہو رحم سوایا	ہو بشارت مومنو حق نے سانون چاودھوایا
ہر گناہ عنایت اس سے داجو کہی نجات سے ڈھایا	
نُوحُوا النَّجَاتِ بِخَشْرِ مِنْ شَفَاعَتِهِ	فِي النَّشَاتَيْنِ فَلِحَا مِنْ تَبَاعَتِهِ
امید میدارم نجات را از فرمای خشر بسبب شفاعت شما	اندھیرا دو جہان رستگار شدیم بسبب تبعات حضرت شان
اَنْظُرْ اِلَى مَا وَصَلْنَا مِنْ اِطَاعَتِهِ	لَمَّا دَعَى اللّٰهُ دَاعِيَنَا لِطَاعَتِهِ
بہن بسوی ہر چہ منتہا رسیدیم از فرمانبرداری شان	ہر گاہ کہ خواند حق تعالی خوانندہ مارا از بر آمدگی او
بِاَكْرَمِ الرُّسُلِ كُنَّا اَكْرَمِ الْأُمَمِ	
بہ بہترین پیغمبران با شیم ما نیز بہترین امتہا	
از شفاعت در خشت داریم امید رنج	رستگار از تبع او آئیم اندر دوسرا
خوش رسیدیم از اطاعتہای امرش تا کجا	داعی مارا بطاعت چونکہ فرمودہ خدا
اکرم رسل است اکرم از امم با شیم ما	
امید چہ چتر اوی وہ شافع ہو کل بہن	دو دو جہان بہن ملین جو پیر وے کرین
دیکھ او کی سپردی تہا کیا بہن دولتین	داعی ہمارا کیو جو کہار ب خافقین
اکرم رسل کا وہ جو ہم اکرم امم کے بہن	
ہو امید شفاعت کر کے بخشے کل نیا بہن	کر تابعت اوسدی جتنی آسان و نہان در گاہان
مینا اسین فرمانجہ اوسد در جہتیا او تہا پائے	بنی سادی نون جہ حق نے کر کے کرم نگاہان
اکرم رسل بنایا کیتا اکرم امم اسانسان	
جَمَاعَةُ الْكُفْرِ قَدْ ضَعُفَتْ لِقَوَاتِهِ	نُكِبَتْ رُؤُوسُ صُنَادِيْدٍ لِثَوَاتِهِ
گروہ کفر تحقیق ست گردید بر انہو قوت دین او	سرنگون گشتند سرداران عیب پیش و بد بد آنحضرت
قَوْلُ لَوْ اِلَّا الظُّهُورِ مِنْ نُبُوَّتِهِ	وَاَعْتَقَتْ قُلُوبُ الْعِدَا اَلْبَاءَ بِعِشَّتِهِ
کہاں کہ نہ ہو الا ظهور من نبوتہ	و اعتقاد قلب عدا بے ایمانی بہ عیشہ

لرزدند او شان برای ظاهر گردیدن نبوت آنحضرت	ترسیدند لبهای دشمنان را خبر نبوت شدن آنحضرت
کُنْبَاءٌ أَجْفَلَتْ غَفْلَةً مِنَ الْغَفْوَةِ	مانند ترسیدن بزی که میگریختند حال آنکه آن غافل بود از گوسفند
شد گروه کافران از قوتش سست و تبه	سر بلندان سرنگون از شوکتش گشته همه
کافران لرزان نبوت ظاهر ایشان بی جنبه	بعثتش ترسان نموده دشمنان را قاطبه
چون بزی که مانده تنها در میان از رسته	
قوت کو و یکمگر گشته کافر ضعیف رو	شوکت کو و یکمگر خود سر و تنی سرهونی فرو
ایک زلزله او نہیں تنها نبوت کے روبرو	اعدا کے دل تہی کا نیپے بعثت نبی تہی جو
جو بھیری جنگوں میں اکیلی رستہ سے ہو	
قوت اوسدی کافران نوں سے ضعف فی ذر و کماؤ	اوجی سرهونی سبہ نیون شوکت مار و راد
دیکھہ نبوت زلزلی اندر کافران ادا دل اوسے	دشمن و اول بعثت اوسدی در تہون گنباو
بکڑی جنوں جنگل و جی کچھ اجڑتہون گہراوے	
ظُہُورُهُ أَوْقَعَ الْكَفَّارَ فِي وَعَلٍ	رو کرده شدند در حالیکه خواب بودند انداز و قوت در جنگ و غارت
ظہور آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ و سلم افکندہ کافران را در تہون	
سَأَلْتُ دِمَائِهِمْ كَالسَّيْلِ فِي سِكَكِ	ما زال يلقاهم في كلِّ معترك
روان گردید خونهای ایشان مانند سیل آب در کوچهها	همیشہ بود آنحضرت که در راز میگردید ایشان در ہر مکان جنگ
حَقَّ حُكْوُ الْبَلَاءِ لِحَمَّا عَلَى وَضَمٍ	ناگہ شاہد شدند بآلکافار جنگ سپہ سالار و حاکم بر سر نیزہ بود و گشتی با کوفتہ بخت
کافران را در تب افکندہ ظہور شش دائم	باز گردیدند در ذلت اسیر و ہم ف
شدر وان خونهای شان در کوچهها چون سیلها	میشودشان را بہر میدان ملاقاتی دروغا
تا شده کفار چون لحم معلق بر قنا	
اوسکی ظہور سے ہوا کفار کو بجبار	خندول ہوا سیر ہونے اور قتل و خوار
کوچوں میں خون اونکا چلا جیسا ہوا بجبار	ملاقاتجا کے اون کو نبی کر کے کارزار

کافرتی جیسا گوشت دے قصاب مانگ کر	
کافران نوں جدہ ظاہر ہوا اک برا بھلا چہر ایا	قید ہی کیتا لت ہی لیتا بھڑکی مار و نجایا
کو چاندی وچ خون اونہا نہا چہلڈنگ و پایا	ہر جگہ چ مرید چہر کر اوہ بخت بلند سوا یا
اینون کافرانگان پر جنون گوشت قصافی لٹکایا	
حَلَّتْ بِهِمْ ضَعْفًا مَا يَسْخَطُونَ بِهِ	غُلُوا فَلَمْ يَجِدُوا مَنْ يَلْجَأُ وَنَ بِهِ
نازل گردید باو شان از ضعف بخیر کہ خشم میگردان	بجبر کرده شدند چنانکہ کسی را تکیا نہ بودی از بر اخلص
اِذَا الْاُصْيَبُوا جَوَاحِلًا يَجْأَرُونَ بِهِ	وَدُّوا الْفِرَارَ فَكَادُوا يَغْطُونَ بِهِ
و فیکر رسیدہ میشدند بنوی فریاد میکردند بسبب آن زخم	دوست میداشتن ریختن را نیز دیکہ کہ از رویکردن سبب بخت
اشْلَاءٌ شَالَتْ مَعَ الْعُقْبَانِ وَالرَّحِمِ	
حالت اعضا کہ بالا رفته با گرگان و پرندہ های سیر	
اچکز و بگر تختندی آمدہ و پیشش شان	گشتہ مغلول و ندیدند از کسی روی امان
نیم بمل گشتہ میکردند از زاری فغان	خواہش شان بدگر نیز از دست فوج تیغیران
پیر اگر بودی پریدن با عقاب و گرگان	
پہنچا اونہو نکودہ کہ ڈراونکو تھا اوسکا و آہ	ہو کر کے قید پھرنہ ملی بھی کہیں پناہ
ہوز خمی کرتے تھی وہ الم سے فغان آہ	مطلب تھا اونکا ملتا جو اون کو گر نیز گاہ
اور تہی عقاب و گرگون سے پیر جو پاتے راہ	
آئی پیش اونہا نوں ضعفون جو کچھ سے ان بہا کہ	بد ہی ماری کوئی نہ بسے جو اوہ آن چہر اندی
لگدی زخم اونہا نوں جدون در دکنون کر لاند	دوست رکھیند کس نوں گر ہو نہ کہ دم و اندی
پیر جو ماندی نال عقابان گرگان اور کی جاندی	
لَمَّا رَأَوْا السَّيْفَ لَمَّا عَمَّ وَحِدَهُمَا	وَعَايَنُوا الْقَتْلَ تَحْدُّ وَلَا وَشِدَهُمَا
بر گاہ کہ دیدند شمشیر را در خشان و تیزے آنرا	و بچشم سر دیدند گشتہ شدن در حالت خواری و شنی آنرا
ذَهَلَتْ عُقُولُ وَلَا يَرُوجُونَ رِدَّهُمَا	تَمَضَّى اللَّيَالِي وَلَا يَدُرُونَ عِدَّتَهُمَا
گم شدند عقلمها و امید نہی دارند باز آمدن آنہا را	میگذرند شبہا و نمی دانند کافران شمار انہا را

مَا كُنْ تَكُنْ مِنْ لِيَالِي الْأَشْهُرِ الْحَرَمِ

مادامیکه بنو ندان شبهای ماهی که حرام است قتل و زنا

تیرنی و خشنده کی تیغ تا دیدند زار
کشته گردیدن ز دست غازیان محذول و خوا
عقل زانهارفت و امید رجوعش و رفرار
بگذر و شبها نمیدانند کفار شمر

تا نباشد از شبان ماه منع کار زار

دیکمی چکیتی تیغ جو تبه تیر و تابدار
اور مار اجانا اپناه میدانین هوکی خوار
بموش او ز گئے او نهوکی نهین پیرنی زینهار
راتین گذرتی جاتی بین جاینین نه ده شمار

جنگ نه یون و ده ماه حرامون سه آشکار

جده و هون چکیدان تکیه با غازیان تلوار
خوار هوکس قتل دی سختی اتی چو طوفان مار
نمشی عقل امید گیون بهل گیان سبه سار
راتین گذرن لیک نجاشن کافر کجه شماران

جنگ ماه حرام دیان راتین یون نه وچ گذاران

مَدَّ الصَّعَابَةَ فِي الْأَحْزَابِ رَاحَتَهُمْ
در از فرمودند صاحب که ام در جنگهای دشمنان و ستمای خود را
تَقَاهُ وَابْتِجَ الْأَعْدَاءُ إِسْمَاحَتَهُمْ
ظاهر فرمودند بر خیم نمون سر با دشمنان و از روی خود را
إِذْ قَدَرْنَا فِي الْمَغَارِي إِسْتِرَاحَتَهُمْ
زیر آنکه دیدند رضی الله تعالی عنهم در جنگها راحت و آرام خویش را
كَأَمَّا الَّذِينَ ضَيَّفُوا حُلَّ سَاحَتَهُمْ
گویا که دین اسلام بهمانی است که فرود آمد بهت در خانه ها سمانا

بِكُلِّ قَوْمٍ إِلَى الْحِمِّ الْعَدَى قَرَمِ

هر مهربانی بسوی گوشت دشمنان بغایت حریص

کرده هر جنگ و اصحاب جمله دستها
چونکه در جنگ عدو دیدند فتح و اعتنا
کرده در جرح عدو ظاهر همه دست سخا
بود گویا دین مهران آمده در هر سرا

سوی لحم دشمنان از حد حریص اندر غذا

پهلایا هر جنگ صحابه نه با تبه کو
بر همتی جو دیکمی جنگ بین تبهی او ستمه آبرو
زخمی کنه و کبابی سخا اپنے سب عدو
گویا که مهران تبه دین آیار و برو

دشمن کا گوشت کبابی تبهی او سکو آردو

جنگا نوچ صحابه فی سکی دست و راز او نهیا
رتبه بر خفا جنگا نوچ جدیه سبه فی اپنا یا
مار که دشمن دین دی جنگن چا اپنا جو دو کبابیا
گویا دین سی مهران هوکی گهر او نهاندی آیا

گوشت عدو دی کباب و ده سه مشتاق یویا

يَمْضِي النَّبِيُّ بِالْأَبْطَالِ مُقَادِحَةً
گذر میفرماید حضرت صلی الله علیه و سلم با جوانان شکسته
يَفُوزُ فِي كُلِّ مَيْدَانٍ بِرَاحَةٍ
فایز میشود در میدان صلی الله علیه و سلم بنفع و نصرت و غنیمت

يَمُوتُ فِي سُوْدٍ بِالنَّفْسِ سَاحِحَةً
میگذرد با سر درانی که بنفسهای خود خدات کشته گاند
يَجْرِي خَمْسِينَ فَوْقَ سَاحِحَةٍ
بیکشته در پای جنگ که کان است بر اسپان خوشتر تار

تَرْجِي بِمَوْجٍ مِنَ الْأَبْطَالِ مُلْتَطِطٍ

که می اندازد آن بحر موج را که ثبات است از دلیران بغایت بر تیر خور

میر و حضرت بمیدان با شجاعان کمال
می شود منصور و راج از غنمهای حلال
بگذر و با اسخیا بار و روح در راه وصال
میکشد بر اسپها دریای جنگ اشتعال

کوزند موج از دلیران بهیجا در قتال

لِجَانَتِهِ وَهَ سَاطِعُهُ دَلِيلَانِ دِينَ پناه
پاتا سبه فتح نفع دی میدان مین آله
بین ساطعه و ه که جانگودیدین خدا کی راه
دریای جنگ کپخی و ه گهور و پنه و ده راه

مار سبه خوب موج دلیران جان خواه

بَنِي بَهَادِرَانِ لِي سِرِّ دَاوُودَ لَشْكِرَ سَارَا
فتح و غنیمت هر سیدانون لهند شاه سهارا
اوه سر در جوله خدا دی دیون نفس نیارا
جنگ دریا کهور یاران تی کچدا بهت سهارا

موج بهادران دی وچ اوسه کردی دیون اندهارا

أَتَجْعَلُ بَيْنَهُمُ مِنَ السُّودِ الدِّينَ مُنْتَجِبَ
چه بهادران ایشان چیده رضی الله عنهم از شیران دین
سَيُوقِئُهُمُ آخَرُ الْكَفَّارِينَ لَطِيبَ
تیغهای شان نفی الله عنهم سوخته است کافران از زمانه با

فَمَا لَهُمْ غَيْرَ نَصْرِ الدِّينِ مِنْ أَرِبَ
پس نیست او شانرا غیر از یاری دادن دین هیچ مقصد
مِنْ كُلِّ مُنْتَدِبٍ لِلَّهِ مُحْتَسِبَ
از هر اجابت کننده مر خدا چشم دارنده

يَسْطُو بِمُسْتَصِيلٍ لِلْكَفْرِ مُصْطَلِمٍ

حمله میکند در حالیکه از بیخ برکنده هستند کفر را در کسیدین	
اند لیر انکی شیر اندور دین منتخب	سوخته شمشیر ایشان کافر از از لیب
نیست ایشان را بغیر از انتصار دین ارب	از شجاعانی که گشته جمله فتنه محتسب
حمله آور بیخ کافر میکند اندر حارب	
القدرے دلیر که بین شیر دین تمام	تلوار او کی نے بین چلائے عدو لنام
جز نصر دین کوئی ہی او کو نہیں ہے کام	اشجع وہ بین کہ جان دین اپنی خدا کی نام
او کھڑائی بیخ کفر کی حملے کئے جو عام	
واہ اوہ مرد بہادر چیدی دین دی شیر تانی	تلوار او نہاند کچھ چلائی سبہ کافر جو حارب
یاری دین کی با جہہ او نہانوں ہوئے قصد مدائی	حق دی حکم دی من والی صدی کرن غلامی
بیخ کفر دی حملی نالے پتدی سرور نامے	
لَا يَحْصِرُ الْوَصْفُ مِنْ أَقْصَىٰ مَنَاقِبِهِمْ	تَظَاهَرَ الْقَتْعُ طُرُقًا مِنْ مَوَاجِبِهِمْ
حصرتی نہ کرد وصف از غایت منقبت ایشان	ظاہر گردیدہ ست فوج تمام از شکر ایشان رضی اللہ عنہم
كَمْ حَرَّكَوُا التَّيْفَ ضَرْبًا فِي مَحَارِبِهِمْ	حَقَّ عَدَّتْ هَلَاةُ الْإِسْلَامِ وَهَيْبَتُهُمْ
چند جہانہ اند شمشیر بار از روزن در میدانهای جنگ ایشان	تا این غایت گشت ملی کہ اسلام و حال آنکہ آن ملت بدیشان
مِنْ بَعْدِ غَرَبَتِهَا مَوْصُولَةُ الرَّحِيمِ	
از پس آنکہ غروب یکس میل نمی نمود و مل کرده شد خوشی او	
کی تواند عقل تعداد مناقبهای شان	فتح یکسر از جماعتهای شان گشته عیان
چند بگذشتند در میدانها تیغ افکنان	تا کہ آمد دین حق پس زانکہ بودہ ناتوان
رحم او و اصل بخویش و اقر با شادی کنان	
عقل او کی وصف نکانین کر سکتی کچھ شمار	نصرت او نہیں کے حملوں ہی یکسر آشکار
میدانوں میں وہ گذرے ہیں تلواریں بار بار	تا دین ہوا ہی گرچہ تھا اول ضعیف زار
خویش اقر باسی ملکہ کیا جوین اور سنگار	
وصف نہاندی شان فخر دی گنتی وچ نہ آئی	فتح او نہان تہین ہر میدانین ظاہر ہو سہائی

وچ میدانان کر کے قوت کتنی تیغ چلائی	تا او نہان تہین ہوئی شریعت نال توفیق خدا
غربت پھون گندی ہوئی نال قبیلہ بہائی	
قَائِدَ الدِّينِ فِي الْإِعْلَانِ مِنْ سَبَبِ	مَشِيدٍ وَوَقِيقٍ غَيْرِ مُنْتَهَبِ
پس تائید کردہ دین در ظاہر شدن بلند کی سبب	کہ سہی است و مستحکم است و نیست نعا کردہ شدہ
أَبَدَتْ عُرُوفُنَا لَهْدَىٰ فِي زَوْقِ عَجَبِ	مَكْفُولَةٌ أَبَدًا مِنْهُمْ بِخَيْرِ آيِ
ظاہر گردید عروس ہدایت در رونق عجیب	کفیل دادہ شدہ آن ملت از پیش ایشان بہترین پدر
وَحَيْرٌ يَعْلِي فَلَمْ تَيْتَمُ وَلَمْ تَحْزَنْ	
و بہترین شوہر پس یتیم و بے شوہر نہ ماند	
دین موی گشت در اعلان باباب عظیم	پختہ کار آمد نکرد کہنہ نی گرد و ستقیم
شد عروس ابتدا ظاہر بمان نعیم	یافتہ زانہا پدر ترتیب فرماستقیم
شوہری ہم خوش نہ گرد و بیوہ نی گاہی یتیم	
منصور دین ہوا ہی سبب سی جو خوشی	پختہ وہ ہی کہ دیکھی ہر گز نہ کہنگی
دلہن ہوا کی کا ہو اسامان پے طوی	باپ او کی سر پہ ہی ہمہ ہمیشہ سی مستوی
نی راند و نی یتیم ہو دولہ ہی اب بھی	
دین ظاہر ہون دی وچ لد ہی سبب علوی	محکم ہوتا ناہون کہنہ تان تر تا جاوے
کوڑی ہادی ظاہر ہو کر کی سو ہی ساوکی	اونہان تہون باپ ہے اچھا لد ہا دایم کری سہاوی
خاوند بھی یتیم ہووے نان و ت راند سداوی	
مَلَائِكُ الْحَقِّ قَدْ جَاوُوا مَنَادَ مَعَهُمْ	فِي الْحَرْبِ جَاءَ جُوشُ التَّصَرُّعِ خَادِمَهُمْ
فرشتگان حق الی نازل شدند در انحال کہ نیدان بود و جگر	در جنگ آمد لشکر قہما در حالیکہ خادم ایشان بود رضی اللہ عنہم
فِي كُلِّ مَجْلٍ يَصِيرُ الْحَقُّ قَادِمَهُمْ	هَمُّ الْجِبَالِ فَسَلَّ عَنْهُمْ مَصَادِمَهُمْ
در راہ میشود حق پیش رو ایشان رضی اللہ تعالیٰ عنہم	آن شکرست تا کہ کو بہا سوال از ایشان جا بگوشت ایشان آنجا عادت
مَا ذَا أَرَادَ مِنْهُمْ فَيَكُلُّ مَصْطَدِمُ	
چہ چیز دیدہ اند از ایشان رضی اللہ عنہم در ہر واکو فتن	

شد ملائکهای حق شازندیم اندر و غا	تا چو خادم آمده فتح دلفر خدمت نما
در مسالکها بود و ادراست ترا پیشوا	کو بهما هستند پرس از صدمه شان جایجا
کوچه ها دیدند زیشان رعب اندر صدمه ها	
اوتری فرشته جنگ بین یاری ستم هزار	لصرت تپی خادمی طرح گرد پیرتی یار
حق آگهی آگهی او نکی تنها جطرف جانین کار	بین کوه پوچه صدمه تو او سنج بکارزار
کیا اون سے دیکھا حملوین کافر نے بار بار	
یاری کانر او نهاندی جنگ چ او تر فرشتی آسے	جہتی جاؤں فتح او نهاندی خدمت کرو گھا
اگلی آگلی حق او نهاندی جت ول قدم او نهانی	ہیں پہاڑ پچھ او نهان ہوں جہا صدمہ او نهانی
ہر صدی دی وچ کافر لاکھان جانوں مار و بچائے	
فَاتَ فَبِكُلِّ مُعْتَرِكٍ لَهُمْ لَيْدٌ	خَذُوا الْأَسْيَافَ فِيمَ قُلُوبِ الْعِدِّ غَمْدًا
پس تحقیق در میدان جنگ ایشان از فرشتی است چندان کہ	گرفتند از برای شمشیرهای خویش دلهای دشمنان را غلاف
فَسَلِّ تَبَوَّكَ وَ سَلِّ أَبَا وَ سَلِّ صَعْدًا	فَسَلِّ حَتِّينَا وَ سَلِّ بَدْرًا وَ سَلِّ أَحَدًا
پس بایز پس از جنگ تو که پس از حال ابوا و سوال کن از نام صعد	پس بایز پس از حال حنین و بدر و سالی بدر تو نفس از واقع صعد
فَصُولُ هَتِفٍ لَهُمْ أَذْهَى مِنَ الْوَحْمِ	
فصلها برگ بوده مر کافران از کشت تر بوده از وبا	
ہست در ہر سر کہ شازند حق قوت مدام	ساختند از ہر شمشیر از دل اعدائیم
از بتوک ہم ز ابوا پرس و رصعد ایہم	وز حنین و بدر پرس و ز احدای نیکم
کافر از او با ہم بودہ موتے سخت و عام	
قوت ہر جنگ میں او نہیں جتنی ملے تمام	تیغونکی واسطے کیا اعدا کا دل نیام
پوچھو بتوک اور ابوا صعد کیے نام	پوچھو حنین و بدر واحد حنین امی ہمام
کافر کو ہیضہ سے تہی بہت موت سخت و عام	
ہر جنگ کی وچ پھر غازیان قوت غضب کہا	تیغ دی کارن دل دشمن دی توں چیر میان کہا
پوچھو بتوک تی ابوا صعد و چالی کیونسی لڑائے	پوچھو حنین تی بدر واحد و حال نیار بہائے

کافران نون سی موت و با تہین سخت تی عام سوا	
حَمِيَّةُ الْكَافِرِ مِنْ ضَرْبَاتِهِمْ بَرْدَتْ	نَفْسُ الْعِدَا مِنْ سَنَا أَسْيَافِهِمْ خَدَتْ
دلاوری کافران از ضربهای شان سرد گردیده	نفسهای دشمنان از روشنائی تیغهای ایشان فروشت
صَفَرَتْ وَجْوهُ الْعِدَى خَوْفًا إِذَا جُرِدَتْ	الْمُصَدِّرَى لِنَيْضِ حُمُرٍ أَبْعَدَتْ
زرد شد رویهای دشمنان از روی خوف چون کشیدند ایشان	بیرون آمد شمشیرهای سفید سرخ گردید پیلان در آمدن آن تیغها
مِنْ الْعِدَا أَكَلَتْ مَسْوَدَةً مِنَ اللَّيْلِ	
از دشمنان بر سیاهی را از قطعه های موی سیاه	
نخوت کفر از دم شمشیر شان گردیده سرد	روح اعدا پست شد از برق تیغ اندر نبرد
چون کشید تیغ بیرون روی اعدا گشت زرد	تیغراتانی کہ کردہ بیض را گلگون چو رود
از اعدای رفته چون در ہر سیاه از مو چگرد	
با تہون سی او نکی نخوت کافر ہوئی ہوا	تیغ او نکی نے کیا نفس کافران فنا
کبھی جو تیغ دیکھ عدد و زرد رخ بنا	دیتی تھی وہ سفید کو کر سرخ خوب سا
جب دشمنوں کی بالونکی سیاهی میں جا ڈہا	
سبہ لیری کافر اندی ایک پل وچ مار بٹانی	کافران دی ساہ ہنڈی کیتی ج تیغ دی چکن کہاں
سو نہہ ہمیونی سیلے سادی جدہ کیتی تیغ لڑائی	چتے نون گردیندی رتا کبھی اوہ کر کی زور دہکھاں
کافران تہین ہر کالے والان دی وچ پرو ہائے	
وَالْجَامِعِينَ مِنَ الْأَعْنَامِ مَا شَرَدَتْ	وَالرَّامِي السَّهْمَ فِي قُلُوبِ الْعِدَى اشْتَبَكَتْ
و فرام کنندگانند از غنیمتها آنچه پراگندہ شدہ است	و تیر اندازانند کیتیرهای ایشان در سینہ های اعدا شبتکند
وَاللَّائِي يَنْبُضُ لِلْعِدَى فَتَكَتْ	وَالْكَاثِبِينَ بِسُمِّ الْخَطِّ مَا تَوَكَّتْ
و بازی کنندگانند بفرہهای کہ دشمنان را زہ پاره شست	و نویسندہ گانند بقلہهای تیرہ خوار کہ نگذاشت
أَقْلَامُهُمْ خَوْفٌ جَسِيرٌ غَيْرُ مُعْجِزٍ	
قلہهای شان طرفی را از بیج جسم بغیر نقطہ ضرب	
جمع سازان از غنائم آنچه بدر و در فسرار	تیر زن مردان کہ دلهای عدد و کردہ فسرار

لعب سازان از عدوی خود بر آورده و مار	نیزه زنها چون قلم خطا نوشته آشکار
جسمهای کافران نگذاشته بے نقطه زار	
کرتی بین جمع جلد غنائم کوغس از میان	تیز و سی تن عدو کا سر پا کیا خزان
دشمن کا مار نا او نہیں ایک گہیل ہر میان	نیز و نکی کر قسم وہ لکھیں خط خوش عیان
چھوڑی نہ کافرون کی بدن کچھ بھی لی نشان	
جمع کر سیدی کبھی غنیمت جو تنہا سی یاد وریا	مار کی تیر نشانی واکن دشمن وادل تروریا
کھسیدیان اتی سیدیان دشمن اوہان پکڑو ریا	لکھدی خط اوہ بہت عجیب قلم تیر بیان تہن جو ریا
بدن تمامی دشمن بے نقطہ مند ہوں بچھوڑیا	
فَتْوَرَةُ الْحَقِّ فِي الْهَيْجَا قَبْرُهُمْ	وَالْحَقُّ فِي كُلِّ مَيْدَانٍ يُعَوِّزُهُمْ
پس یاری حق تعالی اور ہر میدان بیرون میر وایشان را	و کو کار مجاہد ہر میدان غرت و نفرت می بخشند شان را
عَيْنُ الْغَايَةِ مِنْ رَيْفِ نَجْمِهِمْ	شَاكِي السَّلَاحِ لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَيْمَنِهِمْ
چشم غایتی از پروردگار من کار سازی میکند سمانہا	کشیده سلاح مریشان از علامتی است کمتر از میانہا
وَالْوَرْدُ يَمْتَنُّ بِالْإِيْمَانِ السَّلِيمِ	
و حال آنت کر گل ممتاز مگر دو بجمامت از درخت خار دار	
لضر حق شان را بود در جنگ اعدا یار غار	حق و دہ غرت بمیدان شان ز فتح و افتخار
میشود چشم غایت کار سازان چو یار	اسلحہ پوشیدہ از سیما شجاعت آشکار
گل بزرگ بوست ممتاز از درخت خار دار	
میدانین یار غار او نہیں فتح حق سی ہو	میدانین حق نے فتح سی دی او کو آبرو
ہی کار ساز عین غایت کے موہو	ہتیار باز ماتھے سی پیدا ہی غلبہ گو
گل کو کرے سلم سے بھی ممتاز رنگ و بو	
یاری حق دی ہر میدان وچ اوہانوں آن گہرا	حق نے قدر اوہانوں کو فتح و نصرو دیا
اگہ غایت نظر تہن سبھو چا سامان بنایا	واہ ہتیار و مہتی فی کیا خوب سخنان کرایا
ستہ نالی گل کندیان تہوں وچ سخنان دی آیا	

بَذَلَ النُّفُوسَ لِنَيْلِ الْيَوْ فَرَّهُمْ	قَدْ عَزَّ عِنْدَ مَلِكِ الْعَرْشِ قَدْرُهُمْ
صرف کردن جانہا بر آ یافتن تو با غرایتان ست رج	تحقیق کردی ست پیش مالک عرش قدر ایشان رضی اللہ عنہم
يُزِيلُ الْجَلَّ الْمَنْصُوبَ صَبْرُهُمْ	قَدْ دِي إِلَيْكَ رِيَّاحُ النَّصْرِ فَشَرُّهُمْ
از جہان بزد کو مستحکم را با فزونیت و جنگ دشمن	ہدیہ میفرید بسوی تو باد وای یا بفرج بای خوش ایشان
فَتَحَسِبُ الْوَرْدُ فِي الْأَكْهَامِ كُلِّ كَيْفٍ	
پس چندی شگوفہ در غلاف ہر دلیری از دلاوران	
بذل نفس اندر برہ خیرات فخرشان ست صاف	شد گرامی قدر ایشان پیش این و خیلاد
کوہ را کند و خوش از جا صبرشان اندر صاف	نشر شان سویت رساند بوی نصر اندر تحاف
ہر بہادر را تو پنداری شگوفہ در غلاف	
ہی فخر او نکام سی مولائین دینی جان	بہاری ہی حق کے ساہنی قدر او کی اور شان
کوہ گران او کہا رین کھڑی ہو بین جان	خوشبو او نہونکی فتح کی بودی تجھی عیان
جانے شگوفہ پر دے مین تو ہر دلیرو ہان	
راہ خدائی جان او یون فخر او نہاندا سارا	اگہ خدای قدر او نہاندا بہاری بہت پیارا
روہ نون جاہتہون پٹ کھڑی جراتی مارا	ہوا و نہان دی تینون دیندی فتح و اخوتن سیکارا
وچ غلاف شگوفہ جانین ہر دلیس نیارا	
فَلَنْ تَرَى مِنْ نَتِجَايَ مِثْلَهُمْ أَبَدًا	فِي حَمَلَةٍ صَيَّرُوا الْأَعْدَاءَ مُضْطَرِبًا
پس نخواہی دید کسی را از دین ماندا و شان ہمیشہ	در یک حملہ ساختہ دشمنان را سر سیمہ و پر گندہ
عَلَى السُّرُوحِ تَوَلَّى سَيْحًا كَامَهُمْ حَجَبًا	كَأَنَّمَا فِي ظُهُورِ الْخَيْلِ نَبْتُ دُبَا
بر زینہا خواہی دید سحرکی او شان فحی شد عنہم بوجہ	چنانستی کر ایشان در پشت اسپان رویندہ بر پشت اسپ
مِنْ شِدَّةِ الْحَزْمِ لَا مِنْ شِدَّةِ الْحَزْمِ	
از جہت غایت دانائے از جہت سختی تنگ	
تو نخواہی دید بچون شان دلیری در جہان	ساختہ از حملہ کفار را بچانسان
بینی اندر خانہ زین طرفہ استحکام شان	گویند در پشت اسپان رستہ انداز سوران

ہی ذات اوسکی فخر نے طرفہ افتخار	مفسر اوسکی کی جود سے ہوسے میں مالدار
ہیاگ اوسکی سرت گر تجھی شکل میں ہو بار	ویکھیا گاتو نہ خالی اوسی سے امیدوار
اوسکا عدو نہ یا نیگا جو ہونہ اوستے خوار	
فخر کرن دی واسے کارن او ہو فخر سوایا	اوسی بدولت فخر نو لہند اہر کنگال نہیا یا
پناہ اوسی دی قوسے و کہاں جیکر تہ صی ستایا	ویکھیں نان توں یار سنگد جو پھر مفت اجایا
ناکونی دشمن اوسدا اب جو بکرنہ مارو نجایا	
الذین استس من اقوی اذ لیسہ	کہ تجترو ملک فی خوض خلوتہ
دین محکم کردہ شدہ از ویلہا قوی انحضرت مسلم	جرات تیداشت فرشتہ در آمدن خلوت انحضرت
عزت توابعہ فی ضمن عزتہ	احل امتہ فی حوزہ ملکیتہ
غالب معزز شدہ تا بقائش در ضمن عزت و علیہ انحضرت	در آورد امت خود را در حصار ملکش صلی اللہ علیہ وسلم
کالکیت حل مع الاشبال فی اجیم	
ہیچون جای داون شیر کردادہ با بچہ ہای خود و ریشہ	
از دلائلہای محکم گشت دین او بلند	کی ملائک جرات اندر خلوت او میکشد
اہل ملت عزتی در ضمن اعزاز دی اند	امت خود را میان حرز ملت خوش فکند
بچہ ہاشیران بدانان کہ بہریشہ آورند	
اوسکی قوی دیلونی ہی دین قوسے ہوا	خلوت میں اوسکی جاوی ملک نہیں بہرہ جا
تابع عزت اوسکی سے ہو رہا	امت کو اپنی دین کے نہ میں وہ لیگیا
جیسا کہ شیر بچوں کو جنگل میں لے چھپا	
دین دی نیہ قوی دیلوان اوسدیان پختی پایے	کیا توفیق فرشتی نون جوا و سد خلوت آئے
اوسدی عزت تبین بہرہ پیر دی عزت شدہ ہا	اپنی دین دی کوٹ و چالی امت نون خوش لیاے
جینون شیر بچیان نون لیکر جنگل وچ چپاے	
کفاک ابانہ للعزل من عدل	فلن نری عدلہ فی الکوین من جلال
کافی بہت معجزات او ترا اذرا عمل کردن از حکام عدل	پس ہر گز غواہی دیدہ ہستند او در جہان از نقشا

انعم علیہم بقوام الدین من اصل	کہ جد لک کلمات اللہ من جدل
چہ خوب بہت آن اعجاز پر قائم نمودن از بابت از اسما	چند شک کلمہ بہت کلمات حق تعالی سبحان عنیدہ الخوص
فینہ و کہ خصم البرہان من خصم	
در شان انحضرت و چندین خصوصیت کثرت بر اذاعتقا علیہ و در خصوصیت	
معجزاتش بہت از بہر عمل کافے ترا	ہیچ از نعمانیابے بدل او در دہرہا
بہت نعم الاصل آن از بہر اثبات ہدا	چند دشمن را کہ جدلی کرد آیا قے خدا
بہر حضرت چند را غالب شد از بہر ہان صفا	
کافی ہی شرع اوسکی تجھی عمل کو تمام	نعمت بدل و سکی نہیں کوئی خاص و عام
دین ہدا کا اصل ہی کیا خوب یہہ کلام	کتنی مخالفون سی کر آیات نے خصام
حضرت لئے وہ خصم یہ غالب ہوئے مدام	
عمل دی کارن شرع اوسید کافی تینوں ساری	اوسد جیسی کوئی نہ لبیں نعمت جلوچ بہاری
دین و امند بہر ہی محکم داد ہا معجز اوسد کاری	کلیان جقدیان کتنی خصمان شک نہاندی ماری
واسطی اوسدی غالب ہوئی کتیان دتی خوار ی	
عجرت عن عدل ما ولت منقبہ	علوت عن کل من فی الکوین مرتبہ
عاجز گردیدہ ام از خردن جزئی کہ دادہ شدہ از اوصاف	بلند رفتہ ۱۴۰۰ ہر کہ اندر جہان بہت از روی مرتبہ
افعال و حق مقام الرشید قاطبہ	کفاک بالعیان فی الارض معجزہ
عظا فرمودہ شمار ابر و درکار من جماع جملہ کیا تمام	کافی بہت ترا عالم بودن و شخصی کہ کلمہ فرمودہ از دی معجزہ بودن
فی الجاہلیۃ و التادیب فی الیستم	
دور زمان جاہلیت و بامدوب ساختن دور زمان بی بدردون	
عاجز م از انیکہ اوصاف تو آرم در شمار	از جہان و زابل عالم رفتہ بالا ہزار
خود کلمہ جملہ نیکیا بدادت کردگار	معجزہ کافی بہت علم سو بہت آموزگار
در جہالت در تیمامت ہم از جہا سببے شمار	
عاجز ہون وصف تیری کہاں کر سکون دا	ساری جہان سی بڑھکے ملاجھکو مرتبہ

سب نیکیوں کی امر تھی حق سی ہیں عطا	کافی سی ہوا کی تجھے علم سحر
ناخواندوں میں یتیم ہوا ادب خوب سا	
عاجز گنہ گار ہوں جو منصب تینوں حق دوائے	سببہ مخلوق جہان تیریں تیری دوقدر و دیا
سچی امر چگیری تینہوں ظاہر حق کرانے	کافی ہوا یہ معجزہ جو ان ہیران تینوں علم کھانے
جاہلانندی وچ وچ شبی دقتی ادب سوائے	
مِنْ كُلِّ مَنْ فِي الْوَرَعِ صِدْقًا امِينًا بِهِ	فَكُلُّ ذَلِّ عَرَانِي قَدْ اَزِيلُ بِهِ
از ہر کہ در جہالت اندوی صدق سیل نیام بسوی او	پس ہر خوار کی لا حق میگردد تحقیق زایل نیام اور اہم بدست
فَعِمُ الْجَنَانِ طُفِيلًا اَشِيلُ بِهِ	خَدَّ مَتْنُهُ مَدِيحُ اسْتَقِيلُ بِهِ
نفتہای بہشت در حالت بودن طفیل می بردارم بیکت او	خدمت کردہ ام آنقدرت را بدمی کہ طلب غفور میکنم بسبب او
ذُنُوبٌ عَمْرٍ مَضَى فِي الشَّعْرِ وَالْخَدَمِ	
گناہان عمری کہ گذشتہ است در شعر و خدمت اہل دول	
از جمیع اہل عالم ماندم سولیش ز دل	ہر چه شکل آیدم گردد ز جودش مضمحل
از طفیلش بالغیر خدمت گشتم متصل	مدح کردم حضرت اورا کہ تا گرد و جمل
ذنب عمری صرف شعر و خدمت اہل دول	
مانم میں صدق دل سی ہوں عالم سی شاہ کا	جو مشکل آئی کرتا ہوں اوستی میں حل سدا
اوسکی طفیل حبت اعلیٰ فحجہ ملا	مدح ہے کیا کہ ہوں عفو عمر کے خطا
جو شعر و خدمت امر میں دے کنوا	
سببہ جہان تہیں دلون صدقون سیل اوسی لیری	یاری اوسدی سنگ کنوائی خوار سی سمی ویری
اوسی طفیل بہشت دی نعمت مینوں مکی گنیری	مدح میں اسدی کیتی تا ہر بخش عمر اوہ ہیری
جو شعر و خدمت گاری شاہان جہان وچ نییری	
فَاَوْقَعَانِي بِمَا جَلَّتْ مَصَائِبُهُ	وَاَمْرِيَا فِي مِمَّا عَظُمَتْ نَوَائِبُهُ
پس انداختدین ہر دور اند چیز کہ بزرگند مصیبتاں	و غلند نہ را بان امری کہ کلان ہستند حادثات او
وَاَنْزَلَانِي اِلَى مَا ضَلَّ صَاحِبُهُ	اِذْ قُلْدَانِي مَا تَحْتَى عَوَاقِبُهُ

و فرود آور دندمر بسوی آنچہ میگراہ گشت صاحب آنچہ	تا و تھیک قلاوہ ساختہ در گردن من آنچہ را کہ تریسہ غلغلا تھیک
كَانَتْنِي بِمَا هَذَيْ مِنَ النَّعَمِ	
چنانستی کہ من با این ہر دو حیوانی ہستم از جنس چارپایان	
ہر دو افکندند اندر ظلمت عصیان مرا	با کلاستر از مصیبتاں رہن اندر بلا
در ہبوط آورده از افعال زشت وز ہوا	ز انکہ طوق انداختند از انکہ خوف است و غبا
گوئیما ہستم با ہما من ز جنس چارپا	
دو نونی جھکوڈ الا ایک آفات میں پھنسا	ڈالا اوسی میں جو کہ ہے ایک حادثہ بڑا
گمراہیوں میں پھینک کے جھکوڈ کب	ڈر جسمین عاقبت کا دیا طوق وہ پھنسا
گویا کہ ادن کے ساتھ ہوں حیوان چارپا	
مینوں جوی مصیبت اندرا و ہنجان جا پھنسا یا	جہان حادثی بہاری و دی او تنان ٹھو کھایا
جیند صاحب ہوندا اگر او تنان آن بسایا	جسدی اور کہ خوف تیر او ہو طوق پھنایا
گویا دو بان نامی میں سان جس حیوان بنایا	
النَّفْسُ اَمَارَةٌ حَقٌّ عَلَيَّ جَفَا	فَمَا تَخَالَفْتُهُ فِيمَا دَعَا عِثَا
نفس بیایا امر کہ تیرا بہ تحقیق بر من جانودہ است	پس مخالفت نکردم اور اور آنچہ خواندم بسوی او از روگناہ
اَصْنَعْتُ عَمْرِي فِي الْاَتَامِ وَالْاَسْفَا	اَطَعْتُ غِيَّ الصَّبَا فِي الْحَالَتَيْنِ وَمَا
صانع نمودم عمر خویش را در گناہان بسیار افسوس	پیروی کردم گمراہی جوانی را در دو حالت و نہ
حَصَلْتُ الْاَعْلَى الْاَتَامِ وَالْاَسْفَا	
جمع آورده شدم مگر بر گناہان و ندامت	
نفس مارہ نمودہ جیف بر من صد جفا	تابع او گشتہ ام و ہر چه خواندا ز جبر ہیا
عمر ضایع کردو ام افسوس در جرم و خطا	تابع جہل طفولیت شدم حالین را
جنگناہ و خزندامت زوشت حاصل ہیا	
ہر لحظہ نفس بدنی کیا مجھپہ ایک جفا	مینے کیا وہی جو کہ اوس بد نے تھا کما
افسوس عمر جرم میں ضایع ہونی سدا	پابند لڑکپن کا میں دو سال میں رہا

حاصل سواگناہ و ندامت کے کچھ نہتا	
سکس نفس نے میری اوپر بہاری ظلم کرائے	ہو یا نہ میں مخالف او سدا جو گناہ کرائے
دینہ عمر دی حسرت زاری وچ گناہ گنوائے	دوہین حال تگرین والی سینے توڑ پہنچائے
گناہ اتے شرمساری باجون حاصل ملی پئے	
قَدْ خَرَّ فِي النَّفْسِ جَدَّافِي جَارِهَا	فَاتَدَارَكَتْ شَيْئًا مِنْ شَرِّهَا
تحقیق ضرر دادر نفس ببار درویری کردن او پر گناہان	پس تدارک نتوانم نمود چیز از شر او
وَلَا تَجَاوَزَتْ شَيْئًا مِنْ إِشَارَتِهَا	فِي أَحْصَانَةِ نَفْسِي فِي تَحَارُّهَا
و گذر نکردم مقدار یک شت از اشارت ہای خود	پس ای زبانتکاری نفس من در تجاوزت ہای خود
لَوْ تَشَاءُ الدِّينَ يَا دُنْيَا لَمْ تَسِرْ	
تخرید آن نفس بد آخرت را بدینا و خسریداری نکرد	
از غرور این نفس بد مارا ضرر با داد و درد	من نکردم از شران بد مقدار ک در بسر
دینچ نہ نمودم تجاوز از اشارت ہاش فرد	آہ از نقصان نفسم در تجاوز تھا چہ خورد
دین را نہ گرفت با دنیا خسریداری نکرد	
مجھ کو غرور نفس نے ایذا دے ہیں کیا	اوسکے شر و نکاحجھ سی تدارک نہ کچھ ہوا
اوسکی اشارتوں سی نگذرا میں ایک ذرا	اس نفس فی خسارہ تجارت میں کیسا دیا
دنیا سی دین بچا پا خسریدار کب ہوا	
نفس نے مینوں کرد لیکن اور ک چا دہو یا	ہو یا نہ دار و اسدی شر و ادبیا مول دہو یا
جتنے اوسنی چا دہلایا او تہی دین کہلو یا	ہی سے گہانا نفس میری امال تجارت کہلو یا
دنیا دی نہ دین نون لیس گاہک مول دہو یا	
فَلَا تَدْرُ عَلِيًّا مِنْهُ لَيْسَ فِيهِ	لَا تَبْدُلُنْ نَاقِصًا مِنْهُ بِكَامِلِهِ
پس بگذا نہ راز و کد آخرت بہت ہوش بیت او کرد نیات	بدل کن ناقص را از بدادن کامل او
تَقِيلُ مَا دَامَ مِنْ شَمْسِهِ بِأَفِيلِهِ	وَمَنْ يَبِيعُ أَجَلًا مِنْهُ بَعَا جِلَّهُ
اقرار سبکی آزا کہ دایم می ماند ز غورشید او با فروز وندہ او	وکسی کہ بفروشد نفع آئندہ را از دین بفتح عالی از دنیا

يَبْنِي لَهُ الْغَيْنُ فِي بَيْعٍ وَفِي سَلَمٍ	
غناہی شود اور از یا نکاری در فروختن و در سلم	
مکہ راز عالی برای سافل ای مرد خدا	بذل کامل را کن با ناقص از جہل و خطا
میدہی دائم فرو گردندہ گیری در بہا	وانکہ اجل را بجالی می فروشد از عجز
غبن در بیع و سلم روزی شود ظاہر و را	
عالی کو تو پھوڑیو بیچی کو لیکے جان	ناقص کے بدلی مت دی تو کامل کو کہہ بیجا
خانی سے تو توڑی خرباتی کو کیوں ندان	آئندہ دیکھی بیوی جو عالی اوسی سامان
معلوم ہو گا بیع و سلم من اوسے زیان	
چھوڑ بلند اوسے ہونینوان کیوں کرتوں میں بنید	ناقص لیکے کامل ہتھوں اپنی کیوں و بچید
لہن والا قابو کر کے دائم ہتھوں میں بند	جو کوئی آئندہ اوس ہتھوں حالی نال و چیند
ظاہر ہوسی و بچن گنبدیان جو نقصان کرید	
بِهِ شِفَائِي عَمَّا حَلَّ مِنْ مَرَضٍ	بِهِ يَخْفَايَ مِمَّا عَشَّ مِنْ قَرْضٍ
بیرکت اوست شفا می من از آنچہ حلول نیاید از مرضها	بطیف اوست بخت من از آنچہ پوشیدہ مرا از بار قرض
بِهِ خَلَّاصِي غَدًا فِي مَعْرِضِ الْعَرَضِ	إِنْ آتَ دُنْيَا فَمَا عَمِدِي بِمَنْتَقِضِ
بشاعت اوست خلا سی من فردا در مکان عرض صاب	اگر آوردہ ام گناہان را پس نیست ہیمن من شکند
عَنِ النَّبِيِّ وَلَا حَبْلِي بِمَنْتَقِضِ	
از جانب حضرت نیست رشتہ من منقطع شونده	
در مرضها از طفیلش روزیم گرد و شفا	ہم نہ بار قرض من از دولتش گردم رہا
باشاعت وار ہاند او مرا روز جزا	گر گنہ گردم نہ شد بشکستہ عہدم سیچ جا
از جانبش رشتہ ام فی منقطع از وی جدا	
ہی اوستے میر جملہ امراض کی شفا	ہو گا یہہ بار قرض میر اوست سب دا
میری نجات حشر شفاعت سی مانگیگا	لایا گنہ تو عہد نہیں میرا ٹوٹا
حضرت سی اور نہ رشتہ میر منقطع ہوا	

او شفیع جو درو ابروون ہوو بہت بچالی	حق پناہ دیوی جو خالی اوٹون پیر سوالی
پا پناہ دی منگن والا اوس تہون آوی خالے	
ثَمِّتْ مِنْ ذِكْرِ حَقَّكَ وَارْحَمَهُ	رَأَيْتُ مِنْ جِبِّهِ صِدْقًا لَوِ احْمَهُ
شمیدہ ام از ذکر آنحضرت تحقیق خوشبو پامی اورا	دیدہ ام از دوستی آنحضرت از رو صدق لایعہ جمال مبارکتر
وَحِينَ أَوْعَيْتُ فِي قَلْبِي نَصَائِحَهُ	وَمِنْذُ الزَّمْتُ افْكَارِي مَدَائِحَهُ
وازد و قیلتہ نگاہ در دل خود نصیحتہای آنحضرت را	وازد آنروز کہ لازم کرد ایندہ ام فکر با خود را تا نشانی آنحضرت را
وَجَدْتُهُ لِحْدَا صِي خَيْرٌ مَلْتَرَمِ	
یافتہ ام آنحضرت از برای مخلصی خود بہترین لازم گیرندہ	
بوی خوش حق شہیدم سن ز باغ ذکر او	دیدم از جش ز بہر روی خوش نور وضو
چون نصایح پامی او در دل کشیدم تو بتو	تا کہ لازم کردہ ام بر خوش مدح آن نکو
یافتہ ام ہر خلاص خوش خوش تا بہ رزو	
سو نگہی من اوسکی ذکر سے بواپنی یار کی	جب فی دکھانی آنکی صورت نگار کی
پند اوسکی سنکی دلی ہی جب اعتبار کی	جب سی کہ مدح یار کی لازم شعار کی
یا یا خلاص اپنے لئے خوش مبارکی	
ذکر پیار دی نہیں سنی بواوسیدی پانی	جبے اوسدی صورت او رک منیون آن دکھانی
اوسدی پند و نصیحت سنکی دل و جہ جہ نکانی	جدہ ہی وصف شہنشاہی و جہ میں اپنی فکر لگانی
ایچی طرح اوسینی میری خوفون جان چھڑائی	
تَسَلَّ نَفْسَكَ بِهَمَّا إِذَا اضْطَرَبْتَ	فِي كُلِّ دَائٍ إِذَا اشْتَغَبْتَ بِهَمَّ ثَبْتَ
تسل بخش کریم او نفس خود را وقتیکہ مضطر گرد از غم	در ہر مرض و وقتیکہ طلب شفا نامی از و بہرکت و غم اید گردید از غم
إِذَا تَوَسَّلْتَهُ الْيَسْرُ اقْتَرَبْتَ	وَلَنْ يَقُوتَ الْغَنَى مِنْهُ يَدَا تَرَبْتَ
ہر گاہ کہ وسیلہ گیری او را آسانی اندر کار تا نزدیک گرد	و ہر گرفتہ نگردی نیاز از دوستی را کہ بچاک رسیدہ است
إِنَّ الْحَيَاتِنُ الْأَنْهَارَ فِي الْأَكْمَرِ	
از برای آنکہ باران می رویاند شگوفہ ہا را در پشتہ ہا	

چون غم آید بہ بذات او تسلی نفس را	ہر مرض بالو چو پیوستی رود آید شفا
گر در گیری و سیدہ یافتی فوراً ہنس را	مفسلس امید و رافت کی گرد و غن
ز آنکہ از باران شگوفہ روید اندر پشتہ ہا	
گر مضطرب ہی دلو تسلی دی و ستے یار	کے گرد و سیدہ در دو منین پانی شفا ہزار
عسرت میں تجھ کو عیش کے دکھلا بیگا بہار	محروم اوسکی جود سے ہو گا نہ خاکسار
باران سی ہوئی پشتو منین پیدا ہی سبزہ زار	
لی تسلی اوسد نامی جدہ غم تدمی آوے	مرضی و جہ سوزید اوسنوں تر ت صحت و کھلاوے
تنگی دی و جہ عیش و کھلاوی سبہ غم دور کرادی	نان غنا اوی تہون بچین جو غریب سی دل جاوے
مینہ دی نال دیہاندی او بہر جمدی ہر جاساوے	
أَرَيْدُ غُفْرَانَ وَحَمْلِي لِيَا سَلَفْتَ	وَأَنْ أَمُوتَ بِإِيمَانٍ إِذَا اخْتَمْتُ
میخواہم بخشش پروردگار خود بر آئین گذشتہ بہت از گناہان	و اینکہ میرم ایمان ہر گاہ کہ ختم گردد حیات من
وَأَنْ أَبْشَرَ بِالْفِرْدَوْسِ لَذَّ حَبِيبَتِ	وَأَكْرَأُ دَرْزَهْرَتِ الدُّنْيَا الَّتِي ظَلَفْتُ
و اینکہ بشارت دواہ شوم بدخل فردوس چون خنجر کردہ شوم	و اینکہ ہم منافع دنیاوی آنکہ بر چسبیدہ
يَدَا زَهْرَةً مِمَّا اشْتَى عَلَى الْحَرَمِ	
دو بہت ز بہر شاعر سبب آنکہ شتا گفت بر ہرم بن ہشام	
خوابم از در گاہ حق عفو کنندہ یا سید	ختم بر ایمان شود عمر من از فضل خدا
ہم بشارت در حساب از خلعت دہ مرا	من تخواہم نفع دنیا کی کہ چید آنرا عطا
خود ز بہر از دست خود چون بر ہرم گفتہ شتا	
مانگو خدا سی میری گناہون سی در گذر	ایمانی موت ہو میری جب ختم ہو عمر بہ
وقت حساب مرزودہ جنت دو آن کر	میں مانگتا نہیں نفع دنیا کی کہ چید آنرا عطا
پا یا بہر وصف میں جیسا ہرم کے زر	
سبہ گناہون لطفون حق کنون بخشناون	ختم ایمانی نال کر مہین میری عمر کرانون
آن بہشت ہی تون خوشخبری وقت حساب انون	نہین میں چند نفع دنیا کی جیونین گئے زمانین

وصف زهر هر دم دی کر کی لیتے روک رکافون	
وَقَعْتُ فِي مَخْلِكٍ حَاطَ الشَّدُّ وَذُبِ بِهِ	اَحَاطَنِي قَلِقٌ عُدِمَ النُّفُوزُ بِهِ
افتاده ام در جای ملک که احاطه نموده اند از هر سو که با مشکل بود	از طرف گرفتار انگلی که کم کرده شده راه بیرون رفتن از او
يُخَيِّلُنِي بَخْلَافٍ مِّنْ اَعُوذُ بِهِ	يَا اَكْرَمَ الْخَلْقِ مَالِي مِّنْ اَلْوَدُ بِهِ
اهانت می نماید در بخلاف آنکسی که پناه میبرم بدو	ای گرامی ترین مخلوقات نیست از برای کسی که بتجاربم بدو
سَوَالُكَ عِنْدَ حُلُولِ الْحَادِثِ الْعَمِيمِ	
خزائن مبارک شما وقت فرو آمدن حادثه عام تمام	
مانده ام در تنگی و زهر طرف صد با فد	غرق اندر چاهم و کم کرده راه امداد و داد
هر که خواندم بزاری بر سر من یا نباد	نیست در عالم کسی یا بیم نیامی ای جواد
جز شما و قنبر بر سر حادثه عام مستاد	
اک تنگه بری من هوامونین بهستند	بباری بلامین حیف که من آنکر چنپ
جسته پناه مانگون ده الشادی دل جلا	ای اکریم جهان منین کوئی بجای سرا
بن تیری جبکه سر پر پتر سے حادثه بڑا	
بیم ملاکت دی اوج ایان شکلیان بهاریان گاری	شکلی گمیریم راه لکوی بلند و روان ماری
شکلیان جن تهون جاپناپن اولادیند خواری	ای چکا خلق واکونی ناپن جن تهون گان یاری
تده سواجب سر پرانی حادثه مشکل بهاری	
عَجَزْتُ مِنْ كَثْرَةِ الْاَوْزَارِ يَاسَدِي	اِسْتَفْعُ اِلَى اللَّهِ عِنْدَ اَوَّلِ الْخَشْرِ حَقَالِي
عاجز گردیده ام از بسیار گنابان ای سدر من سر	شافع شوبسی ختعالی فردای خشر تعقیق از برای من
اَنْظُرْ اِلَى حَالِ مُضْطَرٍّ بِلُطْفٍ خَفِيٍّ	وَلَنْ يَضِيقَ رَسُوْلُ اللَّهِ جَاهَكَ فِي
نظر منست بوسی حال مضطر از لطف پنهانی	و هرگز تنگ نشود ای فرستاده خدا تعالی شرف و شایستگی
اِذَا الْكَرِيمُ تَجَلَّى بِاسْمِهِ مُسْتَقِيمٌ	
وقتی که بسیار کرم گشته ظاهر گردد بمقتضای اسم مستقیم	
گشتم از فرط گناهان خوار و عاجز سید	شو شفیع پیش حق فردا که تا بخش خطا

چشم رحمت سوی حال پر ملامت پر کش	
گم نه گرد و از شفاعت کردم قد رشنا	
چون کریم آید باسم مستقیم جلوه نما	
خراط گناه سی هوا عا جزهون میری جان	شافع بخش میری لئے هوکه هو امان
مضطرهون حال دیکه میر الطف سهان	شافع جو هو میرا نه تیری رنهی من زیان
هو مستقیم کریم دی جلوه جو کل جهان	
بهون گناه تهون عاجز هو یا هر دم که مان این	کر شفاعت و ج قیامت که چون دی نیامین
حال پریشان او پر کجمن لطفون کرم نگاین	میری شفاعت کردیان قدر نگهتس کجمن بجای پیرانین
هو مستقیم تجلی کر سی آپ کریم جت اینین	
هَبْنِ لِعَيْنِي رَحْمَةً مِثْلَ قَرْنَتَا	وَلِلْعَيْنَيْنِ مِنَ الْاَنْوَارِ عُرْنَتَا
بخش فرما چشم من از نرم خویش سردی بنواز وصال حال	و بزی پشانی من از انوار صفا سفید س او
فَاَنْتَ شَمْسُ كَمَالِ اَرْضِ ذَرَّتَا	فَاَنْ مِنْ جُودِكَ الدُّنْيَا وَضِيْقَتَا
پس ذات مبارک شما خورشید کمال است راضی فرماد زره خود را	پس چرا دیکه از بخششها شمس است اینجاست و این غنوک آخرت باشد
وَمِنْ عُلُومِكَ عِلْمُ اللُّوْحِ وَالْقَلَمِ	
و از جود و دانشها شاست علمی که نبشته است در لوح و قلم	
بخش چشم را ز وصل خود سروری سید	هم چنینم را ز لطف عام انوار رض
مهر فضلی نور بخش این ذره ناچیز را	هست از جودت و دوعالم ای مبارک یک عطا
آمده لوح و قلم یک علم از علم شما	
انگهو نگو بنهذ اکیجو دکا اپنا خوش جمال	پر نور هو جبین بجی میر اکیجو یون نوال
سورج ہی تو من ذره کرم سی دی جمال	دو نور جهان من تیرا تو ایک بخش سوال
لوح و قلم اک علم من ہی بخش ده کمال	
اکه میری نون سر بخشین نور جمال کمالین	نور رضا جبین نون میری فضلون بخش دوا این
فضل و سورج نون من راضی فری نون فرما این	بک بخش تیری تهون دنیا اخر سایان دوتون جانین
یک علم تیری علان تین لوح و قلم جی سائین	

لَا تَيَاسَنَّ فِيهِ فُتُورًا وَإِنْ كَثُرْتَ	فَإِنَّ رَحْمَتَهُ مِنْ غَضَبِهِ سَبَقَتْ
هرگز ناامید مشو بپس گناه اگر چه بسیار باشد	پس بدست رحمتی تعالی شان از غضب و عتاب برده
مِنْكَ الْخَطَايَا مَذْهُبًا بِكَ يَوْمَ أَنْ سَكَفَتِ	يَا نَفْسُ لَا تَقْنَطِي مِنْ رَحْمَةِ عَظَمَتْ
از تو گناهان بگذشتن تمام زمانه اگر چه واقع گشته اند	ای نفس من ناامید مشو از سبب گناهانی که بزرگ است
إِنَّ الْكَبَائِرَ فِي الْخَفَرِ إِنَّ كَاللَّمِ	
زیرا که گناهان کلان در جنب مغفرت همچون گناهان خردانه	
هَانَ مَشُونَا مِيدَ جَرَمَتِ بَرُونَ شَذَّازِ شَارِ	رَحْمَتُش سَالِقُ شَدَّاهُ بَر جَوَاشِ عَجْشِ بَارِ
گناهان ما از تو ظاهر گشته خود صد بار سزاوار	ناامیدای نفس از رحمت نگر دی زینبار
زَانِكَةُ أَمَدٍ وَقْتُ بَخْشِ أَوْ كِبَارِ حُجُونِ صَفَارِ	
قطع امید فرط گناه سبب نکر میان	رحمت بی پیشدستی غضب پر پی کوفی بهان
مَانَا تِيرِي كُنْهِنِ رَهْمَتِي مَدُورَانِ	ای نفس تو نذر یو اگر جرم کلان
بَيْنَ وَقْتُ جَوَاشِ عَفْوِ كَمِيرِي صَغِيرِي سَانِ	
ناامید نهو گناهان کارن قواری هون گنیر	رحمت اوسدی غضب کنون بچی بهی هو گیری
سَارِي عَمْرُكَ ذَرِي حِكْمَةٍ كَانَهُ بَكْسِيرِي	ای نفس امید بخندین جرمون تو بکسیری
دَوِي جَوَاشِ بَانِ دَانِ كُنْشِ دِلِي تِيرِي	
أَرْجُوا إِلَهَ مِنَ الْأَسْوَاءِ يَغْنَمُهَا	وَمَا اسْتَطَابَ مِنَ الْخَيْرَاتِ يَلْمِهَا
امید میدارم از ذات حق که از بد گناهان در آن نفس را	و آنچه نیکو و پاکیزه است از نیکو نهایی در دل فلکند او را
فَمَنْ سِوَاهُ لِهَذَا النَّفْسِ يَرْحَمُهَا	لَعَلَّ رَحْمَتَ رَبِّي حِينَ يَقْسِمُهَا
پس کیست جزو تعالی را نه برای این نفس که رحم آورد روی	شاید رحمت پروردگار من وقتی که قسمت فرماید آن رحمت
تَأْتِي عَلَى حَسَبِ الْعَصِيَانِ فِي الْقِسْمِ	
آید آن رحمت بر اندازه گناهان در قسمت من	
وَارَمِ اميد انكه بخشد از بد بها حق امان	سازد مالهام امر نيكو نها خوش عيان
كميت جرمولا كه براين بنده گردد بهر بان	رحمتش اميد وارم چون كند تقسيم آن

صه بر قدر گناه خویشتن یا بم ازان	
رکتنا امید هستی هون دی بدسی ده پناه	الهام میری دلیه کرے نیکو نکرے راه
هی کون اوس نفیر که مجیر کرے نگاه	امید جرمو باشتی رحمت لگه ده شاه
اوتنادی صه مجکوبین جتنی میرے گناه	
هم امید حق اوسون جرمون آپ لگه فرماوی	بسمی امر بهلیری اوسون رحمت نال سبکاو
کون جرمولا باجه جو بند او بر رحم و کماؤ	هی امید جرموت ربدی ده جسوفت و نذاؤ
قدر گناه دی او بر سنیون وچ هستی دی آوی	
قَدْ جِئْتُ بِأَبْكَ مَسْكِينًا يَمْلَأُ نَفْسِي	فَرَيْتُ قَلْبِي مِمَّا عَشَّشَ مِنْ دَلْسِي
تحقق آمده ام دروازه ای بار بختی که مسکین تهم بارند	پیدا کردم دل را از آنچه پوشیده است و از آنکه درت گناه
وَأَحْفَظُنِي بِالْفَضْلِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ	يَا رَبِّ فَاجْعَلْ رِجَائِي غَيْرَ مُتَحَكِّسٍ
و نگاهدار مرا از قرین فضل خود در دنیا و در آخرت	ای پروردگار پس گردان امید مرا غیر وازگون
لَدَيْكَ وَاجْعَلْ حِيلِي غَيْرَ مُتَحَكِّمٍ	
نزدیک خود و گردان حساب مرا غیر منقطع	
أَرْوُكُنْ بَرْدُورَتِ مَسْكِينِي أَمْدٍ بِرِزِيمِ	أَزْكَرُ مِمَّا دَلَمُ رِأْيَاكَ أَزْجَرُ مِمَّا ذَمِيمِ
ده پناه هم درد و کون از ظلم و زنا بر جهم	از کرم فرما دل را پاک از جرم و ذمیم
عکس امیدم مفرما از ترسم ای کریم	
در جناب خویشتن وطن من مکن قطع ای رحیم	
أَيَا هُونِ تِيرِي دَرِي پِه مِينِ هُو كَرَامِيدُورِ	تَنْ مِينِ مِيرِ ابدی سی تو کر پاک کردگار
بِهَانِ ظَلَمِ هُونِ مَجْجِبِ دِهَانِ هُونِ حَرَنَارِ	امید میری کا هون عکس ای خدا شمار
نزدیک تیری قطع نه میرا هو نطن بکار	
تیری در دی او پیرایمین مسکین سوا لی	هر گنه تی دکه بهین فرما پاک میرا دل عالی
انتهان او تهان حافظ امیر اتون چه میرا والی	میری امید بخانی تین تهون ای رب میرا خالی
قطع نطن میرا هو تین تهون در گتیرے عالی	
أَحَاطَ بِالْهَمِّ حِفْظًا وَالْحَيَاةَ	فَإِنَّ عَمَلَكَ عَوْدًا يُطَمِّنُ لَكَ

از ہر طرف گرو آمدند غمهای محض و محتبای او را	پس کجاست جز تو پناه گاہی کہ آرام گیرد بدو
يَجَاهُ عَبْدُكَ طَهَّ أَنْ يَخُنَّ لَكَ	وَالطَّفُ بِعَبْدِكَ فِي الدَّائِرَةِ أَنْ لَكَ
بطیف نده مبارکف دا حضرت کہ رحم فرمای برای او	و مهربانی کن بر بنده خود در دنیا و آخرت کہ مر آن بنده
صَبْرًا مَتَى تَذَعُ الْأَهْوَالُ يَنْهَضِمِ	شکبانی بت کہ گاہ میخوانند اور امور ناله نیت میگیر آن مبر
محنت و غم کرده از ہر طرف اور ایتقرار	جز نبات نیت بلجانی و رادر زینبار
از طفیل شاه احمد بر ملاشش رحم آر	لطف در کونین کن بر بنده خود گردگار
زانکہ صبری دارد او کنز ہو لباب گیر دفسرار	
غم اور محتون فی لیا محبو گیسر آہ	جز لطف تیری اور کہان بندی کی پناہ
صدقہ حبیب نبی کا کہ جسم یا اللہ	دو نوجہا بنین رحم سے کہ بندی پر نگاہ
رکتنا ہی صبر دیکھ لے کہ ہول لی حب راہ	
ہر طرف کبیر یا غم فی محنت جانوان غوطی کہاندا	تیری با چہ وہ کبیر اچھے جاہ پناہین لہندا
حضرت دی طفیل رحم کہ ہول غیب بدایندا	دو جہانان و ج بندی پر ہوجم کہ ہان در ماندا
صبر اچھا رکھدا اوہ ویکہ ہول پیکر کس جاندا	
وَارْحَمَهُ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ عَنْ مَضَاعِفِهِ	ثَرَّتْ تَحَنُّنٌ وَكَثُرَ فِيهِ مَلَا طِفْئِهِ
رحم فرما و برکت فرما و بفرست سلام از دیندان کردن	شرف بخش و لطف فرما و کرامت بخش در مہربانی فرمودن
فَحْمٌ وَجَدَّ وَعَظْمَةٌ بَعَا طِفْئِهِ	وَأَذُنٌ لِسُحْبِ صَلَوةٍ مِنْكَ دَائِمَةٍ
بزرگی بخش و گرامی سازش و کلا تر ساز اور از مہربانی	و دستوری در ابرہای رحمت را کہ کائنات ست دایم
عَلَى النَّبِيِّ يَمْشِي وَ مَسْجِدِهِ	
بر حضرت پیغمبر کمال فرود یختن و بسیار باریدن	
رحمت و برکت تحیات و سلام پیشمار	شرف بخش اکرام فرما لطف کن صد ہائے
عظمت و تقجیم و تعظیم و تجدد افتخار	اذن دہ ابر صلواتی را کہ در پیل و نہار
بر نبی بار و بسیار پیچہ در بار بار بار	

برکت ہو رحم حق ہی ہو سب دگنا اور سلام	لطف و شرف تحن و اکرام و فضل عام
تقجیم و مجد و عاطفت و روح و احتسارم	رضعت ہو جلد ابر صلاتی کو جو مدام
بر سے بنی یہ بحر سان ہر وقت صبح و شام	
رحمت برکت فی سلمان قدر لون پیچ سوانہ	شرف بزرگیان بخش اوسی لون جو کلمہ بیچ
قدرتی مرتبہ فی تعظیمان جو اسد قدر و ہا	جہر صلوۃ و لون یہ خدمت جو ہر دم سنبہ برت
او پر نبی فی حد تھون زیادہ دریا موج و بہا	
وَأَرْضُ سَبْقِي لَمَنْ قَدْ سَادَ مِنْ بَشَرِ	وَأَعْطَاهُ الْمَوْضِعَ الْمَحْمُودَ فِي الْحَشْرِ
و راضی فرمای پروردگار من آن کہ سزا بہر آدمی است	و عطا فرما اور مقام محمود در روز حشر
وَحَصِيهِ يَنْعِيمُ نَيْفَ عَنْ حَصِيرِ	ثُمَّ الرَّضَاعِ عَنْ أَبِي بَكْرٍ وَعَنْ عُمَرَ
و خاص فرما اور اہم نعمتہای کہ زیادہ اند از شمار	پس راضی باش از حضرت ابی بکر و از حضرت عمر رض
وَعُثْمَانَ وَعَنْ عَلِيٍّ ذِي الصَّكْرِ	
و از حضرت عثمان و از حضرت علی کہ ہر خدا و اندان کرند	
خالق اراضی کن اور اکوست سردار بشر	بخش فرمایش مکان محمود در روز حشر
خاص فرمایش بنمای کہ ناید در حصر	پس رضائی خود رسان سوی ابو بکر و عمر
ہم عثمان و علی آن خاصگان ذوالقدر	
یارب خوش و سکو کچو جو ہی سید بشر	دی او کو مولا موضع محمود روز حشر
نعمانی سکو کچو کہ افزون ہون وہ دہر	پس راضی ادنی ہو تو ابو بکر و عمر
عثمان اور علی سے جو ہن خیر سر بسر	
راضی رہا تون سردار تہ تون گرم کنون فراتین	تون مقام محمود و شرف و فضلون چاد و تہن
نعمتیاں بہتیاں گشتی کو لون خاص اوسی بخشانین	حضرت ابابکر فی حضرت عمر لون جہتون کج و کہانین
حضرت عثمان فی حضرت حیدر سبہ کہانندی سائین	
وَارْحَمَهُ نَجْمَتُهُمُ وَالطَّائِعِينَ لَهُمْ	وَمَنْ يَلُوذُ بِهِمْ وَالْخَائِدِينَ لَهُمْ
و رحم فرما و ستان ایشان را و فرما نیز داران ایشانرا	و آنرا کہ پناہ گیر دہایشان و خادمان ایشان را رحم

و بلند فرما حضرت حمزه و حضرت عباس را از روی مرتبه	در هم فرمای برای سرداران شهیدان منزلی گرامی را
وَأَمَّا زَهْرَاءُ فَفِي الْحَرَمِ	و مادر ایشان حضرت زهرا را که زینت حرم است
بخش حمد اهل ایمان را از انعامت جهان	بر گنهاران بعفو خود کرم کن ده امان
حمزه و عباس را بر درجه عالی رسان	حضرت حسین سرداران شهید را چنان
هم بر سر او بود زینت حرم رحمت رسان	
سب مومنو نگو بخش و رحمت سی تو جهان	و بگو گنهاران و نکود و زخ سی تو امان
درجه برادی حمزه و عباس کوهان	حسین تپی جو سید شهید ایمن شادمان
زینت حرم بود حضرت زهرا بهی در جهان	
مومنان سببه نون بخشین لطفون تر بخشینار	بخش گنهاران نون همچون تو نهین بخشینار
حضرت حمزه و عباس نون یون فضلون درجههار	بخش حسین نون جو سردار شهیدان امت و جهانار
حضرت فاطمه زینت حرم و منصب یون پیارا	
الْأَفْ تَحْمِيدُ بِحَالِ الْقَيْنَا	مِنَ الْعَيْنَاتِ إِذْ سَأَلَ الْعَزِيزُ إِلَى
هزاران هزار حمدت برای پاک پروردگار ما	از افشاءش زید که آورده است عزیرالدین را سوی
تَحْمِيلُ جُودَةٍ مِنْ طَبِيعِ دَهْنِ غَبَا	جَمَعَتْ حَذَّ قَادِرٍ يَنْشَأُ شَرُّهُ هَيْتُ إِلَى
مخمس نمودن قصیده بروه از طبعی که برین غناوت است	جمع کرده ام سخا را استغنی پس عزیمت نمودم سوی
أَنْ لَمْ تَكُنْ دَفْتُ مَعَ الْيَاقُوتِ فِي النَّظْمِ	
اینکه بجا پیوند کردم با یاقوت در سلک کشیدن	
صد هزاران حمد بهر خالق ارض و سما	کز عنایت داد توفیق عزیرالدین را
برده را کرده مخمس او از طبع پر غناب	جمع کرده این خذف پاره ردی و گم بها
در میان عقد لعل و در کشید از سببها	
حمد جناب خالق اکبر بهر خوشش ادا	توفیق بی عزیر کو حسنی عطا کیا
برده کاخمسه کرد یا تپی طبع نار سا	چنگر کی او تپی چند خذف پاره کم بها

یا قوت و موتی کی بی لژی بین پرویا	
لکمه هزاران حمد خداوند نون جو زینان رسان نیایا	کر کی لطف عزیرالدین نودتی توفیق کرم فرمایا
طبع سی گندی بردی و پر خمسه لکمه و گهایا	چنگی بکریان ماریان کجایان ستیان بن اجایا
لعل قی موتی اندی لژی وچ لیک پرو سنایا	
فَصَلِّ لِي عَلَى مَنْ سَادَ مِنْ بَشَرٍ	وَمِثْلُ اسْمِي عَزَّ وَفِي أَزَلِ عُسْرِي
پس رود فرست پروردگار من بر ذاتی که یار یافت از میان	و مانند نام من عزیر فرما را در فرما تنگیم را
وَاحْفَظْ طَوْلَ حَيَاتِي رَبِّ فِي بَشَرٍ	وَلْتَحْتَمَنَّ عَلَى الْإِيمَانِ مِنْ عُسْرِي
و نگاهد از مرا تا درازی حیات من ای کردگار من در فراخی	و البته بالفر و ختم فرما بر ایمان کامل دوره عمر مرا
أَجِبْ دُعَائِي يَا جَوَادُ مِنْ كَرَمٍ	
قبول فرما دعای مرا ای صاحب بسیار جود از کرم	
بر سپه سالار رحمتها رسان از من درود	بجو نامم کن عزیز و تنگیم کن دور زود
جمله عمرم بگذر در سیر و فضل تو زود	ختم عمر من بر ایمان کن نجات آنچه بود
کن دعایم را قبول از لطف ای رب و دود	
بجو دور و دسیری سی حضرت به اور سلام	تنگی بود دور بهون من عزیر از اب جیسانام
جاوی گذر به عمر میری عیش من تمام	ایمان به عمر ختم به میری ز فیض عام
بجو قبول میری دعا خالق انام	
بجو دور و بهون رب سیر او بر سر در جانی	کر عزیز مینون نام و انگون تنگی دور پریشانی
خیر و خوشی دی اندر گذری ای به سیر زندگانی	ختم ایمان دی او پر بهو و جده تپسوی عمران فانی
کر قبول دعا کرم تپین بخش میری نادانی	
وَأَرْضُنِي وَأَرْضَ عَتِّي خَالِقِي كَرَمًا	وَاحْفَظْ رَيْتِي مِنَ الْأَعْدَاءِ مُسْتَلِمًا
و راضی فرما و اراضی شوان من ای پروردگار من از روی کرم	و نگاهد از مرا ای پروردگار من از همه دشمنان بسلامت
وَاعْظِنِي حَبْلَةَ الْفَرْدَوْسِ مُبْتَسِمًا	وَحَيَّتِي بِاللِّقَاءِ رَبِّي أَصْبَ سَهْمًا
و بخش راجت فردوس در حالیکه خندان باشم	و زنده فرما مرا با لقای خویشی پروردگار من تا بر نفسیه کامل

وَمَدِّ نِي مِنْ فُتُوحِ الْوَصْلِ بِالنِّعَمِ

وامداد فرما از فتوح وصل خویش بنعمتهای بزرگ

راضی کن راضی از من شو برحمت ای کریم	دار در حفظ خودم از جمله اعدا سلیم
در میان ختم از فضل خندان کن مقیم	دولت دیدار بخش از رحمت و لطف عظیم

از فتوح وصل ده انعام حق و زنجیر

راضی کر اور راضی ہو مجھسی کرم سے تو	دشمن کی ہاتھوں سی تو نگہ رکھو آبرو
جنت میں فضل سی چلون میں ہستیا بھیجو	دولت لقا کی لطف سی انعام دیکھو

وصلانی سے دی حق مجھے پاؤں آرزو

راضی مینوں کرتوں میں تھو راضی ہو کر تم میں	دشمنان کو لون رکھیں سلامت مینوں یہ پناہیں
کہل بیان مینوں چ ہشتا فضلون جا دو این	دیہہ لقا کرم تھیں میں ہی لطفون حصہ پائیں

نعمتان وصل بیان سہ مینوں تر امتداد کر این

وَأَجْعَلْ مَلِيكِي وَلِيْدِي صَلَاحًا شَدِيدًا	مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَعَيْنٍ حَافِظًا أَبَدًا
و فرمای پروردگار من اولاد مرا نیک صاحبان رشد	از ہر عیب چشم بد منور در حفظ خود نگاہ دار ہمیشہ
وَهَبْ لَهُمْ مِنْ نَوَالٍ عِيشَةً رَعْدًا	وَأَغْفِرْ لَهُمْ وَلَطِمْ الْمَوْتِينَ غَدًا
و عطا فرما او نشا از فیض خود عیش صافی از جملہ درہتا	و بخش فرما او شائر و جمع مومنا زافرادی قیامت

وَأَوْصِلْ صَلَواتِي عَلَى مَنْ خَصَّ بِالكَرَمِ

و برسان درودهای من بر آن ذاتی که مخصوص کرده شدست بکرما

نیک در اند سازا بنای مرا اندر جهان	دار از بر عیب و از هر چشم بد محفوظ نشان
بخش او شانرا از محض لطف عیش برسان	بخش جا شانرا و جملہ مومنان را در جنان

ہم درود از من بر آن شاہ کریم ای حق رب

اولاد میر پیکو در رحمت سے نیک خو	بر عیب و چشم بد سی نہ اون کو دیکھو
بخش خوشی اور عیش نہ دیکھیں وہ غم کھو	اونکو ہی اور امت حضرت کو بخشو

صلوات میرے شاہ مکرم پہ بھیجو

فضل و کرم تھیں نیک کرو میری اولاد پیاری	بر عیب و نظر تھوں کہو کہ خوب دہنا ندی یاری
گذری عمر عیش دی و چ و بخان سہی کم سنواری	بخش او نہان اونقے امت جو حضرت الی ساری

صلوات میری پہنچا او سپر چیدا قدر کرم و چ بہاری

تمام شد

محض قصیدہ متبرکہ بردہ کہ اسم تاریخش نظم الورع است از تالیف احقر العباد ابو الرحمان محمد الدعو بعزیز الدین جملہ اللہ کا سہ تاریخ ۱۸ شعبان المعظم ۱۰۹۶ ہجریہ بروز جمعہ بعد از زوال در بلدہ بہار و لیور با ختم رسید فقیر منی انت انت التبع العظیم و صلی اللہ علی سیدنا محمد و آلہ و اصحابہ اجمعین بر حجتک یا ارحم الراحمین

الاستغاثۃ فی جنابہ صلی اللہ علیہ وسلم

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

رسول اللہ خا طری البلاء	واقلق خاطری ہم و داء
غریب فی دیار الغیر بکی	غشاہ محنتہ قلق عناء
مریض قد اذاب الحزن جسمہ	سوی الاخران لیس لہ الغذاء
کیث لم یصادف من خلیل	تمادی الحزن وانقطع الرجاء
لقد اسود حظه فی البرایا	فیومہ مثل لیلتہ دجاء
اثیم لم یحصل غیر اثم	وشاب الراس وانضعف لقواء
خرین من فوات الاقرین	لروحہ دائما ثجن عزاء
فلا ارض تقلہ من المصائب	ولیس تظللہ قطعا سماء
فلم یعمل فعلا لا غیر جرم	وان حسنا فخالطہ الریاء
خرین انقضت فی السعی عمرہ	ولم یحصل لہ قطعا مناء
فاجابہ کشلہ فی انقباض	وللاعداء تصدیتہ مکاء

ثقل من وفور الدين ظهره
 فمن يأسيد الاشراف غيرك
 تفقد كرمه نعم الغياث
 غريب مفلس يرجو نوالك
 عن الاولاد والسكنى بعيداً
 من الاسقام جسمه صار يالي
 فما تملك يداه من النقود
 نصبه مكاره لا يشتهيها
 فلا يتحمل ذل السؤال
 لقد زادت عن الاحصاء نوبه
 تماذى الحزن واضطر الحنان
 لفرقة عن الاولاد يبكى
 فلا دخل يواسيه وليس
 عليل ليس ينفعه دواء
 اذى لا يستقر له قراء
 علت مما اصاب ايجع قلبه
 ينفى الموت مما قد اضره
 يخاف من مصائب يوم حشر
 من اللطاف انظر نحو عبد
 بالطافك من الهلكات ينجو
 فارحمه ذنباً ليس له الرد
 وامنده لكى يصل بطيبه
 واعط له تراباً من تغليك

تكاثر داءه عز الدواء
 فنه نجم طالع به يضاء
 عناياتك لامراضه شفاء
 ليحصل من نذرك له الغناء
 على وجهه لذ المريق ماء
 فزال اللحم وانحف الدماء
 رخيص عند افلاسه غلاء
 وخال كفه عم ايشاء
 ولكن مانع الرزق الحياء
 وطال الياس واقعد الجاء
 واخرجه عن الوطن الشقاء
 حزين قد نسته الاصدقاء
 لامراضه وحزنه انتهاء
 على قلبه لقد ضاق الفضاء
 وعن اسوائه انكشف الغطاء
 بحيث ليس يطفئه البكاء
 وليس له لها زاد سواء
 وما عمل له الا الرجاء
 فاحسانك له نعم الحياء
 من الله خلاصه ان تشاء
 فرحمتكم لكرمته النجاء
 ويحصله من العيش الهناء
 ليحصل عينه منه الجلاء

واسئل رب خلق جمع شمله
 فذا تذك رحمة للعالمين
 وعززه بطيف من جمالك
 وشفعه عند اعند الاله
 واسئل ربنا من محض لطفك
 وما يتهيه من لذات دينا
 وامد دني بلطفك حين نزع
 وما ينويه في سكف الحود
 وما يرجيه في عصات عقي
 وان يصلح لاولادى بكرمك
 وان يجمع لهم شملى سريعا
 فارحم يا شفيع المذنبين
 فانت ملاذنا من كل سوء
 وما اعطاك يزهو عن فهم
 فانت شفيعنا لخصوص العز
 على احوالنا انت الرحيم
 نذك من مجور الدهر اندى
 لقد اعطاك ربى كل خير
 فلم يحصل لموسى روية الحق
 ترحم يا جيب الله الحالى
 صلوات الله يا خير البريه
 على الك واصحابك جميعا
 اناك السرف الجاني جيبى

وليس ترفعه ربحم رضاء
 وللعاصى شفاعتك الغطاء
 لكى صدره بطلعتكم بضاء
 ليحصله من اليسر الرضاء
 ليعطيه منى وهو البقاء
 شفاء مكتة ورع هداء
 ليسكن روعى ويمط اذاء
 عطاء امنته روح ضياء
 جنان رحمة حور لقاء
 ويعينهم ومالهم الرجاء
 وان يغفر لهم ولي الرضاء
 وحصله بلطف ما يشاء
 وانت لداء ناعم الدواء
 وعما فى الحدوث لك العلاء
 وانت لضعفنا لطف اقواء
 وانت ملاذنا ولك الوفاء
 من الديان خص لك العطاء
 وزيد عن البيان لك الثناء
 وخص من الكرم لك اللقاء
 فانت شفيعنا وبك النجاء
 يدوم عليك ما طلع الذكاء
 مع التسليم ما ظلم الساء
 علت النفس غزته الهواء

فتی فی الفسق والاهواء عمره		وخال کفہ عماساء
فانظره لکی بقی عزیزا		ویغشی ذنبه رحمہ رضاء
قطعه تاریخ از مؤلف ہذا		
غریب از پی انتفاع انام	بتخمیس برده نمود استقام	
چو مطبوع شد گفت تاریخ او	دیر خرد تحفہ خاص و عام	
ایضا		
چونکہ تخمیس برده شد مطبوع	از پی لغت مصطفی طلبان	
سال طبعش عزیز بنحمدان	گفت جام حیات نشہ لبان	
ایضا		
ضمیمہ برده کو بنعت رسول	نور افشاست بچو خاور مفت	
گشت طالع زمطیع حسنی	ملکش مشرقی کر امت گفت	
خاتمة الطبعة		
الحمد لله والمنه که یہ کتاب بعون ملک الوہاب با تمام مؤلفات در شہر شوال المکرم ۱۳۳۱ ہجری بمطبع حسنی واقع بنہی بین زیور طبع سے آرہے ہو کے ہدیہ شائقین ہونی اور کتاب ہذا داخل یہی حسب طبع لہذا کو فی صاحب بغیر اجازت اس احقر کے قصدا سے چھاپنے کا نکرین بامید نفع نقصان نہ اوٹھاویں		
تاریخ من طبع عبد الغنی خطیب عفی عنہ		
شکر خدا خمس برده درین زمان	مرغوب طبع ہر کہ وہ لا کلام شد	
از بہر سال طبع غنی چون نمود فکر	باقف زغیب کردند خوش کلام شد	
قیمت دہائی نہ ۱۰		

